

VAN GANSRIJK NAAR KANSRIJK

PREVENTIE, SCHADEBESTRIJDING & BEHEER VAN DE GANZENPOPULATIE

12-12-2022

Ronald Lanthers
Céline Hoon
Joost van Heiningen

Leonie Venhoeven
Dominik Simler
Maritt Overkamp

SAMENVATTING

Ganzen kunnen veel schade aanrichten aan grasland en gewassen. Dat kan grote gevolgen hebben voor de oogst en daarmee inkomsten van de agrariër. Daarom wilde BIJ12 onderzoeken hoe faunaschadepreventie binnen het huidige beleid verbeterd kan worden. In eerste instantie was het doel van dit onderzoek om beter in te kunnen spelen op de beleving van agrariërs. Gaande het onderzoek hebben we de inhoudelijke scope van het onderzoek verbreed van enkel preventieve maatregelen naar zowel de inzet van preventieve maatregelen als de uitvoer van schadebestrijding en populatiebeheer. Met de verbreding van de inhoudelijke focus hebben we ook jagers betrokken in het onderzoek.

In dit onderzoek brachten we in kaart wat agrariërs en jagers op dit moment doen rondom preventie, schadebestrijding en populatiebeheer van ganzen. Daarnaast keken we naar wat agrariërs en jagers mogelijk motiveert of juist tegenhoudt om in actie te komen. Op basis van onze bevindingen formuleerden we adviezen over hoe toekomstig beleid beter in kan spelen op de beleving van agrariërs en jagers.

Onderzoeksopzet

Binnen dit onderzoek hebben we de volgende onderzoeksmethoden ingezet:

- *Deskresearch:* We voerden een literatuurscan uit en lazen wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke literatuur. De deskresearch gaf ons eerste inzichten in factoren die een rol kunnen spelen bij agrariërs en jagers bij het nemen van preventieve maatregelen en het uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.
- *Interviews:* We interviewden diverse experts die behoren tot, of nauw betrokken zijn bij, de doelgroepen. Uit de interviews haalden we aanvullende inzichten over mogelijk relevante motieven, drempels en omgevingsfactoren.
- *Vragenlijstonderzoek:* We namen twee digitale vragenlijsten af: één onder agrariërs en één onder jagers. De vragenlijst onder agrariërs had een focus op het nemen van preventieve maatregelen. De vragenlijst onder jagers focuste op het uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

SAMENVATTING

Bevindingen

We formuleerden twee belangrijke overkoepelende inzichten uit onze bevindingen op basis van deskresearch, interviews en het vragenlijstonderzoek.

De uitwerking van deze bevindingen is duidelijk te koppelen aan een aantal **basisbehoeften** die mensen, in meerdere of mindere mate, hebben:

- Behoefte aan energiebehoud
- Behoefte aan verbondenheid
- Behoefte aan een positief en consistent zelfbeeld
- Behoefte aan autonomie
- Behoefte aan zekerheid

Overkoepelende inzichten

- er heerst rolonduidelijkheid
- handelingsperspectief ontbreekt

Energiebehoud

- preventieve maatregelen nemen kost agrariërs veel tijd
- bij beheer horen (te) veel administratieve taken voor jagers
- het gevoel heerst dat tijd en moeite doen weinig zin heeft

SAMENVATTING

Verbondenheid

- agrariërs denken niet dat anderen effectievere preventieve maatregelen inzetten
- agrariërs zien jagers als (mede)verantwoordelijk voor schadebestrijding op hun percelen
- agrariërs hebben het gevoel dat de politiek maar weinig rekening met hen of hun praktijk houdt
- jagers hebben behoefte aan steun van en samenwerking met andere partijen
- jagers hebben behoefte aan draagvlak voor hun acties
- jagers zijn sterk verbonden met agrariërs

Zelfbeeld

- weinig agrariërs voelen zich verantwoordelijk voor het voorkomen van gewasschade door ganzen
- agrariërs hebben niet het gevoel dat ze preventieve maatregelen juist kunnen inzetten
- volgens jagers hoort de ganzenpopulatie beheren bij hun rol
- jagers zien ook verantwoordelijkheid bij andere partijen voor het bereiken van de streefstanden
- jagers zijn verdeeld over de vraag of zij ganzen ook tijdens de broedperiode horen te bejagen

SAMENVATTING

Autonomie

- agrariërs denken niet dat ze alle preventieve maatregelen in mogen zetten
- jagers vinden dat de regelgeving hen beperkt in het effectief uitvoeren van populatiebeheer

Zekerheid

- de regelgeving is complex
- niet alle agrariërs weten wat ze mogen doen
- het is voor sommige jagers onduidelijk wat de specifieke regels zijn
- het gevoel heerst dat tijd en moeite doen weinig zin heeft

Adviezen

Op basis van de bevindingen die we deden, formuleerden we verschillende adviezen over hoe toekomstig beleid beter in kan spelen op de beleving van agrariërs en jagers.

Context

- Verbeteringen in het systeem zullen alleen succesvol zijn wanneer alle partijen samen in actie komen. Een enkele interventie die op zichzelf staat zal maar een beperkt effect hebben.

Overkoepelende inzichten

- Maak een gedeeld en gedragen totaalplan en concretiseer dit in acties

SAMENVATTING

Energiebehoud

- Maak het makkelijk om erachter te komen wat iemands handelingsperspectief is
 - Vertaal beleidsregels in 'normale' taal
 - Focus op wat wel mag i.p.v. wat allemaal niet mag
 - Geef duidelijkheid over wat, wanneer, voor wie is toegestaan
 - Laat waardering blijken uit de toon
 - Voorzie de doelgroepen actief van informatie
 - Communiceer op de plek en het moment waar(op) het gedrag relevant is
 - Laat communicatie lopen via vertrouwde kanalen
 - Laat agrariërs en jagers de informatie expliciet koppelen aan hun eigen gedrag
- Verhelp praktische barrières

Verbondenheid

- Sta achter agrariërs en jagers die actief het probleem proberen aan te pakken
- Zorg en laat zien dat het gewenste gedrag de beste manier is waarop agrariër en jager elkaar kunnen helpen

SAMENVATTING

Zelfbeeld

- Help en laat zien hoe agrariërs en jagers gewasschade door ganzen effectief kunnen voorkomen
- Zorg voor een consistente boodschap over de rol en verwachtingen van de agrariër en de jager

Autonomie

- Geef agrariërs en jagers binnen de kaders ruimte om hun eigen keuzes te maken

Zekerheid

- Maak inzichtelijk wat het effect van preventie, bestrijding en beheer is

ACHTERGROND & AANLEIDING

BIJ12 heeft de ambitie om de kennis rondom faunabeheer en de gevolgen daarvan te vergroten. Daarbij liet BIJ12 zich adviseren door de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF). De MARF constateerde in haar advies “Verbinden en vernieuwen” dat de huidige tegemoetkomingsregeling agrariërs te weinig positieve prikkels geeft om maatregelen ter preventie van faunaschade te nemen. Dit was voor BIJ12 een aanleiding om meer inzicht te verkrijgen in wat er allemaal speelt rondom het gedrag en beweegredenen van de agrariër.

INHOUD

Focus van het onderzoek	4
Methoden	6
▪ Deskresearch	8
▪ Interviews	9
▪ Vragenlijsten	10
Bevindingen	12
Advies	47
Bijlagen	
▪ A. Vragenlijstresultaten agrariërs	63
▪ B. Vragenlijstresultaten jagers	108

FOCUS VAN HET ONDERZOEK

FOCUS VAN HET ONDERZOEK

Ganzen kunnen veel schade aanrichten aan grasland en gewassen. Dat kan grote gevolgen hebben voor de oogst en daarmee inkomsten van de agrariër. Daarom wilde BIJ12 onderzoeken hoe faunaschadepreventie binnen het huidige beleid verbeterd kan worden. In eerste instantie was het doel van dit onderzoek om beter in te kunnen spelen op de beleving van agrariërs.

Gaande het onderzoek hebben we de inhoudelijke scope van het onderzoek verbreed van enkel preventieve maatregelen naar zowel de inzet van preventieve maatregelen als de uitvoer van schadebestrijding en populatiebeheer. Met schadebestrijding bedoelen we aan verjaging ondersteunend afschot: het afschieten van één of een paar ganzen om de rest van de groep te verjagen, om directe schade aan gewassen te voorkomen. Met populatiebeheer bedoelen we schade voorkomen door het aantal ganzen te reguleren. In de praktijk betekent populatiebeheer op dit moment: afschot uitoefenen met als doel de ganzenpopulatie te reduceren.

Met de verbreding van de inhoudelijke focus hebben we ook jagers betrokken in het onderzoek. Zij hebben een belangrijke rol in de uitvoer van schadebestrijding en populatiebeheer, en daarmee het beperken van de overlast van en schade door ganzen.

In dit onderzoek brengen we in kaart wat agrariërs en jagers op dit moment doen rondom preventie, schadebestrijding en populatiebeheer van ganzen. Daarnaast kijken we naar wat agrariërs en jagers mogelijk motiveert of juist tegenhoudt om in actie te komen. Op basis van onze bevindingen formuleren we adviezen over hoe toekomstig beleid beter in kan spelen op de beleving van agrariërs en jagers.

METHODEN

OVERZICHT ONDERZOEKSMETHODEN

Deskresearch: We voerden een literatuurscan uit en lazen wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke literatuur. De deskresearch gaf ons eerste inzichten in factoren die een rol kunnen spelen bij agrariërs en jagers bij het nemen van preventieve maatregelen en het uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

Interviews: We interviewden diverse experts die behoren tot, of nauw betrokken zijn bij, de doelgroepen. Uit de interviews haalden we aanvullende inzichten over mogelijk relevante motieven, drempels en omgevingsfactoren.

Vragenlijstonderzoek: We namen twee digitale vragenlijsten af: één onder agrariërs en één onder jagers. De vragenlijst onder agrariërs had een focus op het nemen van preventieve maatregelen. De vragenlijst onder jagers focuste op het uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

DESKRESEARCH

Het doel van de deskresearch was kennis opdoen over de motieven, drempels en omgevingsfactoren die mogelijk spelen rondom het voorkomen en bestrijden van gewasschade door ganzen.

We lazen wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke literatuur om inzicht te krijgen in het speelveld. Denk bijvoorbeeld aan wetenschappelijke onderzoeken, praktijkstudies en (kranten)artikelen. We bekeken daarnaast het proces voor het nemen van preventieve maatregelen, om inzicht te krijgen in hoe agrariërs geïnformeerd worden over (welke) preventieve maatregelen (te nemen).

INTERVIEWS

Agrariërs

We interviewden zes experts die behoren tot, of nauw betrokken zijn bij, de doelgroep agrariërs. We spraken drie agrariërs (twee melkveehouders, één slateler), één FBE-directeur, en twee consultants faunazaken van BIJ12. Het doel van deze interviews was om in kaart te brengen welke partijen belangrijk zijn om faunaschade door ganzen te voorkomen, welke acties ze hierbij kunnen uitvoeren (zoals het implementeren van preventieve of bestrijdende maatregelen) en wat er bij het uitvoeren van deze acties speelt.

Jagers

Aanvullend op de eerdere interviews spraken we drie jagers aangedragen door BIJ12. Het doel van de interviews was om te verkennen hoe jagers hun eigen rol zien bij het verminderen van gewasschade door ganzen. Naast hun rol bij schadebestrijding, onderzochten we ook hun houding ten opzichte van populatiebeheer. Hierbij keken we naar populatiebeheer in het algemeen en naar twee specifieke situaties: het bejagen van ganzen op het moment dat er geen afzet is van die ganzen (jagers kunnen ze niet in de voedselketen brengen en ze worden vernietigd) en het bejagen van ganzen in de broedperiode.

VRAGENLIJSTONDERZOEK

Agrariërs

Agrariërs werden via de nieuwsbrief van LTO Nederland en vermelding op de website van BIJ12 uitgenodigd om deel te nemen aan een digitale vragenlijst. Deze vragenlijst bestond grofweg uit de volgende onderdelen:

- Ervaring met gewasschade
- Inzet van preventieve maatregelen (drie categorieën: akoestisch, visueel en intensief)
- Perceptie van preventieve maatregelen
- Combineren van preventieve maatregelen (akoestisch en visueel)
- Rouleren van preventieve maatregelen (wekelijks)
- Schadebestrijding (aan verjaging ondersteunend afschot)

324 agrariërs vulden de vragenlijst volledig in.

Zie Bijlage A (vanaf p. 63) voor alle bevindingen uit het vragenlijstonderzoek onder agrariërs.

VRAGENLIJSTONDERZOEK

Jagers

Jagers werden via de nieuwsbrieven van De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging en de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer (NOJG) en vermelding op de website van BIJ12 uitgenodigd om deel te nemen aan een digitale vragenlijst. Deze vragenlijst bestond grofweg uit de volgende onderdelen:

- Schadebestrijding (aan verjaging ondersteunend afschot)
- Populatiebeheer (afschot uitoefenen met als doel de ganzenpopulatie te reduceren)
- Bejaging bij onvoldoende afzet (als geschoten ganzen niet in de voedselketen gebracht kunnen worden)
- Bejaging tijdens de broedperiode
- Samenwerking en coördinatie

1071 jagers vulden de vragenlijst volledig in.

Zie Bijlage B (vanaf p. 108) voor alle bevindingen uit het vragenlijstonderzoek onder jagers.

BEVINDINGEN

HOE ZIJN DE BEVINDINGEN OPGEBOUWD?

We formuleerden twee belangrijke overkoepelende inzichten uit onze bevindingen op basis van deskresearch, interviews en het vragenlijstonderzoek.

De uitwerking van deze bevindingen is duidelijk te koppelen aan een aantal **basisbehoeften** die mensen, in meerdere of mindere mate, hebben:

- Behoefte aan energiebehoud
- Behoefte aan verbondenheid
- Behoefte aan een positief en consistent zelfbeeld
- Behoefte aan autonomie
- Behoefte aan zekerheid

Voor een kansrijke aanpak is het belangrijk om rekening te houden met deze behoeften die, soms onbewust, leiden tot ons gedrag. We gaan per basisbehoefte in op specifieke bevindingen uit de vragenlijst.

INZICHT 1:

ER HEERST ROLONDUIDELIJKHEID

Wie welke rol heeft bij preventie, bestrijding en populatiebeheer wordt niet door iedereen hetzelfde ervaren. Waar de overheid bijvoorbeeld een belangrijke verantwoordelijkheid voor agrariërs ziet in het nemen van preventieve maatregelen, voelt maar een klein deel van de agrariërs zich verantwoordelijk voor het voorkomen van gewasschade door ganzen op hun percelen. Voor schadebestrijding en populatiebeheer zien agrariërs en jagers ook een belangrijke rol voor andere partijen (bijvoorbeeld: elkaar, maar ook TBO's, provincie en Rijk) en hebben ze het gevoel dat die rol nu niet altijd vervuld wordt. Rolonduidelijkheid leidt ertoe dat partijen op dit moment niet de rol oppakken die de overheid van hen verwacht, omdat zij hun rol zelf anders zien.

Het is daarom belangrijk om een gedeeld en door iedereen gedragen 'totaalplan' te maken waarin duidelijke afspraken gemaakt zijn over welke rol van wie verwacht wordt.

INZICHT 2:

HANDELINGSPERSPECTIEF ONTBREEKT

Als er afspraken over de rollen gemaakt worden, is het belangrijk deze ook te concretiseren in acties: wat wordt er precies van wie verwacht met welk doel?

Op het moment is er namelijk onduidelijkheid en soms misperceptie over wat er allemaal wél mag op het gebied van preventie, schadebestrijding en populatiebeheer. En even belangrijk: er heerst scepsis over de effectiviteit van deze acties. Zowel agrariërs als jagers hebben het gevoel dat wat ze binnen hun invloedssfeer mogen doen onvoldoende is om de populatie te beheren en schade te voorkomen. Deze scepsis vormt een belangrijke drempel om in actie te komen.

BEHOEFTE

ENERGIEBEHOUD

Onze mentale en fysieke energievoorraad is niet oneindig. De beperkte voorraad die we hebben om weloverwogen beslissingen te maken, staat nog verder onder druk als we schaarste en stress ervaren. Hoewel dat zich soms uit in gedrag dat onlogisch lijkt, is het niet gek dat we onze energie vooral gebruiken voor die dingen die echt belangrijk voor ons zijn. Een deel van ons dagelijkse gedrag is daarom routinematig en gaat op de automatische piloot.

Zoals onze bevindingen laten zien, kan onze behoefte aan energiebehoud een drempel vormen voor het nemen van preventieve maatregelen en uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

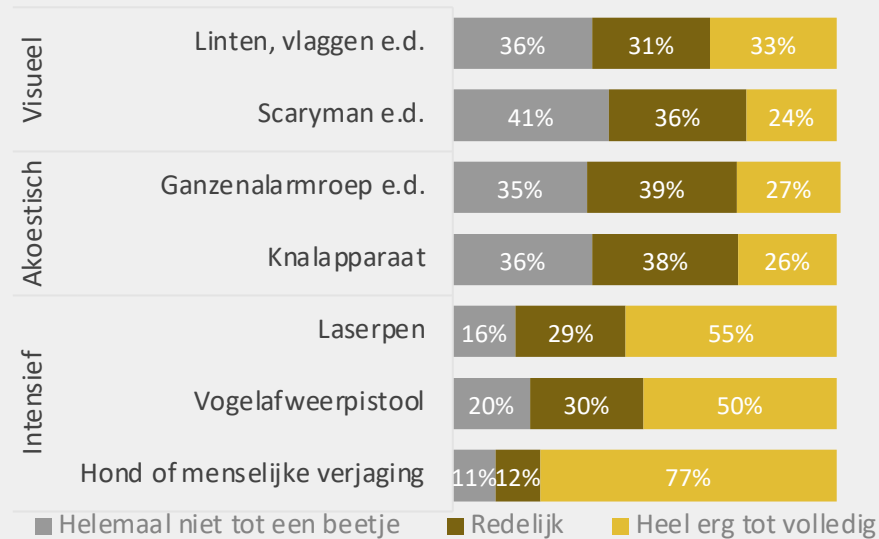
ENERGIEBEHOUD

PREVENTIEVE MAATREGELEN NEMEN KOST AGRARIËRS VEEL TIJD

Dit geldt met name voor het inzetten van intensievere, maar daarmee mogelijk ook effectievere preventieve maatregelen en het wekelijks rouleren daarvan.

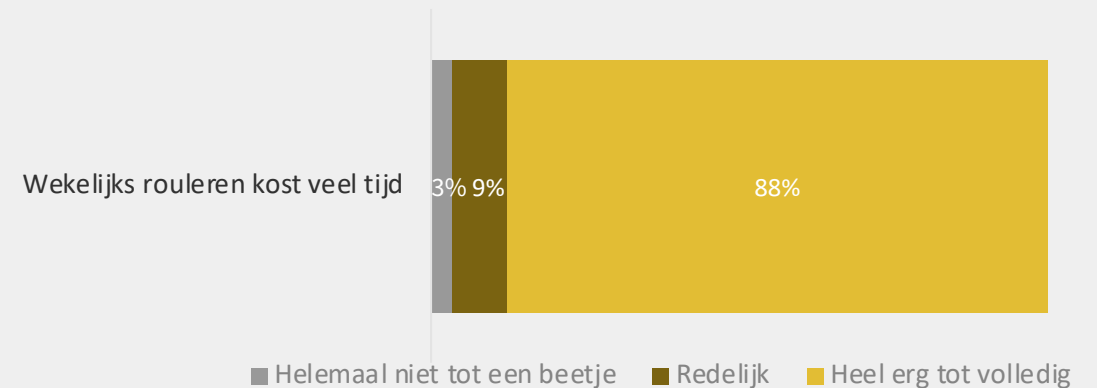
Stelling: Het inzetten van de preventieve maatregel kost veel tijd. (N = 324)

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

Stelling: Wekelijks rouleren kost veel tijd. (N = 324)

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

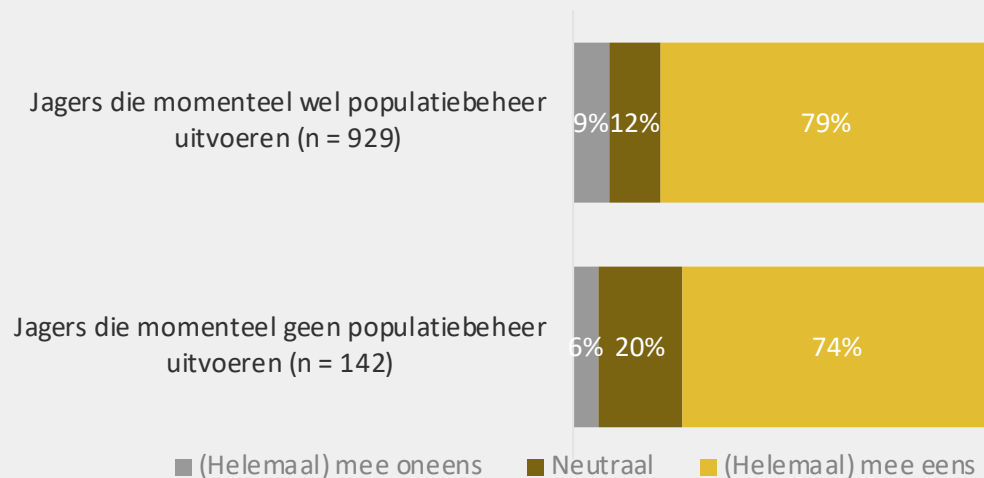

ENERGIEBEHOUD

BIJ BEHEER HOREN (TE) VEEL ADMINISTRATIEVE TAKEN VOOR JAGERS

Een groot deel van de jagers die populatiebeheer uitvoeren geeft aan dat de administratieve lasten (te) hoog zijn.

Stelling: Bij beheer horen te veel administratieve taken. (N = 1071)
Percentages geven aan hoeveel procent van de jagers het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

Vraag: Wat houdt u tegen om beheer van de ganzenpopulatie uit te (blijven) voeren?

Jager: “Te veel rompslomp, te veel bureaucratie, te veel administratieve lasten.”

Vraag: Wat heeft u nodig van andere partijen, zoals de provincie of fauna- en wildbeheereenheden, om het beheren van de ganzenpopulatie effectief uit te voeren?

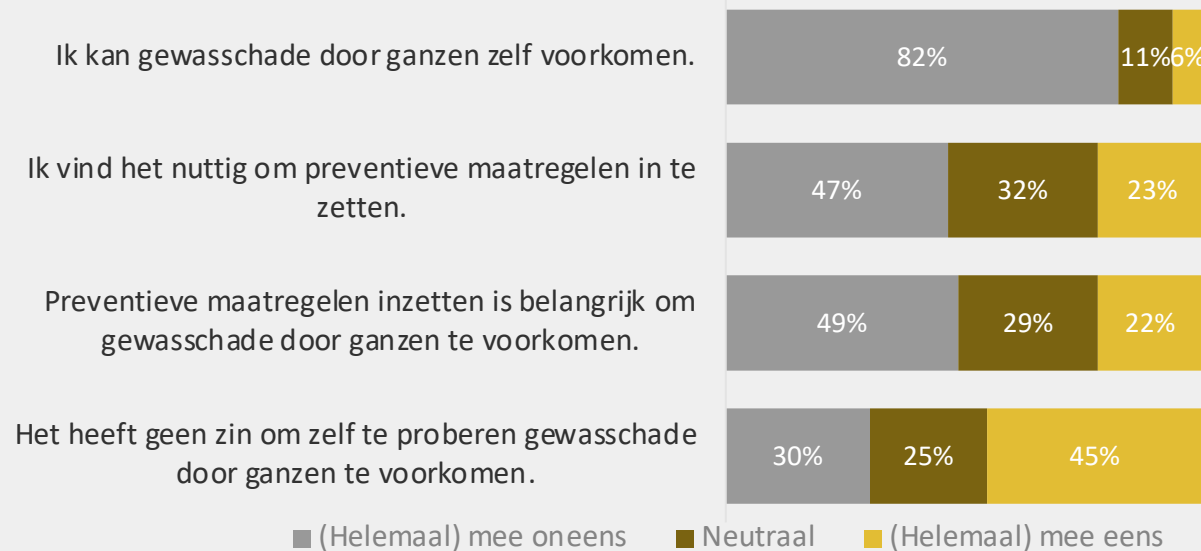
Jager: “Maak de faunawet landelijk, centraliseren dus, en zet de ganzen die het probleem vormen op de wildlijst zodat we van de papierwinkel af zijn.”

ENERGIEBEHOUD

HET GEVOEL HEERST DAT TIJD EN MOEITE DOEN WEINIG ZIN HEEFT

Een groot deel van de agrariërs gelooft niet dat ze gewasschade door ganzen kunnen voorkomen. Ongeveer de helft vindt preventieve maatregelen inzetten niet nuttig en denkt niet dat het belangrijk is om ze in te zetten om gewasschade door ganzen te voorkomen.

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling. (N = 324)

Vraag: Wat heeft u nodig van andere partijen, zoals de provincie of faunabeheereenheden, om preventieve maatregelen effectief in te zetten?

Agrariër: “Alle preventieve maatregelen voor schade in grasland zijn waardeloos!!!!!!!!!!!!”

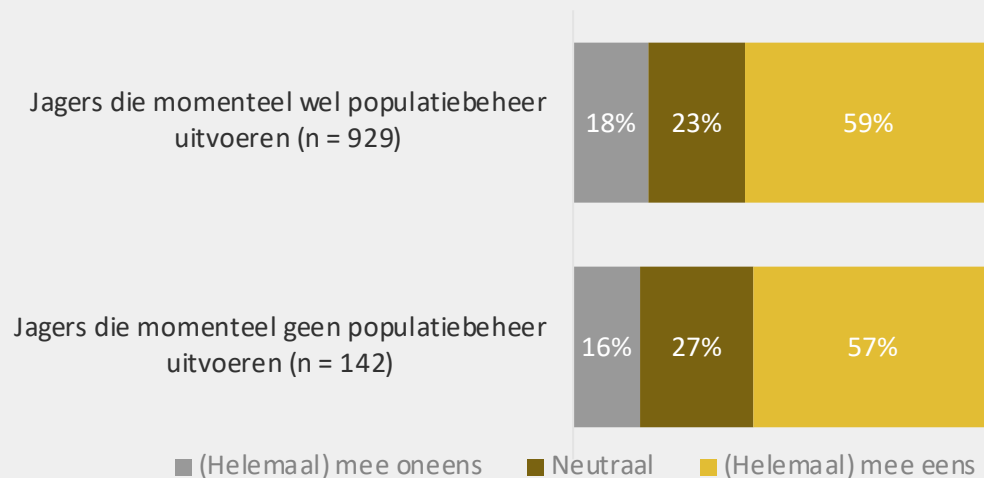
Agrariër: “Kost veel tijd en geld en het help geen moer. Maar het moet omdat er anders geen schade vergoed wordt. Het is dweilen met de kraan wide open.”

ENERGIEBEHOUD

HET GEVOEL HEERST DAT TIJD EN MOEITE DOEN WEINIG ZIN HEEFT

Meer dan de helft van de jagers denkt dat het daadwerkelijk invloed op de grootte van de ganzenpopulatie heeft als ze beheer uitvoeren. Toch heerst ook onder jagers het gevoel dat beheer ‘dweilen met de kraan open’ is.

Stelling: Als ik beheer uitvoer, heeft dat daadwerkelijk invloed op de grootte van de populatie (N =1071).
Percentages geven aan hoeveel procent van de jagers het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

Vraag: Wat houdt u tegen om beheer van de ganzenpopulatie uit te (blijven) voeren?

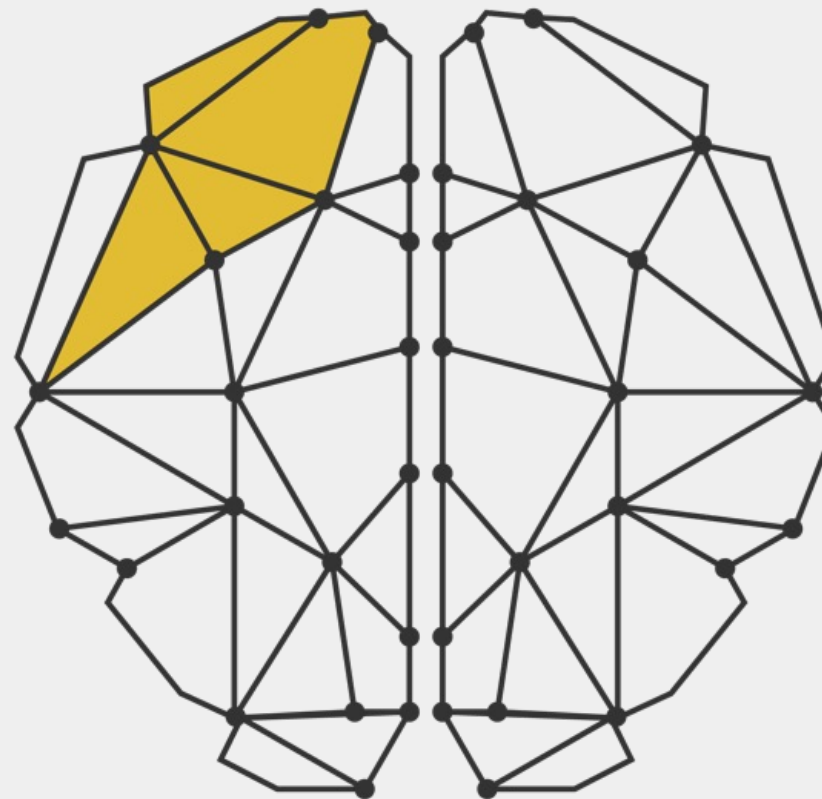
Jager: “Alle beperkingen die in ontheffingen worden opgenomen en het feit dat tbo's niet meedoen. Daarmee is het voor de jager dweilen met de kraan open.”

Jager: “Het is dweilen met de kraan open en beheer, ofwel de populatie verminderen door afschot, is niet meer mogelijk.”

BEHOEFTE VERBONDENHEID

We hebben een sterke behoefte aan verbondenheid en willen graag onderdeel zijn van een groep. Het doet dan ook fysiek pijn als we buitengesloten worden. Hoewel dat zich soms uit in gedrag dat onlogisch lijkt, is het niet gek dat we gevoelig zijn voor sociale normen. We doen dan ook vaak wat anderen doen.

Zoals onze bevindingen laten zien, kan een behoefte aan verbondenheid een drempel maar ook een motief vormen voor het nemen van preventieve maatregelen en uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

VERBONDENHEID

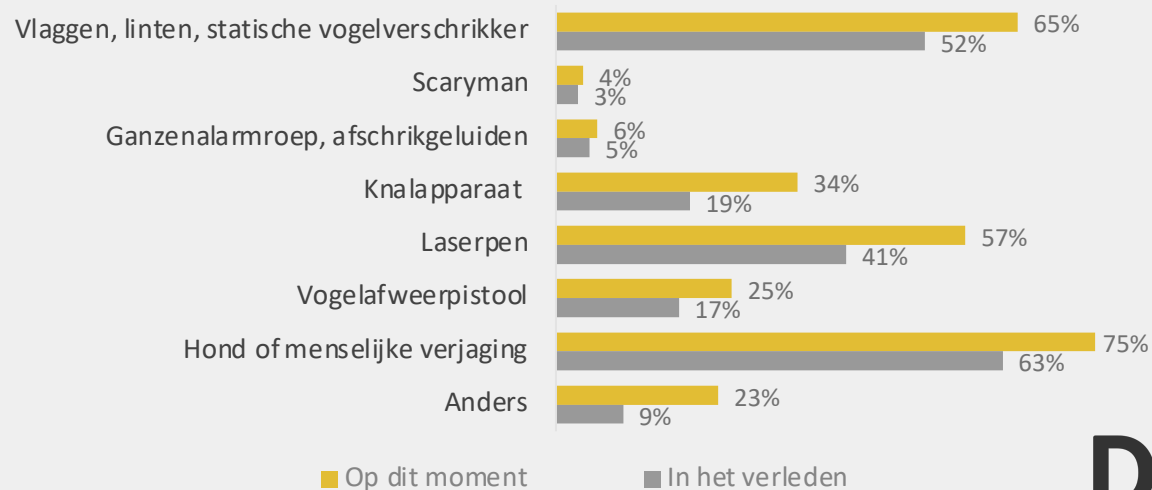
AGRARIËRS DENKEN NIET DAT ANDEREN EFFECTIEVERE PREVENTIEVE MAATREGELEN INZETTEN

Van de maatregelen die agrariërs zelf het vaakst inzetten verwachten zij ook het vaakst dat anderen ze inzetten. Toch valt op dat agrariërs over het algemeen verwachten dat anderen de preventieve maatregelen niet nemen. Zeker bij mogelijk meer effectieve maatregelen zoals de scaryman en ganzenalarmroep, verwachten maar weinigen dat anderen deze maatregel inzetten. Waarschijnlijk terecht: uit hun rapportage van eigen gedrag blijkt dat maar weinig agrariërs gebruik maken van deze maatregelen.

Stelling: Welke preventieve maatregelen zet u in? (N = 260)

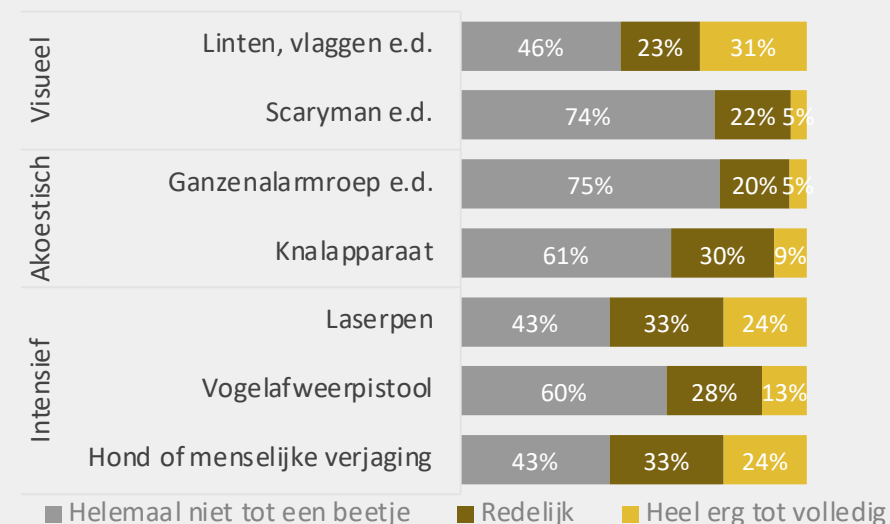
Stelling: Welke preventieve maatregelen heeft u in het verleden ingezet? (N = 64)
(meerdere antwoorden mogelijk)

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs de maatregel op dit moment of in het verleden inzetten.

Stelling: Andere agrariërs zetten deze maatregel in. (N = 324)

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

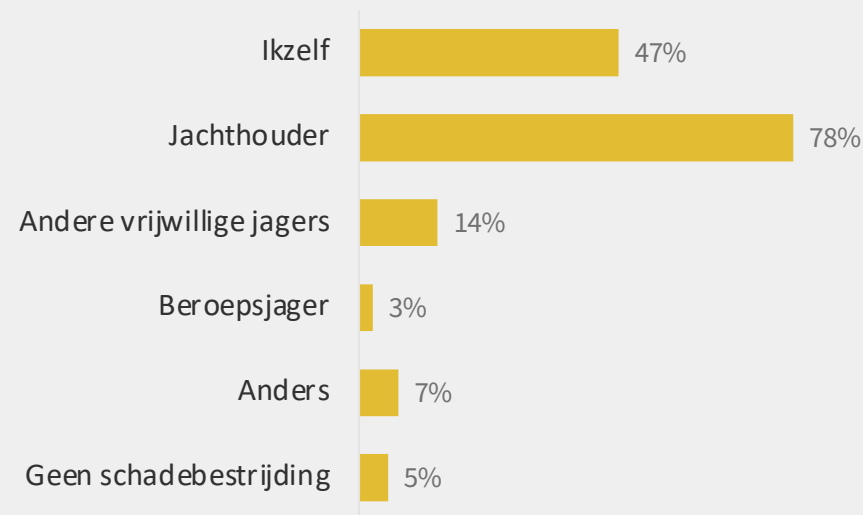

VERBONDENHEID

AGRARIËRS ZIEN JAGERS ALS (MEDE)VERANTWOORDELIJK VOOR SCHADEBESTRIJDING OP HUN PERCELEN

Veel agrariërs zien een belangrijke verantwoordelijkheid voor of gedeelde verantwoordelijkheid met jagers als het gaat om schadebestrijding op hun percelen.

*Stelling: Wie is verantwoordelijk voor schadebestrijding op uw percelen?
(meerdere antwoorden mogelijk) (N = 324)*

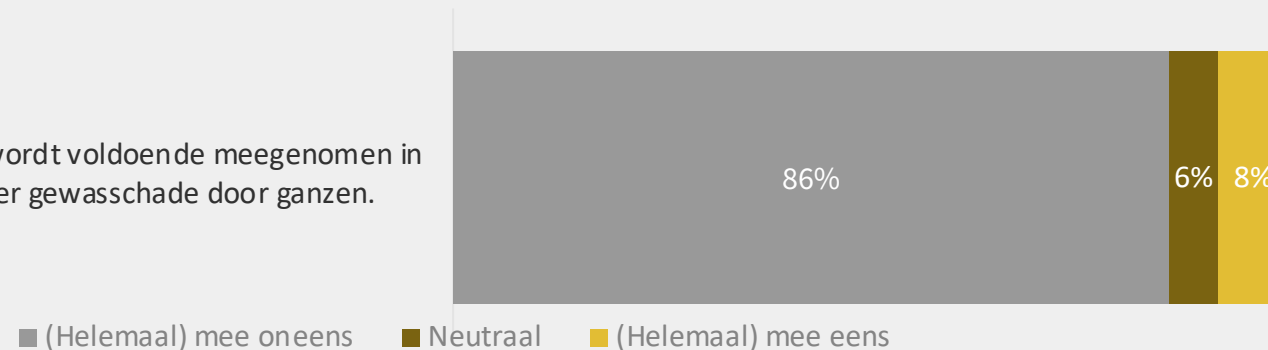
VERBONDENHEID

AGRARIËRS HEBBEN HET GEVOEL DAT DE POLITIEK MAAR WEINIG REKENING MET HEN OF HUN PRAKTIJK HOUDT

Een groot deel van de agrariërs heeft het gevoel dat hun praktijk onvoldoende wordt meegenomen in beleidsbeslissingen over gewasschade door ganzen.

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling. (N = 324)

De praktijk van agrariërs wordt voldoende meegenomen in beleidsbeslissingen over gewasschade door ganzen.

VERBONDENHEID

JAGERS HEBBEN BEHOEFTE AAN STEUN VAN EN SAMENWERKING MET ANDERE PARTIJEN

Jagers missen nu het gevoel samen te werken aan de gazenproblematiek. Zo geven veel jagers aan behoefte te hebben aan ‘(verplichte) samenwerking en coöperatie’ en ‘steun en draagvlak’ in de uitvoer van populatiebeheer.

Vraag: Wat heeft u nodig van andere partijen, zoals de provincie of fauna- en wildbeheereenheden, om het beheren van de ganzenpopulatie effectief uit te voeren?

Jager: *“Openbare steun, dat het nodig is dat beheerd wordt. Oftewel, een overheid die achter de jager staat.”*

Jager: *“De medewerking van alle partijen (TBO's, EU, Rijk, provincie) om een totaalplan "gandenbeheer" uit te voeren. Nu zie ik dat sommige TBO's totaal niet meewerken. Er zou een verplichting tot meewerken moeten komen.”*

VERBONDENHEID

JAGERS HEBBEN BEHOEFTE AAN DRAAGVLAK VOOR HUN ACTIES

Maatschappelijk lijkt er maar weinig besef te zijn dat ganzen een probleem vormen. Dit werpt voor jagers een extra drempel op om dat wat mag ook altijd te doen. Ze hebben behoefte aan draagvlak voor hun acties.

Vraag: Wat houdt u tegen om beheer van de ganzenpopulatie uit te (blijven) voeren?

Jager: "Het vergt veel energie en we krijgen er niets voor terug. Dan doel ik niet eens op geld maar ook op waardering vanuit diverse organisaties en maatschappij."

Vraag: Wat heeft u nodig van andere partijen, zoals de provincie of fauna- en wildbeheereenheden, om het beheren van de ganzenpopulatie effectief uit te voeren?

Jager: "Ruimere openstelling van de beheerperiode en meer maatschappelijk draagvlak. Ik wil niet voor moordenaar uitgemaakt worden als ik een wettelijke taak aan het uitvoeren ben."

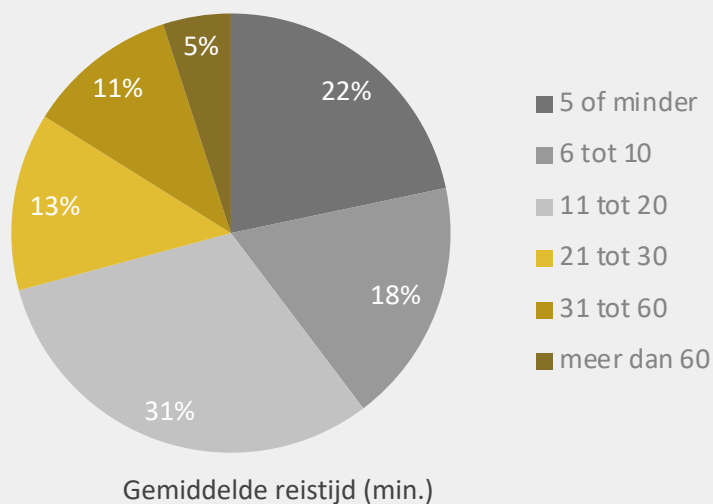
Jager: "Goede voorlichting aan het "publiek". Uitdragen dat het niet anders kan. Dat is vooral belangrijk vanuit provincie, natuurbeschermers, dierenbeschermers, vogelbescherming om achter deze uitvoeringsplannen te gaan staan. Niet steeds de jagers het "vuile" werk laten opknappen. Wij worden regelmatig uitgescholden en zeg maar bedreigd tijdens de uitvoering van deze activiteiten. Het houdt dan een keer op."

VERBONDENHEID

JAGERS ZIJN STERK VERBONDEN MET AGRARIËRS

Over het algemeen werken jagers regionaal. 86% heeft een gemiddelde reistijd van minder dan 20 minuten naar de velden. Ze voelen zich dan ook sterk verbonden met de boeren voor wie ze schadebestrijding en beheer uitvoeren. Hun relatie met de agrariër is een veelgenoemd motief om populatiebeheer uit te (blijven) voeren. Enerzijds vanuit de motivatie om de grondgebruiker helpen, anderzijds vanuit een gevoel van verantwoordelijkheid naar en afhankelijkheid van de grondgebruiker.

Stelling: Wat is uw gemiddelde reistijd naar de velden waar u schadebestrijding en/of beheer van ganzen uitvoert? (N = 821)

Vraag: Wat motiveert u om beheer van de ganzenpopulatie uit te (blijven) voeren?

Jager: “Het blijven steunen en helpen van de boeren en het buiten zijn en mede gedrag van de ganzen te observeren en natuurlijk het succesvolle beheer.”

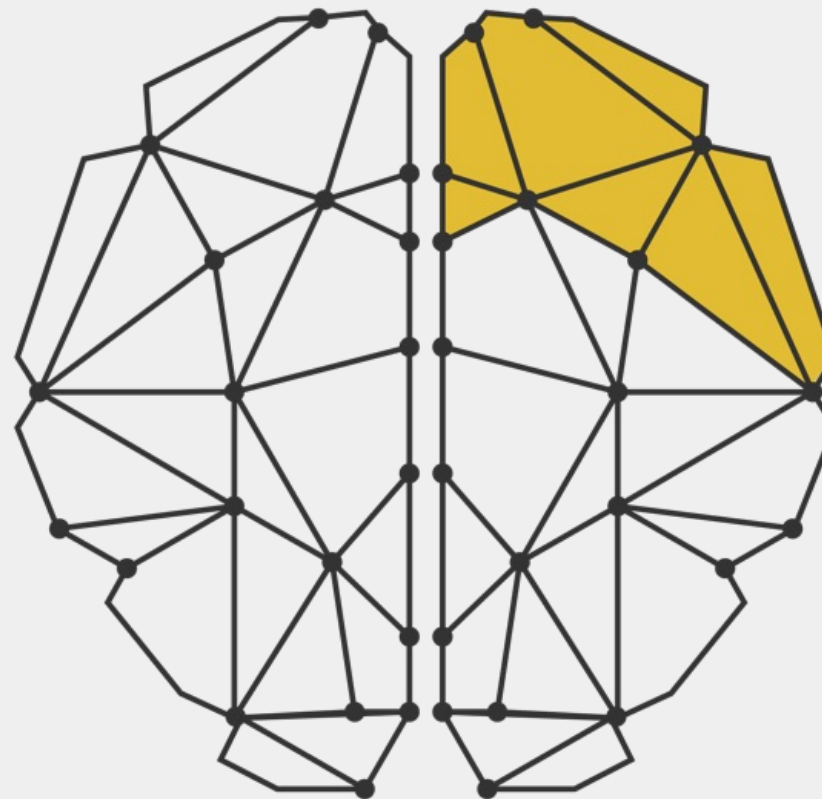
Jager: “Iemand moet het toch oplossen en een jager neemt zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van natuur en de boeren, dat kan van de overheid niet gezegd worden.”

Jager: “Het tevreden stellen van diegenen die mij het jachtrecht hebben verleend.”

BEHOEFTE ZELFBEELD

We willen onszelf zien als competent. Daarnaast hebben we behoefte aan een consistent zelfbeeld: 'dit ben ik'. Hoewel dat zich soms uit in gedrag dat onlogisch lijkt, is het niet gek dat we het beeld dat we van onszelf hebben hoog willen houden. Als we iets doen dat niet strookt met hoe we onszelf zien, roept dat cognitieve dissonantie op, die ervoor kan zorgen dat we óf ons gedrag, óf ons zelfbeeld aanpassen.

Zoals onze bevindingen laten zien, kan de behoefte aan een positief en consistent zelfbeeld een drempel vormen voor het nemen van preventieve maatregelen en uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

ZELFBEELD

WEINIG AGRARIËRS VOELEN ZICH VERANTWOORDELIJK VOOR HET VOORKOMEN VAN GEWASSCHADE DOOR GANZEN

Weinig agrariërs zien zichzelf als degene die verantwoordelijk is voor het voorkomen van gewasschade door ganzen op hun percelen.

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling. (N = 324)

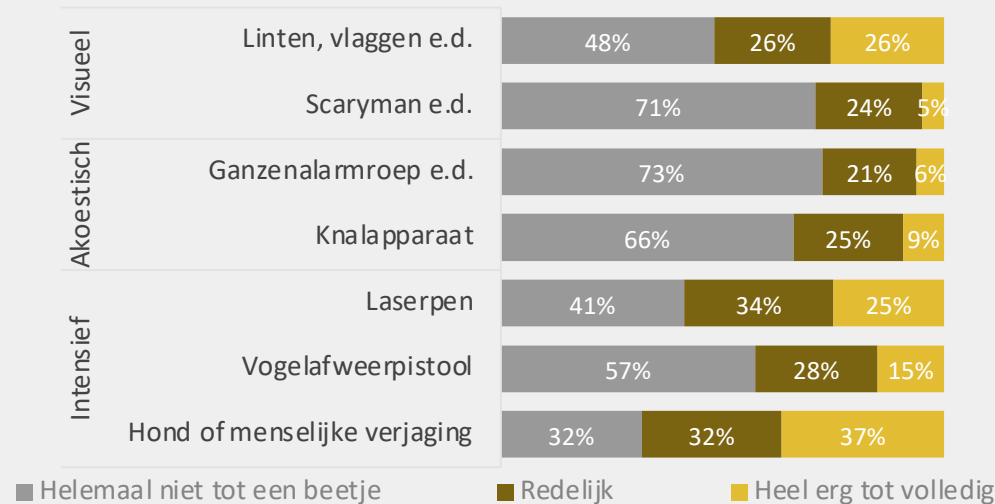
ZELFBEELD

AGRARIËRS HEBBEN NIET HET GEVOEL DAT ZE PREVENTIEVE MAATREGELEN JUIST KUNNEN INZETTEN

De minderheid van de agrariërs heeft het gevoel dat ze preventieve maatregelen op de juiste manier kunnen inzetten. Dit geldt nog sterker voor preventieve maatregelen die mogelijk effectiever zijn, zoals de scaryman en ganzenalarmroep. Agrariërs voelen zich dus maar beperkt competent in het toepassen van preventieve maatregelen.

Stelling: Het lukt mij om de preventieve maatregel op de juiste manier in te zetten. (N = 324)

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

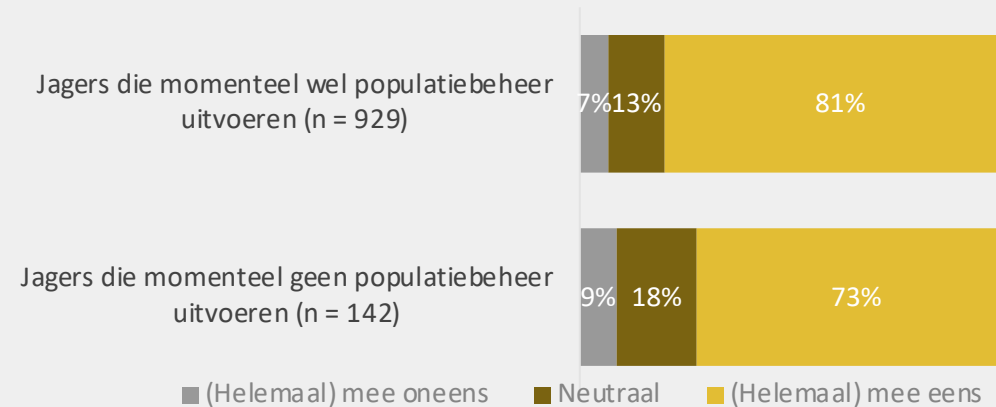

ZELFBEELD

VOLGENS JAGERS HOORT DE GANZENPOPULATIE BEHEREN BIJ HUN ROL

De meerderheid van de jagers vindt dat het beheren van de ganzenpopulatie hoort bij hun rol als jager. Bovendien is de beleving dat beheer van ganzen hoort bij je rol als jager, consistent de belangrijkste voorspeller van het gedrag dat jagers vertonen en de intentie die zij hebben om te blijven doen. Dit geldt zowel voor populatiebeheer in het algemeen, als voor bejaging bij onvoldoende afzet en tijdens de broedperiode (zie gedragsmodellen in Bijlage B).

Stelling: Het beheren van de ganzenpopulatie hoort bij mijn rol als jager. (N = 1071)
Percentages geven aan hoeveel procent van de jagers het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

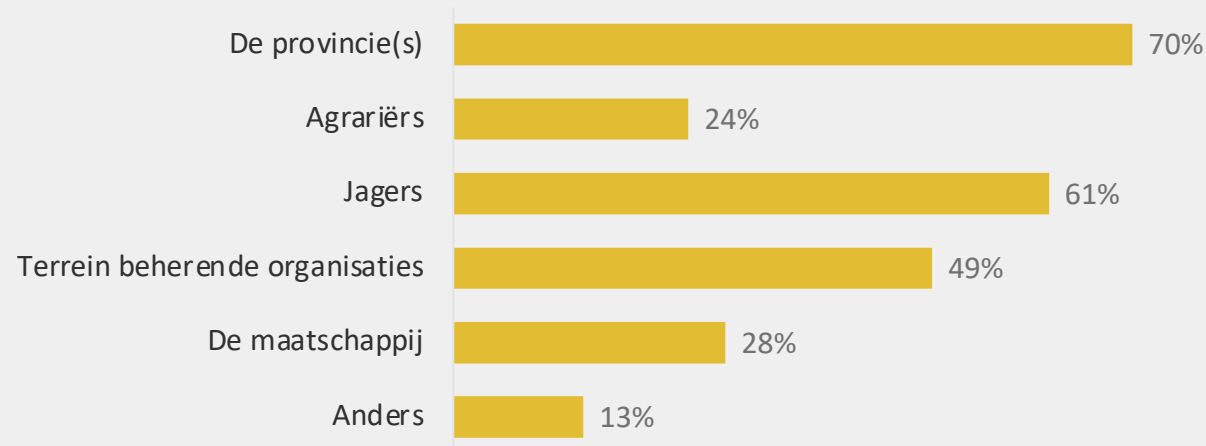

ZELFBEELD

JAGERS ZIEN OOK VERANTWOORDELIJKHEID BIJ ANDERE PARTIJEN VOOR HET BEREIKEN VAN DE STREEFSTANDEN

Jagers zien het beheren van de ganzenpopulatie als iets dat hoort bij hun rol als jager. Ze zien echter ook verantwoordelijkheid bij andere partijen als het gaat om het bereiken van de streefstanden. Volgens jagers hebben met name provincies en in mindere mate terreinbeherende organisaties (TBO's) daar een aandeel in.

*Stelling: Wie is er volgens u verantwoordelijk voor reduceren van de ganzenpopulatie om tot de streefstanden te komen?
(meerdere antwoorden mogelijk) (N = 1071)*

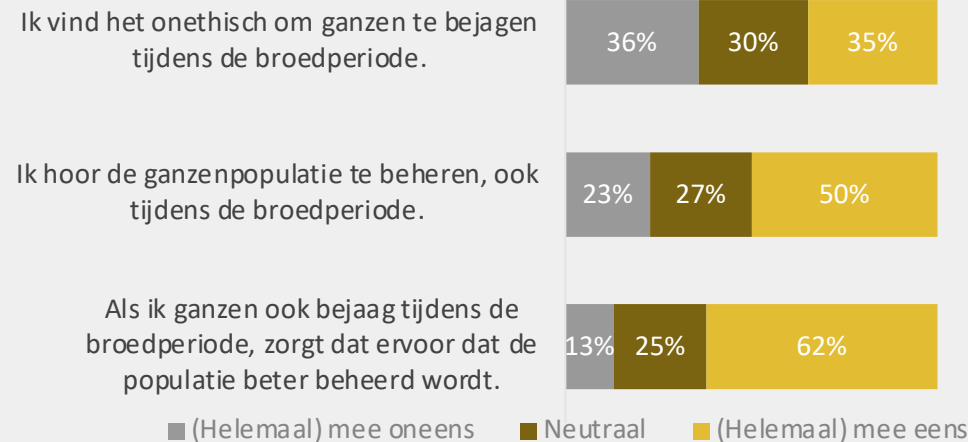

ZELFBEELD

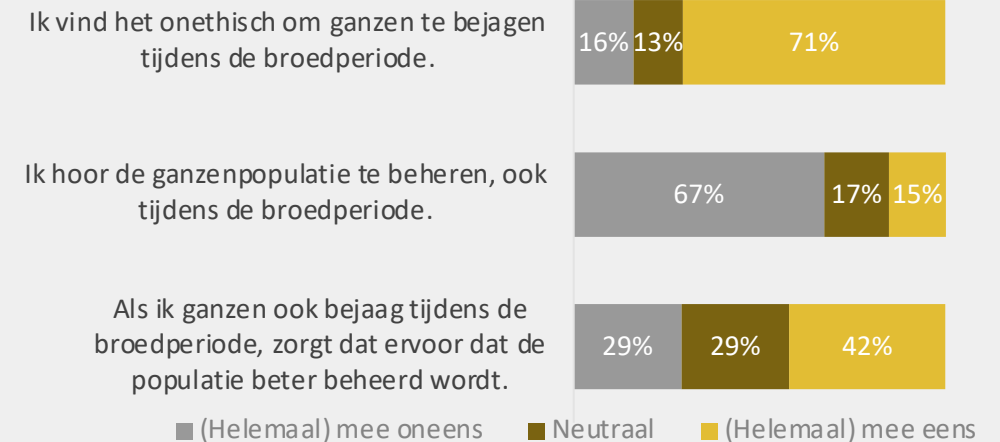
JAGERS ZIJN VERDEELD OVER DE VRAAG OF ZIJ GANZEN OOK TIJDENS DE BROEDPERIODE HOREN TE BEJAGEN

Er lijken twee groepen met een verschillende mening te zijn als het gaat over bejagen van ganzen tijdens broedperiode. Jagers die nooit bejagen tijdens de broedperiode (30%) vinden dit ook onethischer en minder 'horen' dan jagers die dit wel eens doen (70%).

Jagers die momenteel wel eens bejagen tijdens de broedperiode (N = 579)
Percentages geven aan hoeveel procent van de jagers het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

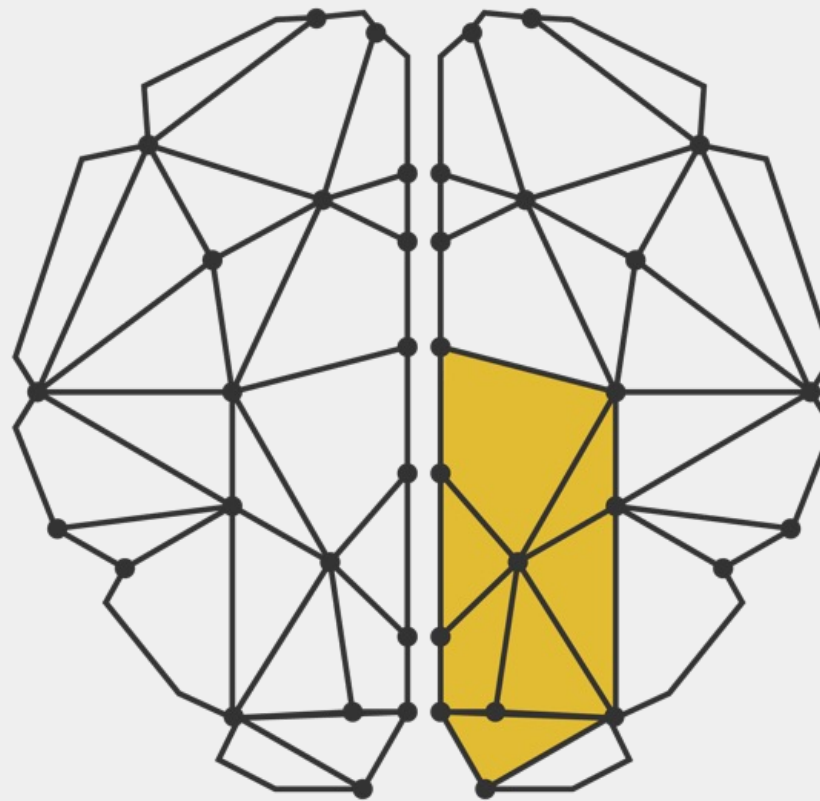
Jagers die momenteel nooit bejagen tijdens de broedperiode (N = 242)
Percentages geven aan hoeveel procent van de jagers het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

BEHOEFTE AUTONOMIE

We willen ons verbonden voelen en onderdeel zijn van een groep. Maar hier zit ook een grens aan: we willen ook onze eigen keuzes maken. Hoewel dat zich soms uit in gedrag dat onlogisch lijkt, is het niet gek dat we een bepaalde mate van autonomie willen hebben. Als we iets moeten roept dat vaak automatisch weerstand op.

Zoals onze bevindingen laten zien, kan de behoefte aan autonomie een drempel vormen voor het nemen van preventieve maatregelen en uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

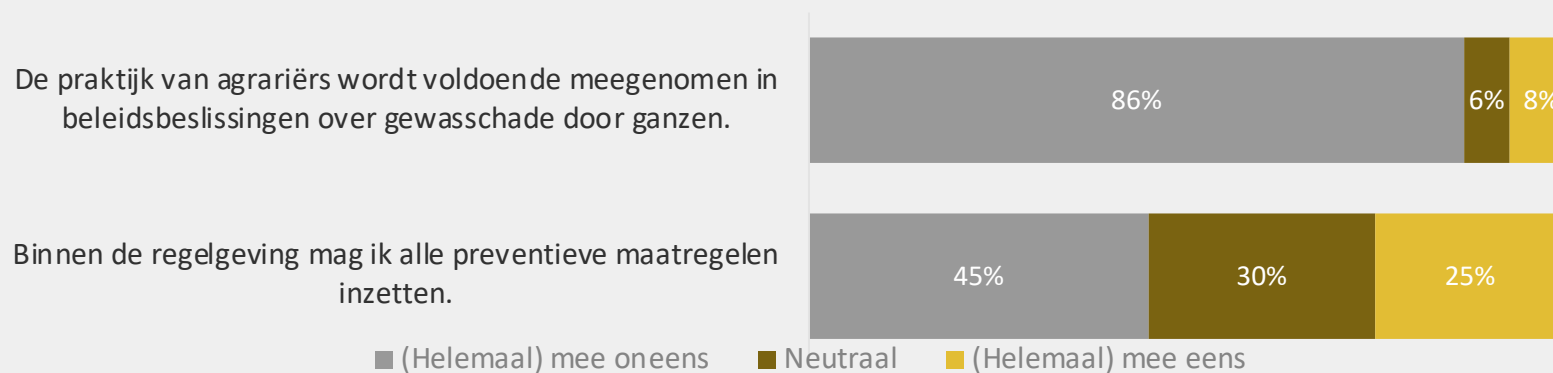

AUTONOMIE

AGRARIËRS DENKEN NIET DAT ZE ALLE PREVENTIEVE MAATREGELEN IN MOGEN ZETTEN

Slechts een kwart van de agrariërs denkt dat ze binnen de regelgeving alle preventieve maatregelen mogen inzetten. Welke maatregelen ze daadwerkelijk in mogen zetten hangt af van het beleid dat geldt voor hun specifieke situatie. Dit antwoord krijgt dan ook vooral lading in combinatie met het gevoel dat hun praktijk onvoldoende mee wordt genomen in beleidsbeslissingen over gewasschade door ganzen.

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling. (N = 324)

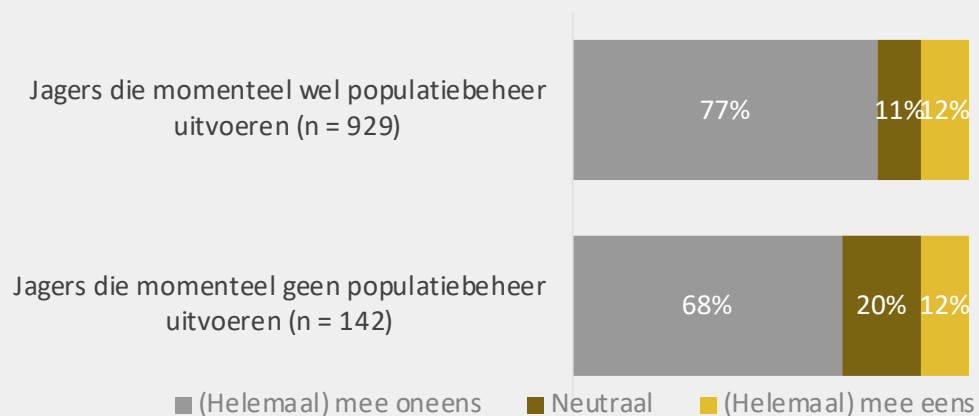
AUTONOMIE

JAGERS VINDEN DAT DE REGELGEVING HEN BEPERKT IN HET EFFECTIEF UITVOEREN VAN POPULATIEBEHEER

De meerderheid van de jagers heeft het gevoel dat de huidige regelgeving hen beperkt: ze kunnen niet alles doen dat volgens hen nodig is om de ganzenpopulatie effectief te beheren. Aan de ene kant omdat ze bepaalde maatregelen vanwege de regelgeving niet mogen nemen en aan de andere kant omdat regelgeving uitvoer erg lastig maakt.

Stelling: Binnen de huidige regelgeving kan ik alles doen wat nodig is om de ganzenpopulatie effectief te beheren. (N = 1071)

Percentages geven aan hoeveel procent van de jagers het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling.

Vraag: Wat houdt u tegen om beheer van de ganzenpopulatie uit te (blijven) voeren?

Jager: “De enorme drempel van regelgeving die beheer onmogelijk maakt.”

Jager: “Gebrekkige regelgeving leidt tot verwaarloosbaar resultaat.”

Jager: “Aan de ene kant wordt je als jager steeds meer door de wetgever beperkt qua jachtmogelijkheden. Aan de andere kant moet je echt continu op treden bij de ganzenoverlast. Wat heel veel vraagt van de jagers.”

BEHOEFTE ZEKERHEID

Tot slot hebben we behoefte aan zekerheid. Hoewel dat zich soms uit in gedrag dat onlogisch lijkt, is het niet gek dat we een bepaalde mate van voorspelbaarheid willen hebben. Als we veel onzekerheid ervaren, lopen we vast. We weten niet welke stap te zetten en zetten daardoor vaak helemaal geen stap.

Zoals onze bevindingen laten zien, kan de behoefte aan zekerheid een drempel vormen voor het nemen van preventieve maatregelen en uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer.

ZEKERHEID

DE REGELGEVING IS COMPLEX

De regels rondom preventie, schadebestrijding en populatiebeheer verschillen per moment, provincie, specifiek gebied en per soort gans. Dit maakt het lastig voor agrariërs en jagers om precies te weten wat ze op welk moment wél mogen doen om gewasschade door ganzen te voorkomen. Zo wordt in het beleid onderscheid gemaakt tussen trekganzen en standganzen. Onder trekkende ganzen vallen de overwinterende populaties van drie ganzensoorten (de grauwe ganzen, brandganzen en kolganzen). Standganzen zijn de jaarrond aanwezige ganzenpopulaties. De populaties standganzen bestaan vrijwel alleen uit de soorten grauwe ganzen en brandganzen. Welk type preventie-, bestrijding- en beheermaatregelen agrariërs mogen nemen, verschilt per ganzensoort.

Sommige jagers geven aan vanwege de complexiteit het zekere voor het onzekere te nemen en beperken zich daardoor soms onnodig.

Vraag: Wat houdt u tegen om beheer van de ganzenpopulatie uit te (blijven) voeren?

Jager: *“Nogmaals omdat wij niks mogen... en het risico lopen... waardoor je geen ganzen gaat schieten.”*

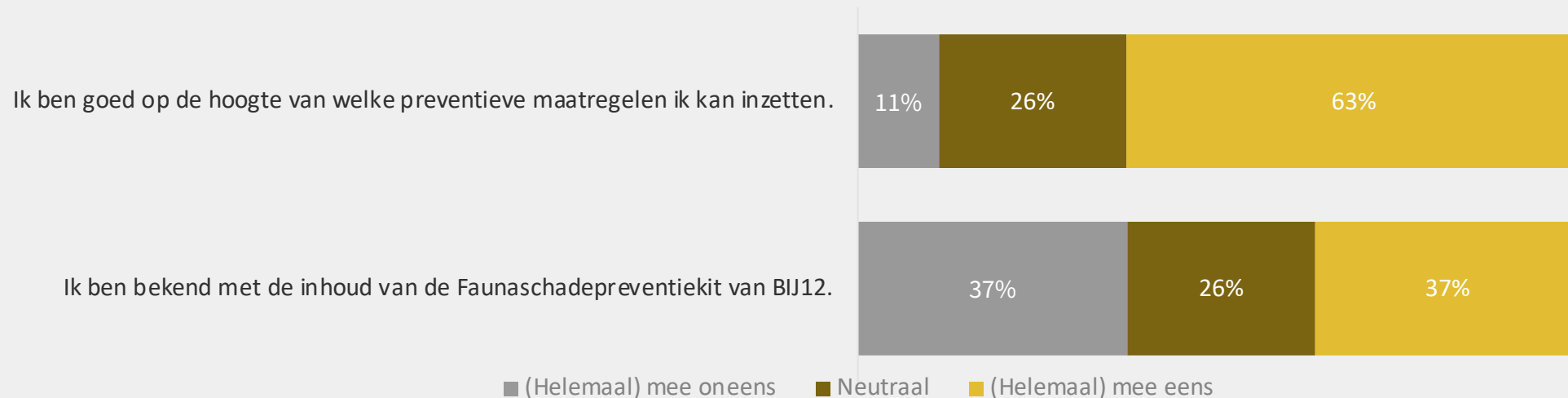
Jager: *“Er worden veel te veel beperkingen doorgevoerd om hier mee om te gaan, vaak weet men niet wanneer en welke ganzen geschoten mogen worden.”*

ZEKERHEID

NIET ALLE AGRARIËRS WETEN WAT ZE MOGEN DOEN

Ondanks de complexe regelgeving denkt de meerderheid van de agrariërs te weten welke preventieve maatregelen ze mogen nemen. Een deel van de agrariërs twijfelt hier echter over. Slechts 37% van de agrariërs geeft aan bekend te zijn met de inhoud van de Faunapreventiekit van BIJ12.

Percentages geven aan hoeveel procent van de agrariërs het helemaal niet tot een beetje, redelijk of heel erg tot volledig eens waren met de stelling. (N = 324)

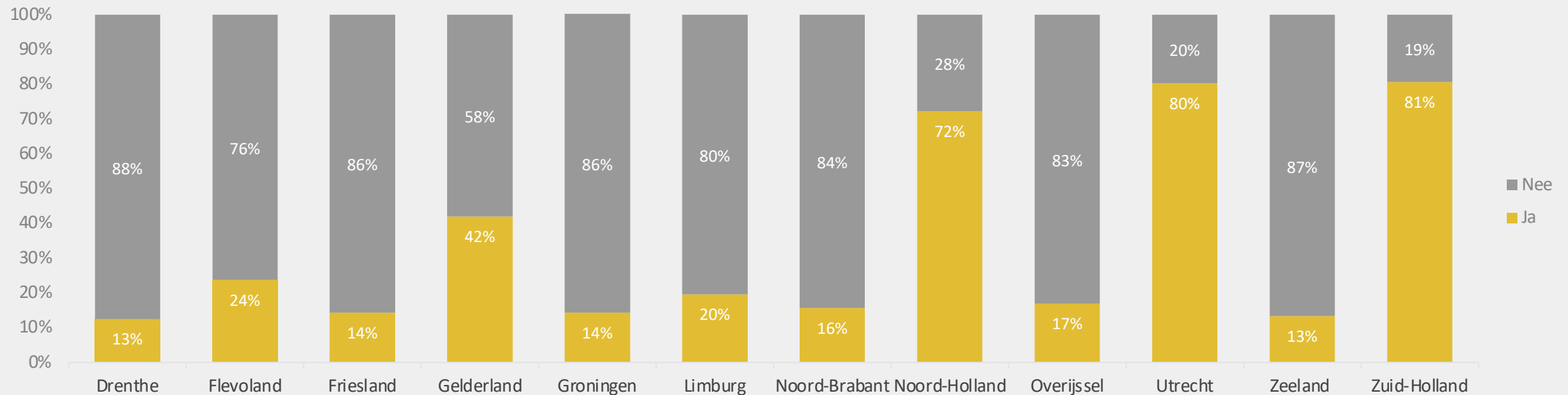

ZEKERHEID

HET IS VOOR SOMMIGE JAGERS ONDUIDELIJK WAT DE SPECIFIEKE REGELS ZIJN

Wat de regels voor populatiebeheer zijn, bijvoorbeeld rondom het inzetten van (elektronische) lokmiddelen, is niet voor alle jagers duidelijk. Zo geven jagers binnen dezelfde provincie een ander antwoord op de vraag of zij elektronische lokmiddelen mogen inzetten.

Stelling: Mag u elektronische lokmiddelen inzetten bij beheer van de ganzenpopulatie? (N = 929)

ZEKERHEID

HET IS VOOR SOMMIGE JAGERS ONDUIDELIJK WAT DE SPECIFIEKE REGELS ZIJN

Vraag: Wat heeft u nodig van andere partijen, zoals de provincie of fauna- en wildbeheereenheden, om het beheren van de ganzenpopulatie effectief uit te voeren?

Jager: *“Niet zoveel onduidelijkheid wanneer je wel of niet mag gaan! De vrijheid geven om het op onze manier te regelen.”*

Jager: *“Beleid en inhoud van ontheffing gericht op werkelijk populatiebeheer, geen polderen regelgeving die iedereen een stukje gelijk geeft en resultaat in de weg staat.”*

Jager: *“Duidelijk en eenduidig beleid. Meer communicatie en overlap in beleid provincies.”*

ZEKERHEID

HET GEVOEL HEERST DAT TIJD EN MOEITE DOEN WEINIG ZIN HEEFT

Zoals eerder besproken onder 'Energiebehoud' hebben zowel agrariërs als jagers het gevoel dat de tijd en moeite die ze stoppen in preventie, schadebestrijding en beheer zich niet altijd uitbetaalt in resultaat. Ze missen de zekerheid dat hun acties ook zin hebben.

SAMENVATTING VAN DE BEVINDINGEN

SAMENVATTING VAN DE BEVINDINGEN

Overkoepelende inzichten

- er heerst rolonduidelijkheid
- handelingsperspectief ontbreekt

Energiebehoud

- preventieve maatregelen nemen kost agrariërs veel tijd
- bij beheer horen (te) veel administratieve taken voor jagers
- het gevoel heerst dat tijd en moeite doen weinig zin heeft

SAMENVATTING VAN DE BEVINDINGEN

Verbondenheid

- agrariërs denken niet dat anderen effectievere preventieve maatregelen inzetten
- agrariërs zien jagers als (mede)verantwoordelijk voor schadebestrijding op hun percelen
- agrariërs hebben het gevoel dat de politiek maar weinig rekening met hen of hun praktijk houdt
- jagers hebben behoefte aan steun van en samenwerking met andere partijen
- jagers hebben behoefte aan draagvlak voor hun acties
- jagers zijn sterk verbonden met agrariërs

Zelfbeeld

- weinig agrariërs voelen zich verantwoordelijk voor het voorkomen van gewasschade door ganzen
- agrariërs hebben niet het gevoel dat ze preventieve maatregelen juist kunnen inzetten
- volgens jagers hoort de ganzenpopulatie beheren bij hun rol
- jagers zien ook verantwoordelijkheid bij andere partijen voor het bereiken van de streefstanden
- jagers zijn verdeeld over de vraag of zij ganzen ook tijdens de broedperiode horen te bejagen

SAMENVATTING VAN DE BEVINDINGEN

Autonomie

- agrariërs denken niet dat ze alle preventieve maatregelen in mogen zetten
- jagers vinden dat de regelgeving hen beperkt in het effectief uitvoeren van populatiebeheer

Zekerheid

- de regelgeving is complex
- niet alle agrariërs weten wat ze mogen doen
- het is voor sommige jagers onduidelijk wat de specifieke regels zijn
- het gevoel heerst dat tijd en moeite doen weinig zin heeft

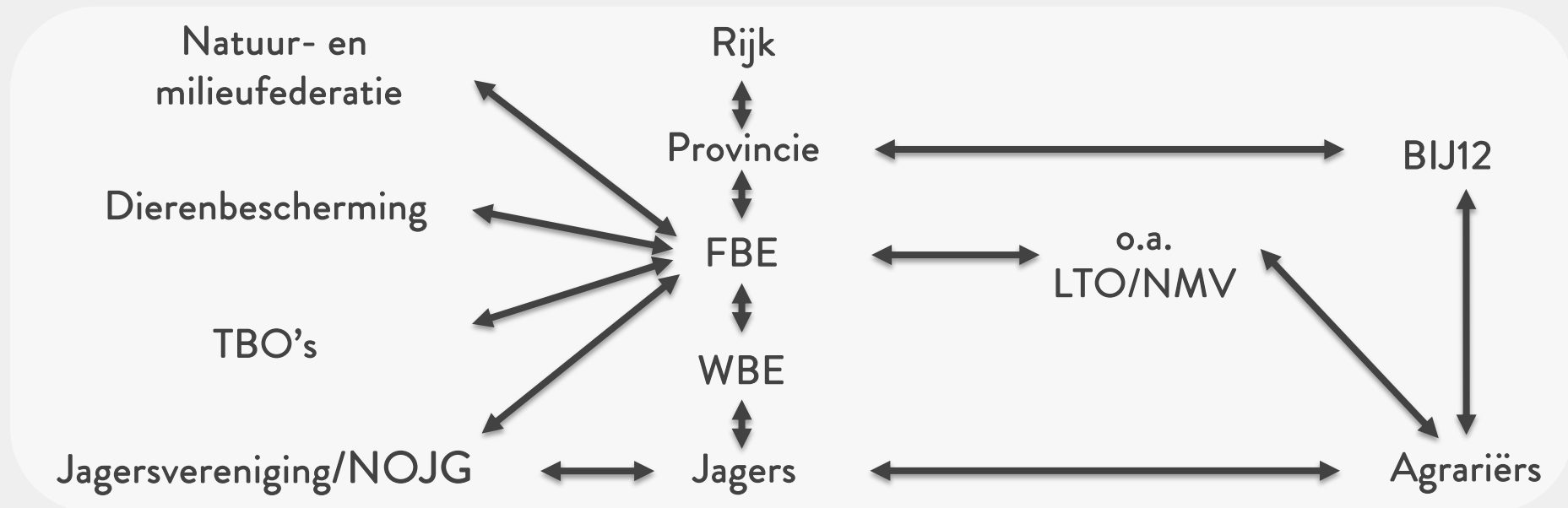
ADVIES

D&B

CONTEXT & SPEELVELD

Voor we overgaan naar advies, is het goed om te benoemen dat het voorkomen van gewasschade door ganzen een complex probleem is, waarbij veel verschillende partijen en behoeften een rol spelen. Het is dan ook belangrijk om te beseffen dat verbeteringen in het systeem alleen succesvol zijn wanneer alle partijen samen in actie komen. Een enkele interventie die op zichzelf staat zal maar een beperkt effect hebben.

De partijen die wij in dit onderzoek tegenkwamen zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Dit is geen overzicht van het volledige speelveld, maar geeft een indicatie van de verschillende stakeholders die agrariërs en jagers noemden. We benoemen voor elk advies op welke partijen dit volgens ons betrekking heeft.

OVERKOEPELENDE INZICHTEN

MAAK EEN GEDEELD EN GEDRAGEN TOTAALPLAN EN CONCRETISEER DIT IN ACTIES

Zoals besproken onder de overkoepelende inzichten, wordt wie welke rol heeft bij preventie, bestrijding en populatiebeheer op dit moment niet door iedereen hetzelfde ervaren. Het is daarom belangrijk om een gedeeld en door iedereen gedragen ‘totaalplan’ te maken waarin duidelijke afspraken zijn gemaakt over welke rol van wie verwacht wordt.

Het is echter belangrijk niet te stoppen bij een abstract overkoepelend plan, maar dit plan ook te concretiseren in acties: wat wordt er precies van wie verwacht met welk doel? Het is namelijk ook die vertaling in acties waar nu onduidelijkheid en scepsis over bestaat. Pas als het gesprek ook gevoerd wordt over de vraag welke acties door wie genomen kunnen worden, hoe die daadwerkelijk in te vullen zijn in de praktijk en hoe die acties gezamenlijk bijdragen aan het voorkomen van gewasschade kan een gedragen en effectieve aanpak ontstaan. Een aanpak die nodig is om ervoor te zorgen dat iedereen zijn rol ook daadwerkelijk voelt als zijn rol, en de bijbehorende acties uitvoert.

Zowel agrariërs als jagers zien ook belangrijke rollen voor andere partijen zoals elkaar, de provincie en terreinbeherende organisaties (TBO's). Het is dan ook cruciaal dat in het gezamenlijke plan **iedereens** rol en bijbehorende acties duidelijk worden zodat het echt een **gezamenlijk** streven naar hetzelfde doel wordt. En dat partijen zoals de provincie het goede voorbeeld geven en duidelijk de eerste stap zetten in het vervullen van hun rol. Onderdeel hiervan is ook om beleid aan te laten sluiten bij de rol die van de verschillende partijen verwacht wordt, bijvoorbeeld door consistentie aan te brengen in wat gewenst is en wat binnen de regelgeving makkelijk te doen is. Pas dan kan je ook van andere partijen verwachten dat zij hun rol en daarbij behorende acties vervullen.

ENERGIEBEHOUD

OP KORTE TERMIJN: MAAK HET MAKKELIJK OM ERACHTER TE KOMEN WAT IEMANDS HANDELINGSPERSPECTIEF IS

Het is belangrijk om de drempel en daarmee de moeite voor het uitvoeren van het gewenste gedrag zo laag mogelijk te maken.

De regelgeving rondom ganzenschade is complex, met veel verschillen tussen gebieden en uitzonderingsituaties. Hierdoor kost het agrariërs en jagers moeite om erachter te komen wat zij in hun specifieke situatie mogen doen. Dit nodigt uit tot niet zelf uitzoeken welke acties je mag nemen maar te vertrouwen op wat iemand anders vertelt over wat de regels zijn; ook al heeft diegene mogelijk niet de juiste informatie.

We adviseren daarom het volgende:

- Communiceer duidelijk wat op dit moment wél mag op het gebied van preventie, bestrijding en beheer (provincies, BIJ12, FBE).
- Geef duidelijke tips en instructies over hoe de maatregelen in te zetten zodat ze zo effectief mogelijk zijn (provincies, BIJ12, FBE).
- Zorg dat deze communicatie (actief) bij de doelgroep terecht komt en ze hier niet naar hoeven zoeken (bijvoorbeeld via WBE en Jagersvereniging/NOJG voor jagers en LTO/NMV e.d. voor agrariërs).

ENERGIEBEHOUD

HOE KAN JE COMMUNICEREN OVER HET HANDELINGSPERSPECTIEF?

- **Vertaal beleidsregels in 'normale' taal.** Maak de beleidsregels toegankelijk en begrijpelijk voor agrariërs en jagers door het taalgebruik op de doelgroep aan te laten sluiten.
- **Focus op wat wel mag i.p.v. wat allemaal niet mag.** Geef de doelgroepen een duidelijkheid handelingsperspectief: wat behoort binnen de regelgeving allemaal tot hun mogelijkheden? Hier duidelijkheid over bieden voorkomt dat agrariërs en jagers het zekere voor het onzekere nemen en actie die wel is toegestaan uit twijfel niet nemen.
- **Geef duidelijkheid over wat, wanneer, voor wie is toegestaan.** Creëer bijvoorbeeld gepersonaliseerde handelingsperspectieven met een beslisboom waaruit iemand inzicht krijgt in welke handeling voor hem of haar relevant is.
- **Laat waardering blijken uit de toon.** Benader de doelgroep positief en ondersteund. Waak voor een ondertoon waaruit (onbewust) blijkt dat de communicatie en regels er zijn om incompetentie en fraude tegen te gaan.

ENERGIEBEHOUD

HOE KAN JE COMMUNICEREN OVER HET HANDELINGSPERSPECTIEF?

- **Voorzie de doelgroepen actief van informatie.** Breng de informatie actief naar de doelgroepen toe in plaats van de informatie ergens te plaatsen waar ze het zelf moeten vinden.
- **Communiceer op de plek en het moment waar(op) het gedrag relevant is.** Geef de informatie op het moment dat die relevant is voor de handeling. Denk bijvoorbeeld aan communicatie in winkels waar agrariërs en jagers hun (preventie)materiaal kopen of communicatie waar deze groepen toegang toe hebben in het veld, zoals communicatie op het materiaal zelf.
- **Laat communicatie lopen via vertrouwde kanalen.** Zorg dat de kanalen waarmee je communiceert over het handelingsperspectief ook kanalen zijn die vertrouwd worden met deze boodschap door de doelgroep. Het is cruciaal dat de informatie die agrariërs en jagers krijgen via verschillende kanalen consistent is.
- **Laat agrariërs en jagers de informatie expliciet koppelen aan hun eigen gedrag.** ‘Hoe en waar ga jij dit toepassen?’

ENERGIEBEHOUD

OP LANGERE TERMIJN: VERHELP PRAKTISCHE BARRIÈRES

Naast de complexe regelgeving die het moeilijk maakt erachter te komen wat je wél mag doen, zijn er meer praktische barrières waarmee agrariërs en jagers te maken hebben. Uiteindelijk is het belangrijk dat het gewenste gedrag op al deze vlakken zo makkelijk mogelijk wordt. Denk aan: maak het makkelijk om preventieve middelen (goed) in te zetten, maak administratie makkelijk en maak afzet van ganzen makkelijk.

Daarnaast zijn er nog twee belangrijke praktische barrières waarmee de doelgroepen te maken hebben: het gemis aan overzicht van wat de ganzen zelf en wat hun collega's op aangrenzende velden aan het doen zijn. Om effectief te kunnen optreden zou inzicht in beide helpen. Dus:

Maak het makkelijker om te anticiperen op het gedrag van de ganzen. Zorg dat goed in beeld gebracht wordt waar ganzen zijn en hoe ze zich verplaatsen en dat deze informatie bij agrariërs en jagers terecht komt.

Maak het makkelijker om collectief op te treden. Zolang er geen gebiedsgerichte aanpak is op hoger niveau: help agrariërs en jagers om zicht te krijgen op wat hun collega's op aangrenzende velden aan het doen zijn.

VERBONDENHEID

OP KORTE TERMIJN: STA ACHTER AGRARIËRS EN JAGERS DIE ACTIEF HET PROBLEEM PROBEREN AAN TE PAKKEN

Op dit moment voelen agrariërs en jagers niet voldoende steun, erkenning en waardering voor hun positie en de actie die zij wel nemen om de ganzenproblematiek actief aan te pakken. Het is cruciaal dat vertegenwoordigers van de overheid (zowel Rijk als provincies) hun waardering uitspreken voor agrariërs en jagers die zich inspannen om gewasschade door ganzen te voorkomen en de complexiteit van de ganzenproblematiek en de taak waar agrariërs en jagers voor staan erkennen.

OP LANGERE TERMIJN: ZORG EN LAAT ZIEN DAT HET GEWENSTE GEDRAG DE BESTE MANIER IS WAAROP AGRARIËR EN JAGER ELKAAR KUNNEN HELPEN

De jager en agrariër zijn onderling sterk verbonden bij het voorkomen van gewasschade door ganzen. Ze hebben elkaar hierbij nodig, en jagers spreken dan ook uit dat zij hun relatie met de agrariër als een belangrijk motief zien om in actie te komen. Zorg dat het beleid zo is ingericht dat de manier waarop agrariër en jager elkaar het beste kunnen helpen, ook de manier is waarop ze gewasschade door ganzen het beste voorkomen. En communiceer dit beleid ook vanuit deze onderlinge verbondenheid:

- “je helpt de boer het beste als...”
- “je helpt de jager het beste als...”.

ZELFBEELD

OP KORTE TERMIJN: HELP EN LAAT ZIEN HOE AGRARIËRS EN JAGERS GEWASSCHADE DOOR GANZEN EFFECTIEF KUNNEN VOORKOMEN

Op het moment heeft het merendeel van de agrariërs en jagers het gevoel dat ze niet effectief zijn in het voorkomen van gewasschade door ganzen. Deels omdat ze het gevoel hebben dat ze de maatregelen die ze mogen nemen niet goed genoeg kunnen inzetten, en deels omdat ze het gevoel hebben dat wat ze mogen inzetten niet effectief genoeg is. Dit demotiveert om in actie te komen.

Het advies dat we gaven onder 'Energiebehoud' speelt hier op in. Maak het makkelijk om informatie te krijgen over wat je kunt doen om ganzenschade te voorkomen en **hoe** je dit op de meest effectieve manier kunt uitvoeren; en maak het zo makkelijk mogelijk om deze maatregelen op de meest effectieve manier uit te voeren (provincies, BIJ12, FBE).

ZELFBEELD

OP LANGERE TERMIJN: ZORG VOOR EEN CONSISTENTE BOODSCHAP OVER DE ROL EN VERWACHTINGEN VAN DE AGRARIËR EN DE JAGER

Zoals besproken onder de overkoepelende inzichten is het belangrijk om een gedeeld en door iedereen gedragen ‘totaalplan’ te maken waarin duidelijke afspraken gemaakt zijn over welke rol van wie verwacht wordt en beleid hierop te laten aansluiten.

Het is belangrijk om in de rolverdeling ook te kijken naar welke rol voor agrariërs in de praktijk het sterkst bijdraagt aan preventie van gewasschade door ganzen. Zo zou dat ook een rol kunnen zijn waarin de focus ligt op het ondersteunen van jagers bij het uitvoeren van schadebestrijding en populatiebeheer; zolang die rol maar gedragen wordt door agrariërs en iedereen hetzelfde beeld heeft van wat van wie verwacht wordt (provincies, FBE, WBE).

Als schadebestrijding een steeds belangrijker onderdeel is van de rol die jagers hebben, is het belangrijk dat dit ook een steeds belangrijker onderdeel wordt van de rol die jagers voor zichzelf zien. Dit beeld wordt onder andere gevormd door wat zij leren van andere jagers; bijvoorbeeld in de opleiding of bij de jagersvereniging. Hetzelfde geldt aan de andere kant voor beslissingen over acties die horen bij populatiebeheer. Wat is wel aan jagers om uit te voeren en wat niet? Het is belangrijk dat hier een consistent beeld van is, dat door verschillende partijen op dezelfde manier wordt uitgedragen en door jagers zelf gedragen wordt (provincies, FBE, WBE, jagersopleiding, Jagersvereniging/NOJG).

AUTONOMIE

GEEF AGRARIËRS EN JAGERS BINNEN DE KADERS RUIMTE OM HUN EIGEN KEUZES TE MAKEN

Het is belangrijk om agrariërs en jagers, binnen de kaders die er zijn, expliciet ruimte te bieden om zelf te kiezen voor de manier waarop ze invulling aan preventie, bestrijding en beheer willen geven. Daarvoor is het belangrijk dat de kaders helder zijn ('Wat mag allemaal wél?'; provincies, FBE) en dat de keuze voor welke koppeling agrariërs en jagers maken naar hun eigen gedrag bij hen ligt ('Wat ga jij hoe en waar toepassen?').

Zo lijkt de ganzenpopulatie in sommige gebieden zo groot dat mogelijk behoefte is aan een meer georganiseerde vorm van jacht in de vorm van full-time betaalde jagers. Deze jagers kunnen gebiedsgericht worden ingezet als ze op het niveau van een 'gebied' (bijvoorbeeld: provinciaal) worden aangestuurd. Waar sommige jagers enthousiast zouden worden van zo'n rol, geldt dat voor anderen helemaal niet. Bied jagers in het geval dat er verschillende manieren zijn waarop ze hun rol kunnen vervullen, dus een expliciete keuze: 'Welk type jager wil jij zijn?'.

ZEKERHEID

LANGE TERMIJN: MAAK INZICHTELIJK WAT HET EFFECT VAN PREVENTIE, BESTRIJDING EN BEHEER IS

Als duidelijk gecommuniceerd wordt wat op dit moment wél mag op het gebied van preventie, bestrijding en beheer (zie ‘Maak het makkelijk om erachter te komen wat iemands handelingsperspectief is’) blijft er waarschijnlijk scepsis over of de huidige beschikbare maatregelen effectief genoeg zijn.

Het is daarom belangrijk om na te denken over hoe het effect van de actie die ze nemen ook inzichtelijk gemaakt kan worden voor de agrariër en jager die de actie neemt. Denk aan de bijdrage die hij of zij levert aan (preventie van) gewasschade op de eigen velden. Of denk aan de bijdrage die hij of zij levert aan (vermindering van) de ganzenproblematiek op een hoger niveau; alleen, en in combinatie met de actie van anderen. Aangezien de directe impact van de actie zelf niet meteen gevoeld wordt, is het belangrijk om die impact op een andere manier in beeld te brengen (provincies, BIJ12, FBE).

SAMENVATTING VAN DE ADVIEZEN

SAMENVATTING VAN DE ADVIEZEN

Context

- Verbeteringen in het systeem zullen alleen succesvol zijn wanneer alle partijen samen in actie komen. Een enkele interventie die op zichzelf staat zal maar een beperkt effect hebben.

Overkoepelende inzichten

- Maak een gedeeld en gedragen totaalplan en concretiseer dit in acties

SAMENVATTING VAN DE ADVIEZEN

Energiebehoud

- Maak het makkelijk om erachter te komen wat iemands handelingsperspectief is
 - Vertaal beleidsregels in 'normale' taal
 - Focus op wat wel mag i.p.v. wat allemaal niet mag
 - Geef duidelijkheid over wat, wanneer, voor wie is toegestaan
 - Laat waardering blijken uit de toon
 - Voorzie de doelgroepen actief van informatie
 - Communiceer op de plek en het moment waar(op) het gedrag relevant is
 - Laat communicatie lopen via vertrouwde kanalen
 - Laat agrariërs en jagers de informatie expliciet koppelen aan hun eigen gedrag
- Verhelp praktische barrières

SAMENVATTING VAN DE ADVIEZEN

Verbondenheid

- Sta achter agrariërs en jagers die actief het probleem proberen aan te pakken
- Zorg en laat zien dat het gewenste gedrag de beste manier is waarop agrariër en jager elkaar kunnen helpen

Zelfbeeld

- Help en laat zien hoe agrariërs en jagers gewasschade door ganzen effectief kunnen voorkomen
- Zorg voor een consistente boodschap over de rol en verwachtingen van de agrariër en de jager

Autonomie

- Geef agrariërs en jagers binnen de kaders ruimte om hun eigen keuzes te maken

Zekerheid

- Maak inzichtelijk wat het effect van preventie, bestrijding en beheer is

BIJLAGE A. VRAGENLIJSTRESULTATEN AGRARIËRS

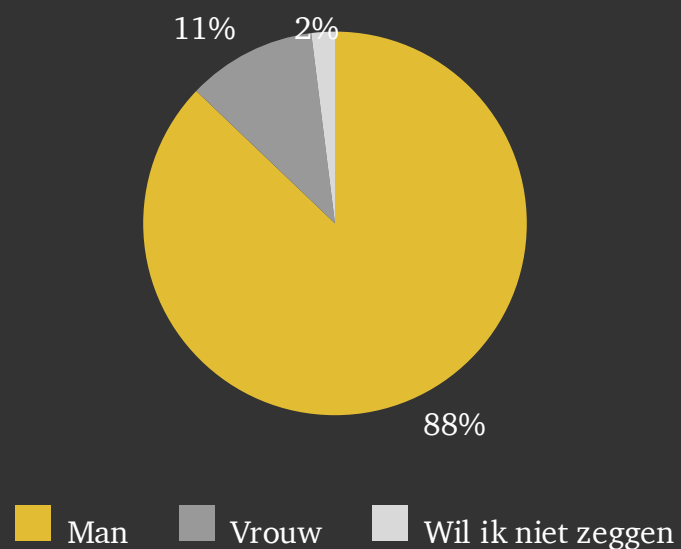
INHOUD

- Informatie over de respondenten
- Schade aan gewassen
- Preventieve maatregelen inzetten
- Wat denkt men over de maatregelen
- Preventieve maatregelen combineren
- Preventieve maatregelen rouleren
- Schadebestrijding
- Algemene conclusies
- Open vragen
- De volgorde van de vragenlijst

INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN

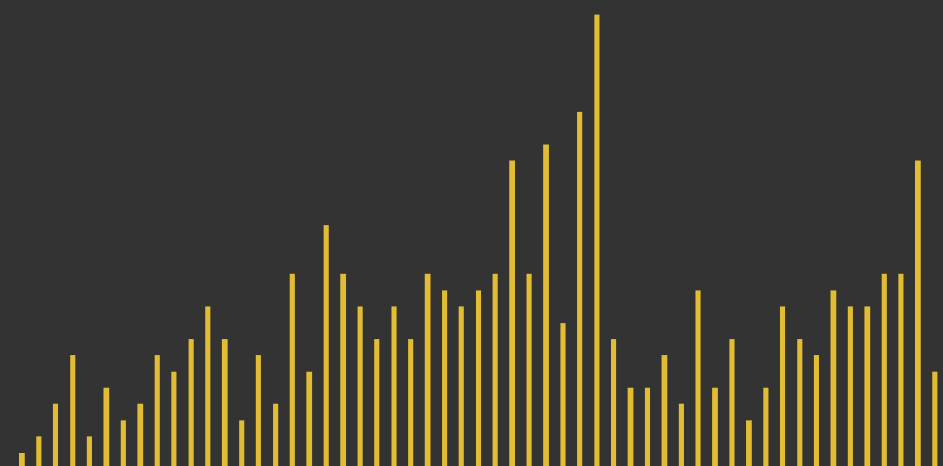
INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN

N=324

Geslacht van de respondenten

De grote meerderheid van de respondenten is man.

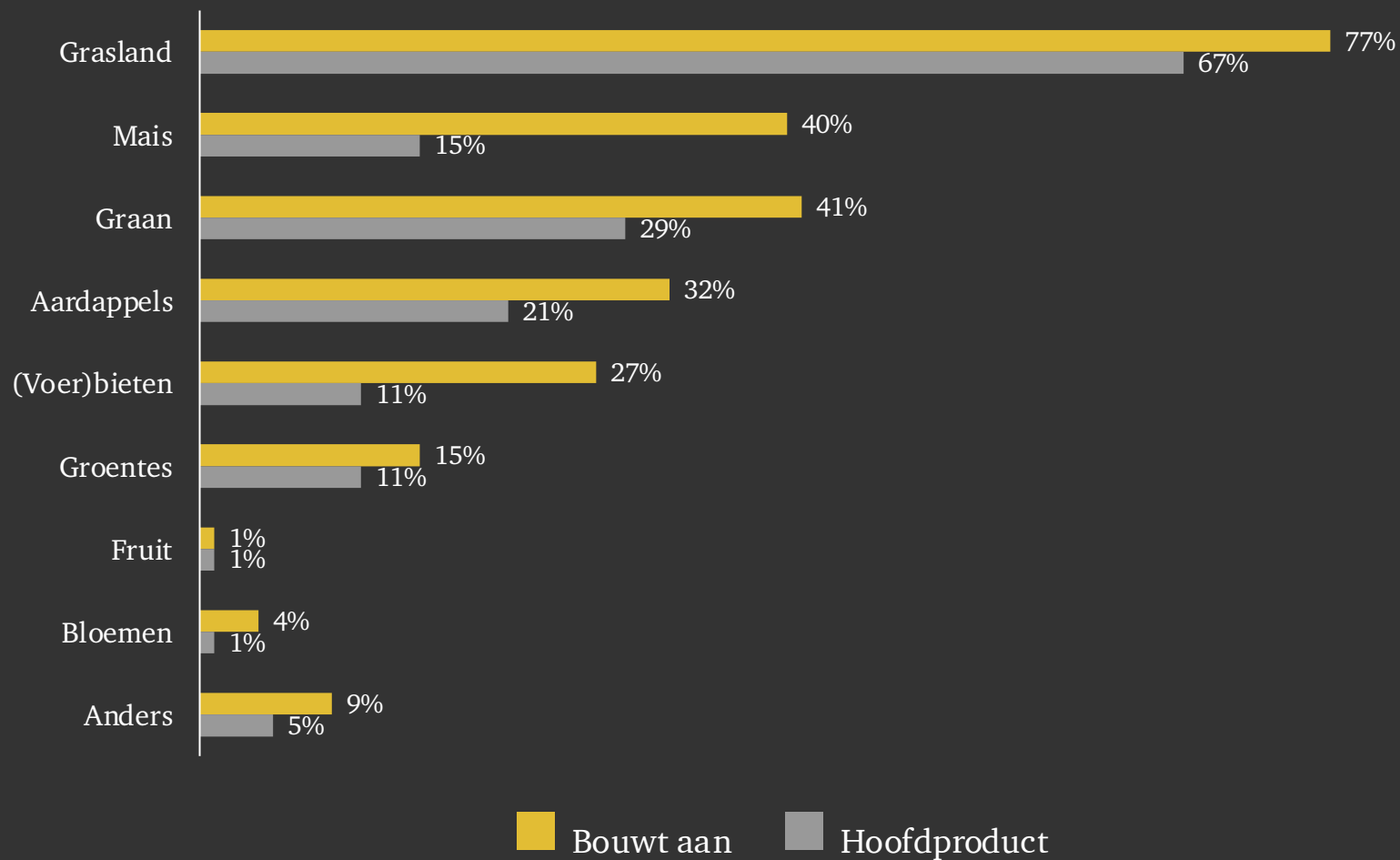

Leeftijd van de respondenten

De leeftijd van de respondenten is breed verdeeld. Hierdoor worden alle relevante leeftijdscategorieën in de steekproef vertegenwoordigd. De jongste respondent is 20, de oudste respondent is 85.

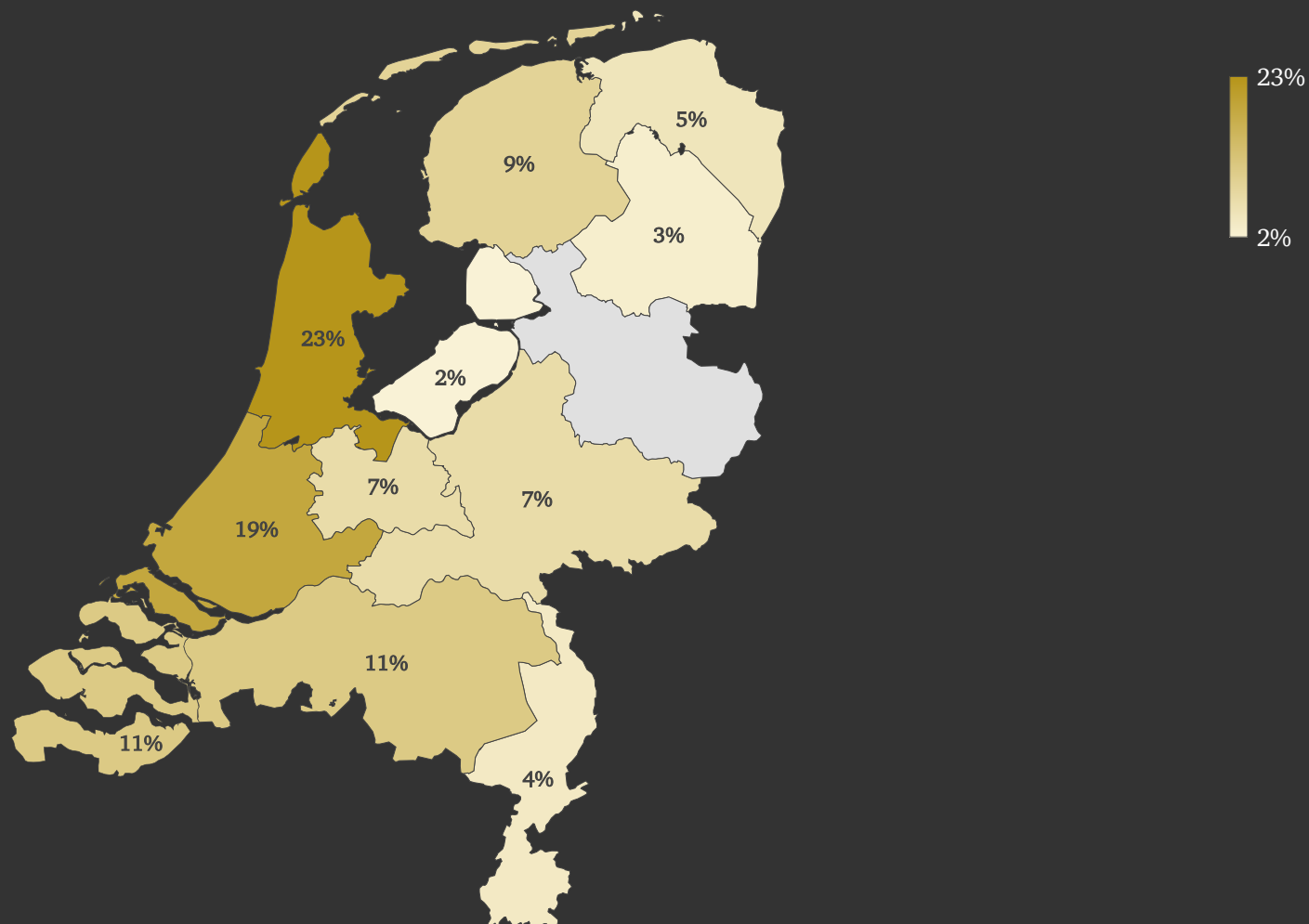
INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN: SOORT GEWASSEN

N=324

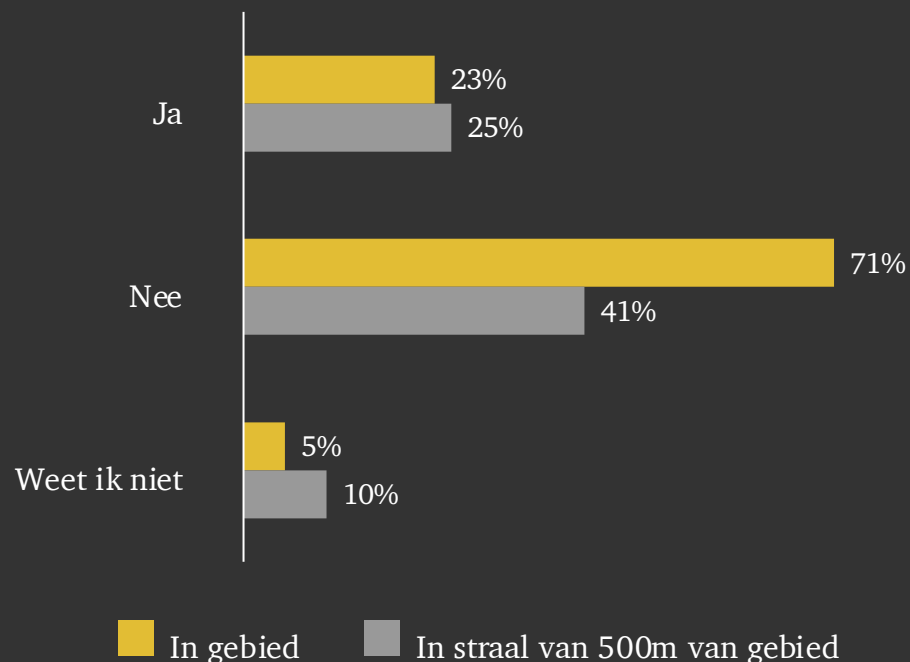
INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN: PROVINCIE

N=324

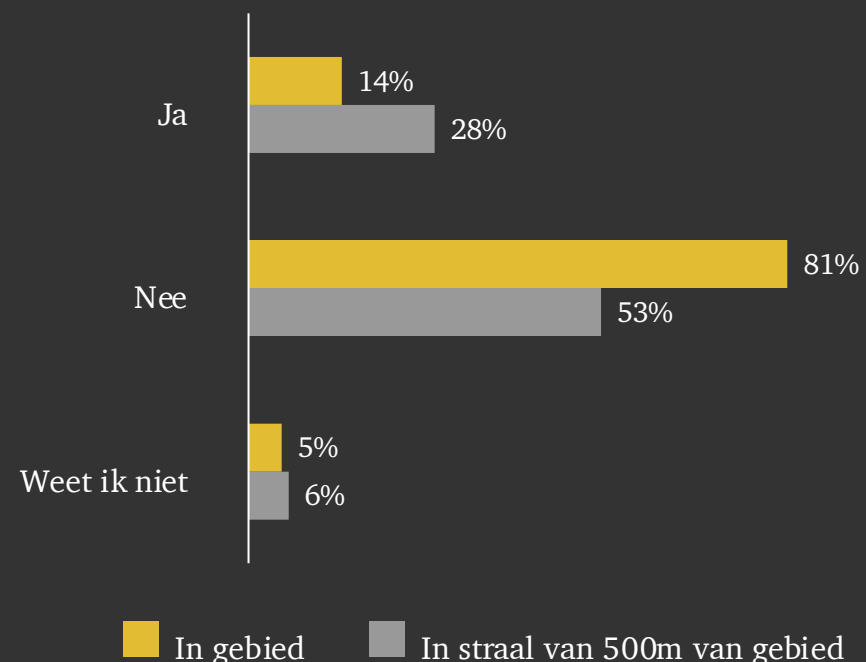
INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN: BIJZONDERE GEBIEDEN

N=324

Ganzenrust of foerageergebied

Ligt (een gedeelte van) uw percelen in (een staal van 500 meter van) een ganzenrust- of foerageergebied?

Natura-2000

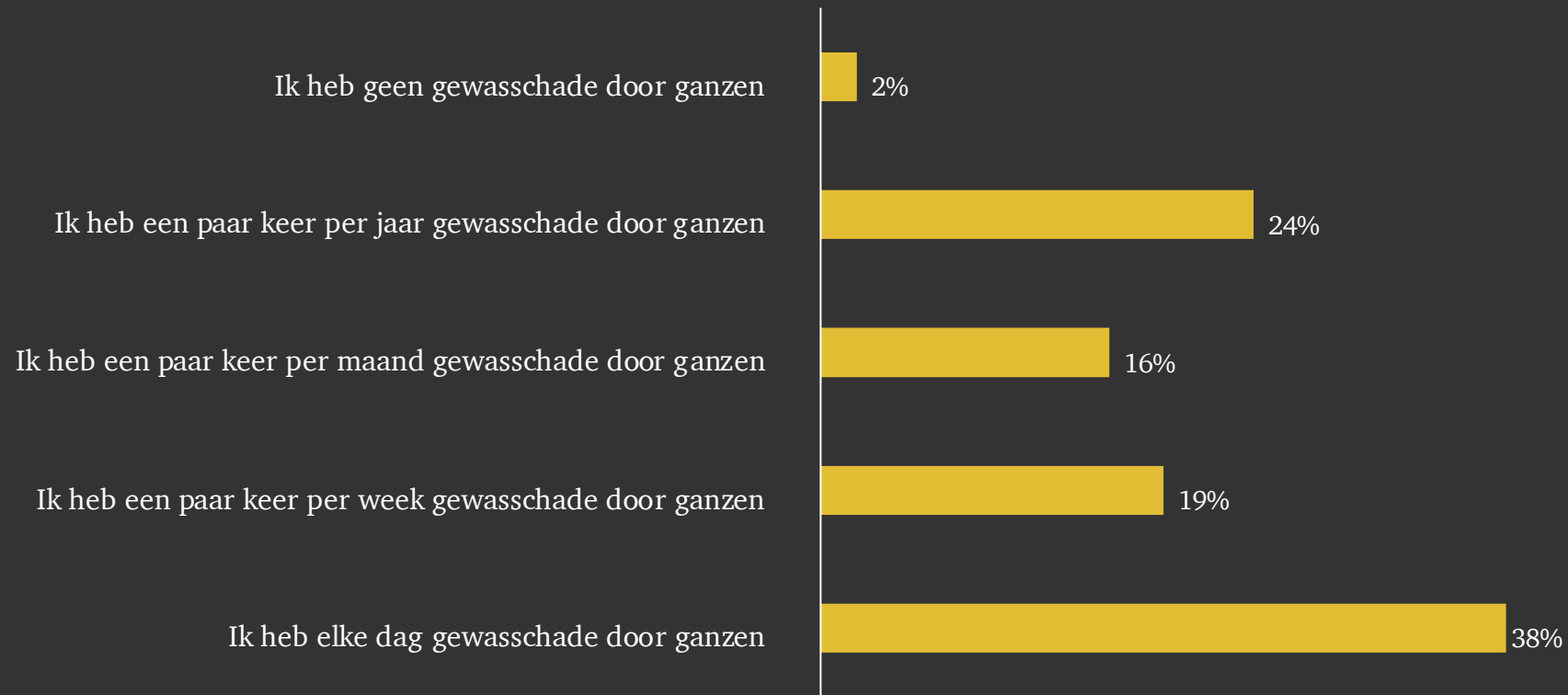
Ligt (een gedeelte van) uw percelen in (een staal van 500 meter van) een Natura-2000 gebied?

SCHADE AAN GEWASSEN

SCHADE AAN GEWASSEN: ALGEMEEN

N=324

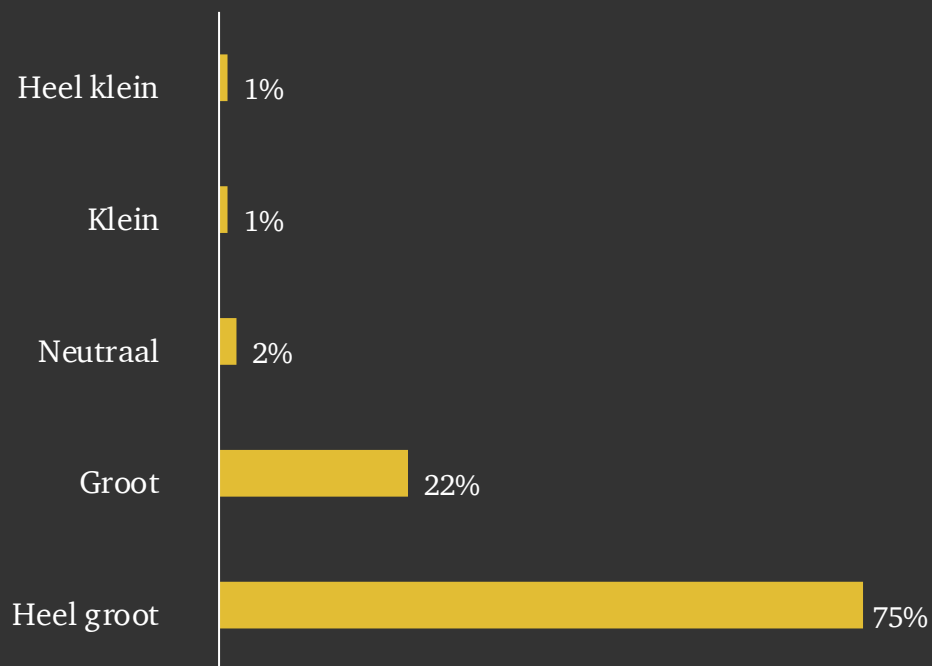

Schade aan gewassen

Hoe vaak heeft u gewasschade door ganzen?

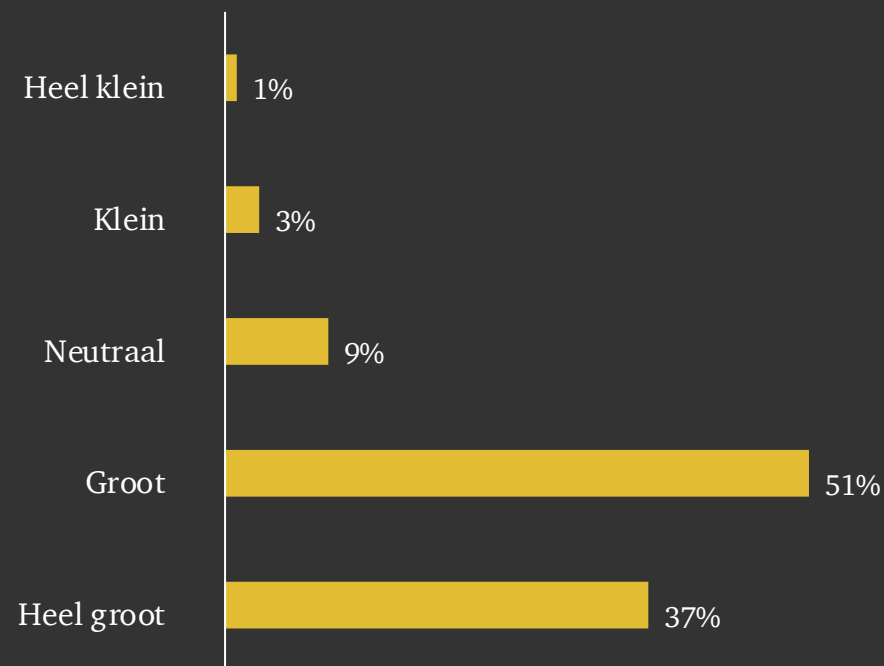
SCHADE AAN GEWASSEN: VERWACHTINGEN EN GEVOLGEN

N=324

Verwachtingen

Hoe groot schat u de kans dat u in de toekomst (weer) te maken krijgt met gewasschade door ganzen?

Gevolgen

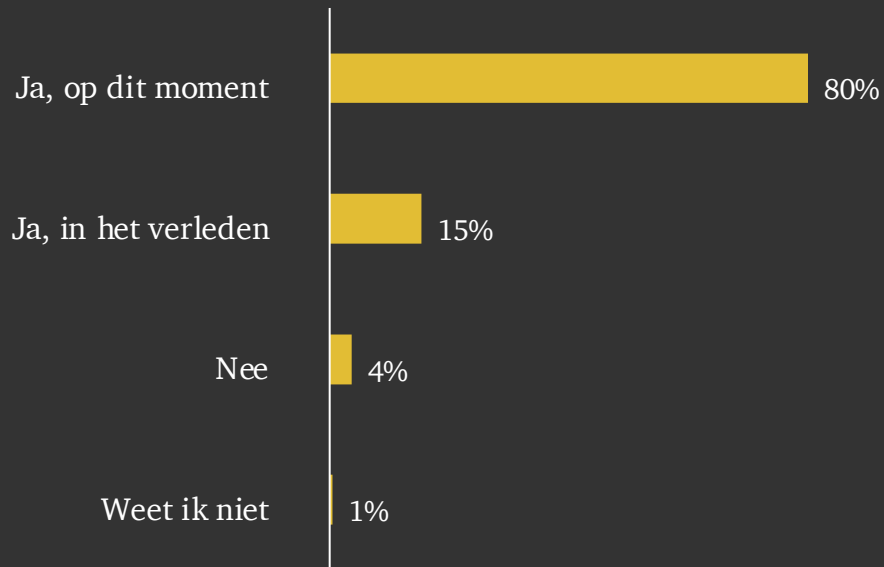
Hoe groot zijn de gevolgen voor uw gewassen als u (weer) te maken krijgt met gewasschade door ganzen?

PREVENTIE GEDRAG

PREVENTIEVE MAATREGELEN: GEDRAG

N=324

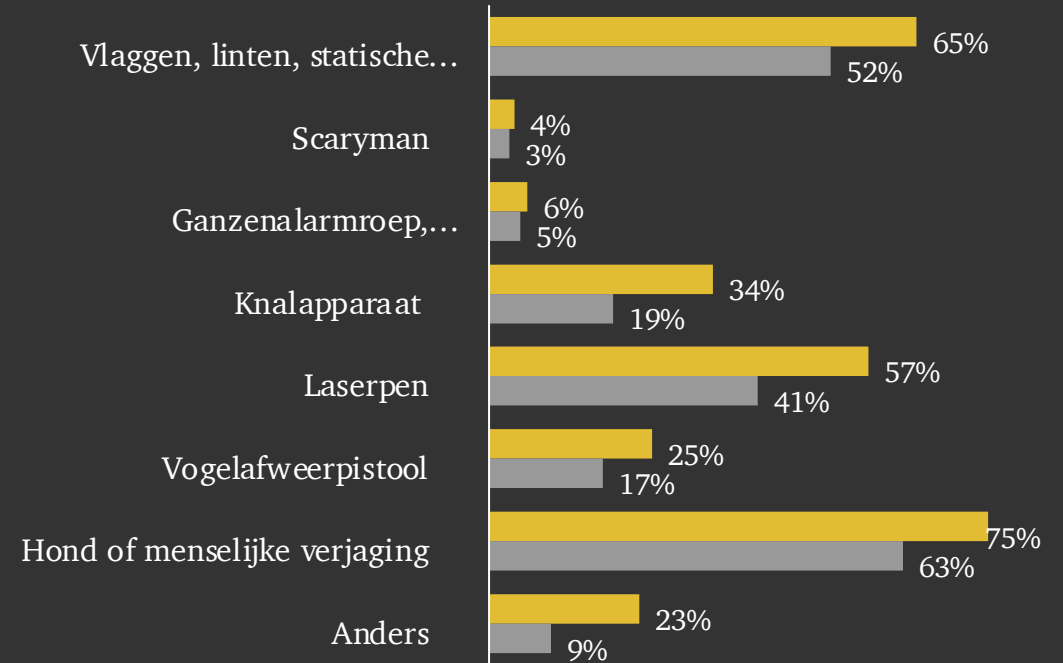

■ Inzet preventieve maatregelen

Preventiegedrag

Zet u op dit moment preventieve maatregelen in tegen gewasschade door ganzen? (N = 324)

Heeft u in het verleden wel eens preventieve maatregelen ingezet tegen gewasschade door ganzen? (n = 64)

■ Op dit moment ■ In het verleden

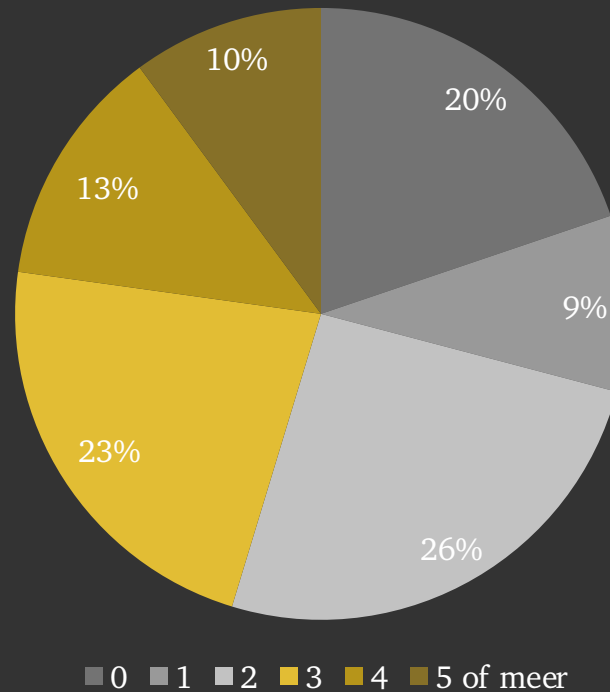
Preventieve maatregelen

Welke preventieve maatregelen zet u in? (n = 260)
Welke preventieve maatregelen heeft u in het verleden ingezet? (n = 64)

PREVENTIEVE MAATREGELEN: GEDRAG

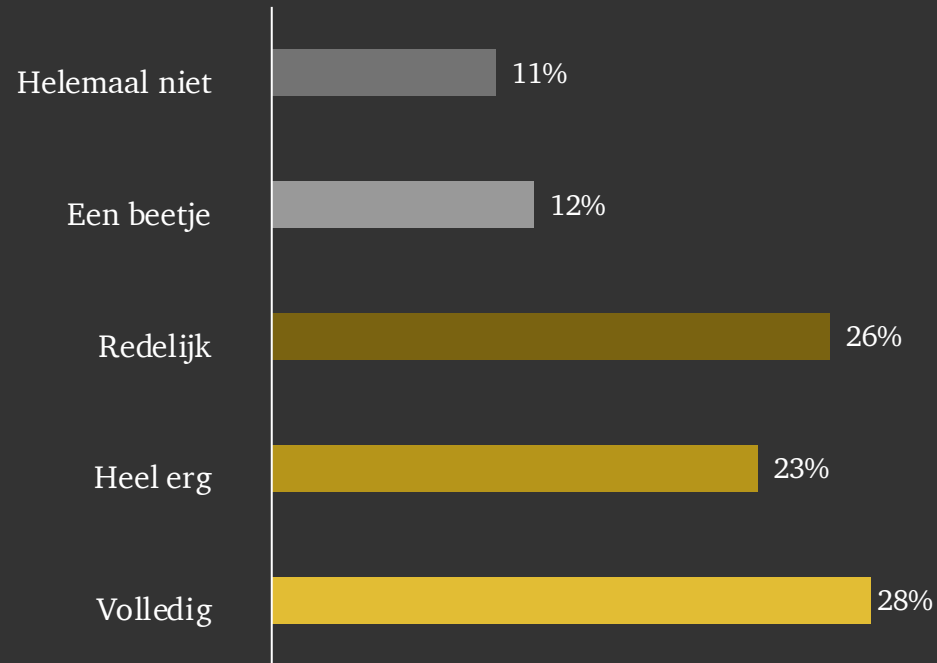
N=324

Aantal preventieve maatregelen

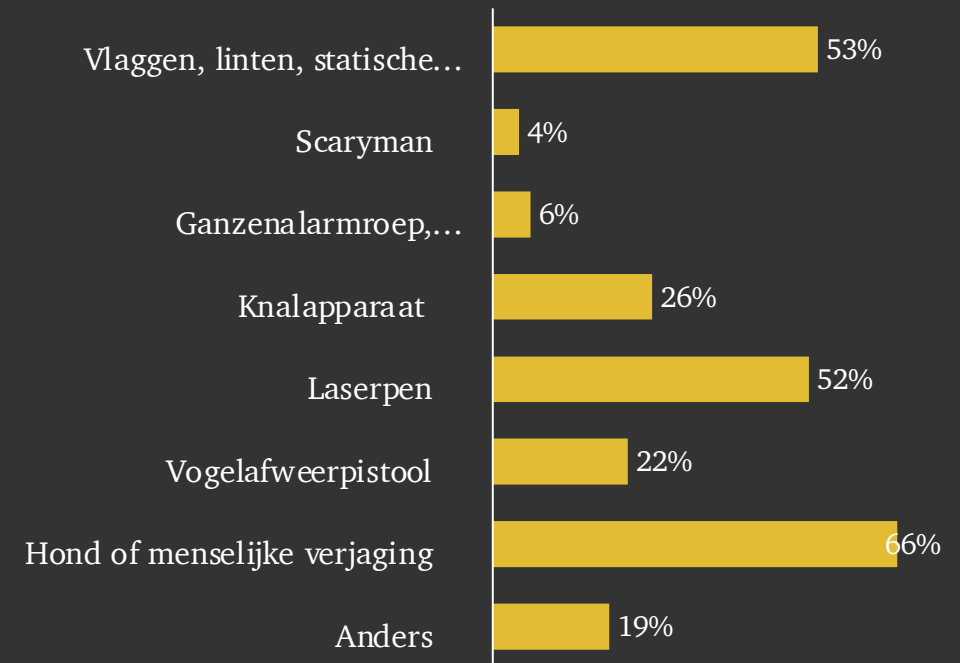
PREVENTIEVE MAATREGELEN: INTENTIE

N = 324

Preventie intentie

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst preventieve maatregelen in te (blijven) zetten tegen gewasschade door ganzen?

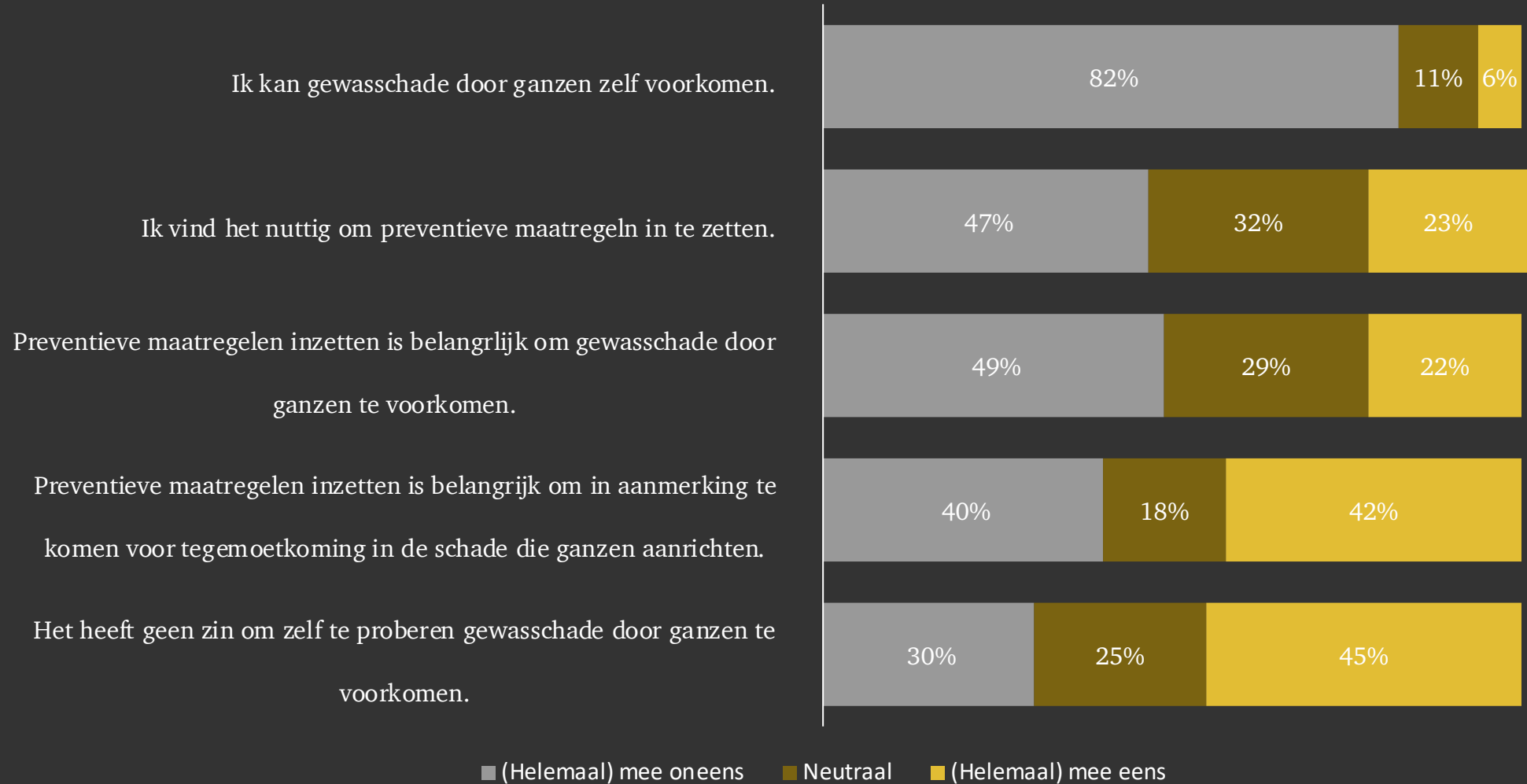

Preventieve maatregelen

Welke preventieve maatregelen bent u van plan om in de toekomst in te (blijven) zetten?

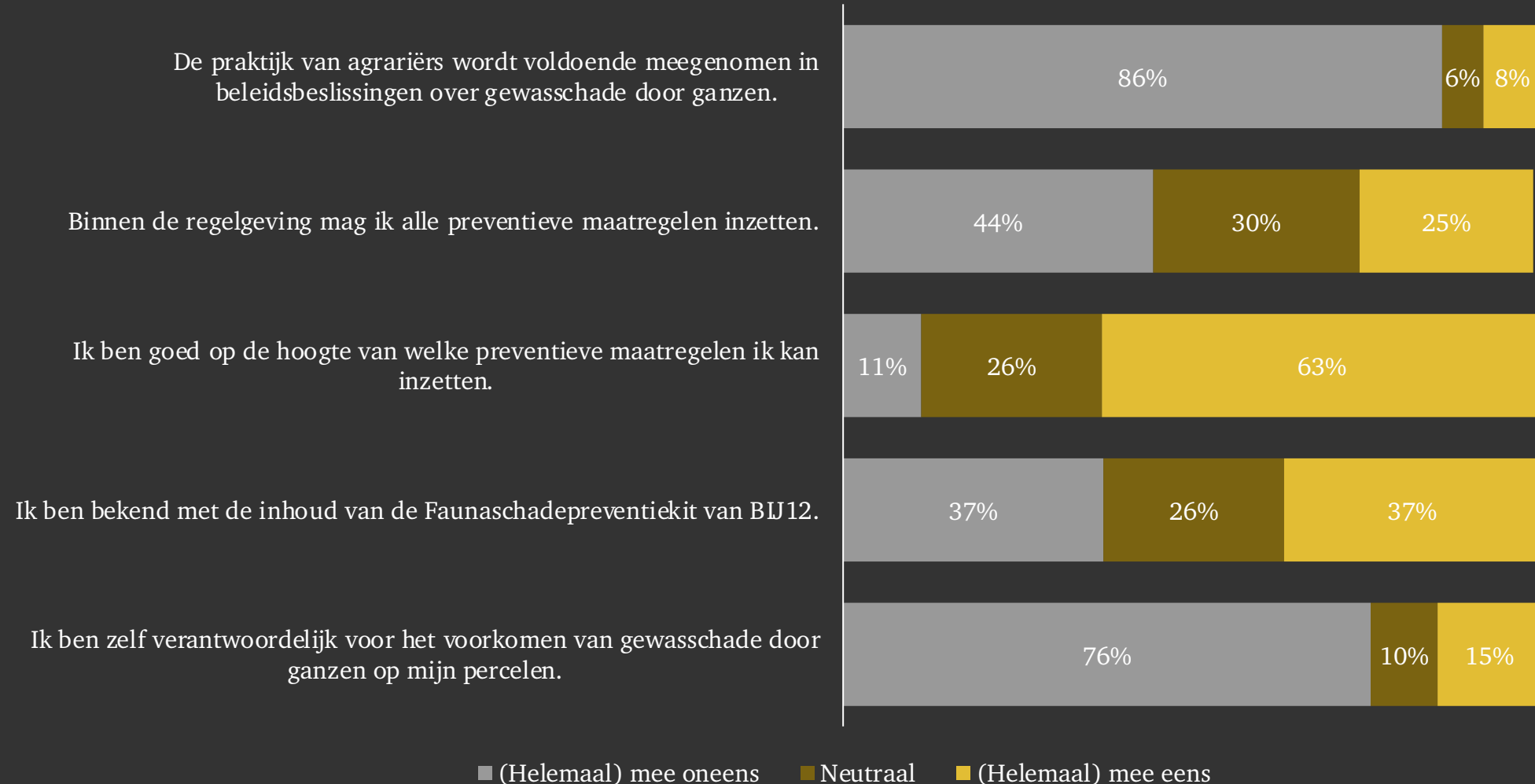
PREVENTIEVE MAATREGELEN: GEDRAGSFACTOREN

N= 324

PREVENTIEVE MAATREGELEN: GEDRAGSFACTOREN

N = 324

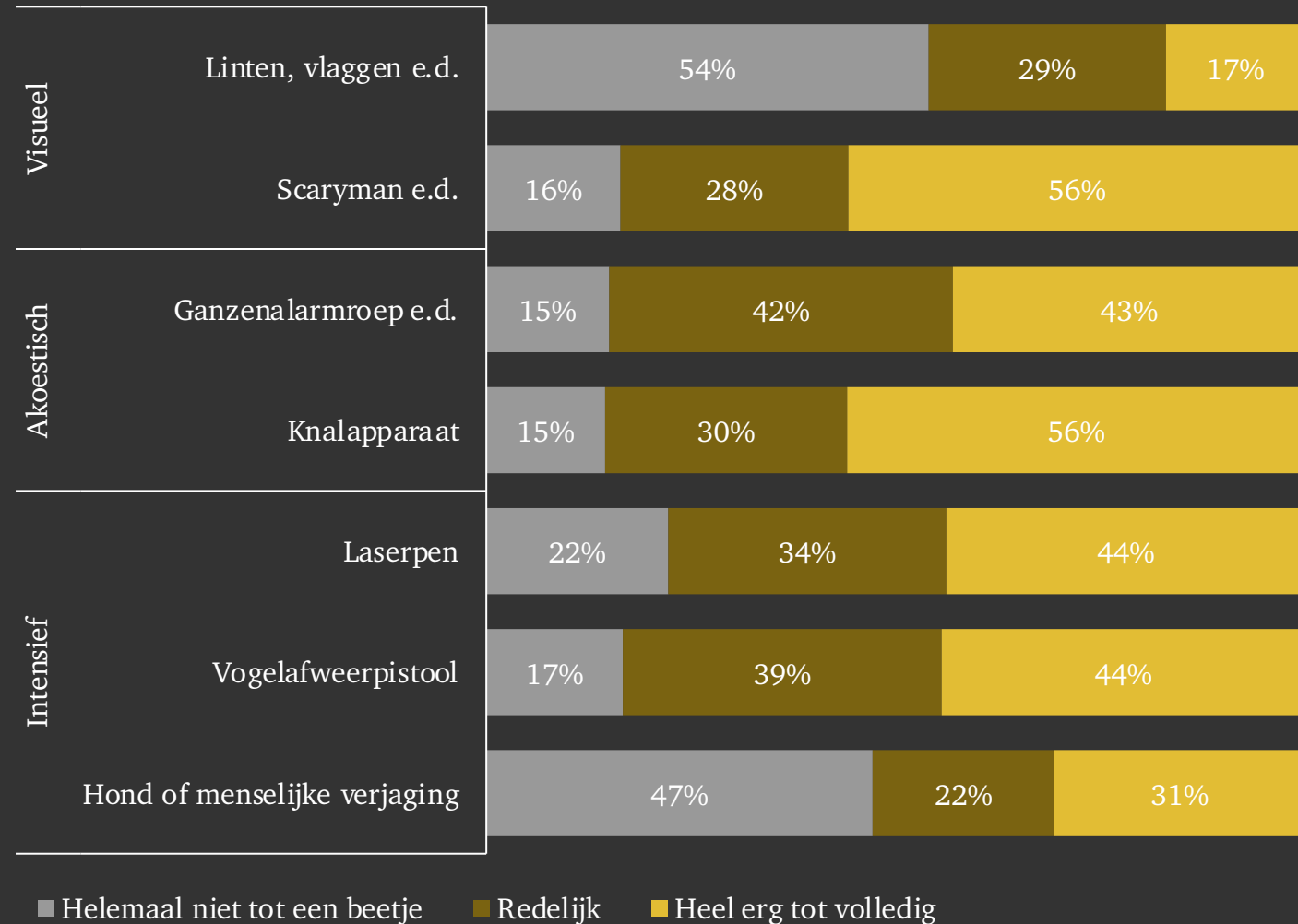

WAT DENKT MEN OVER DE MAATREGELEN?

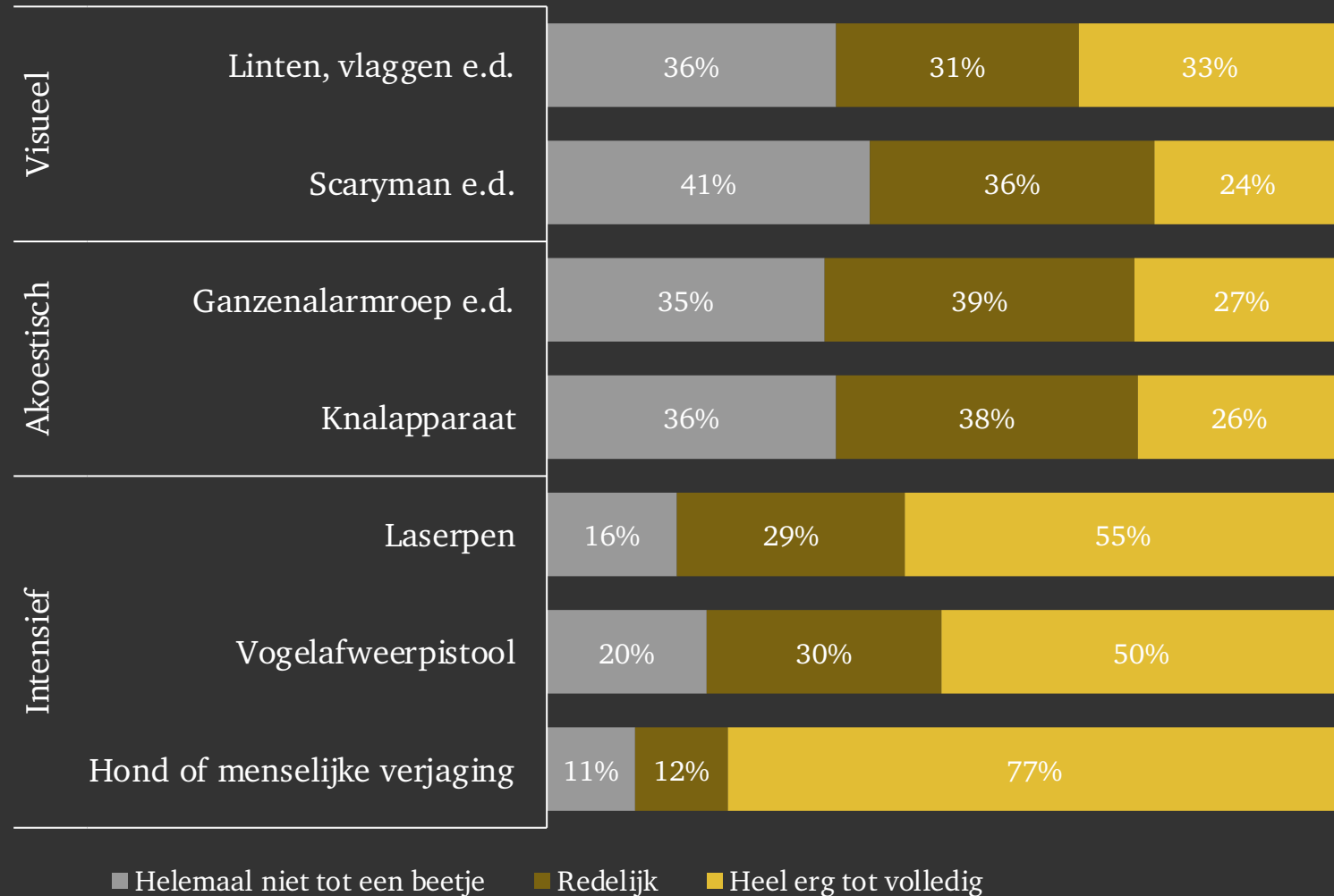
PREVENTIEVE MAATREGELEN: KOSTEN

De preventieve maatregel kost veel geld om aan te schaffen. (N = 324)

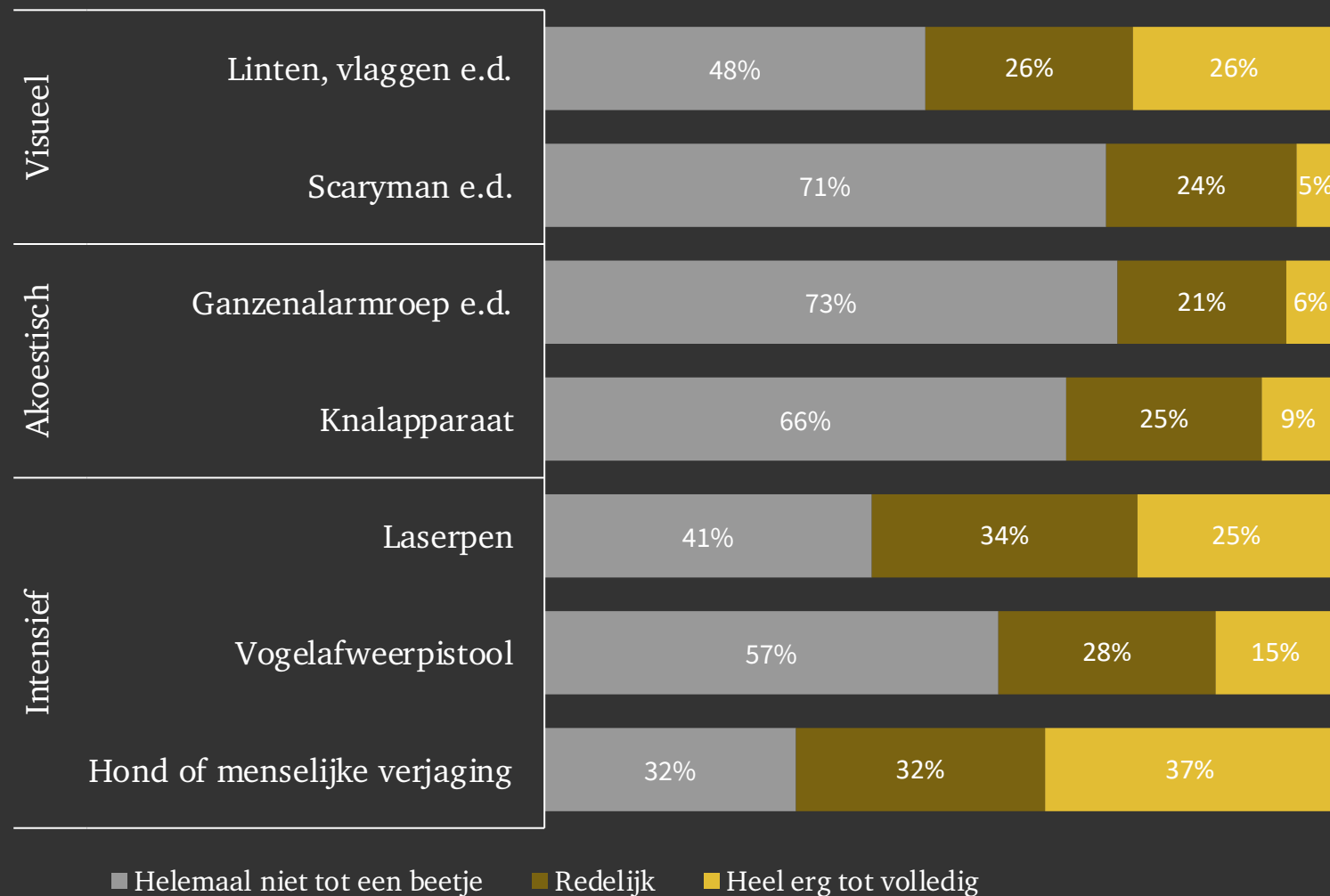
PREVENTIEVE MAATREGELEN: TIJD

Het inzetten van de preventieve maatregel kost veel tijd. (N = 324)

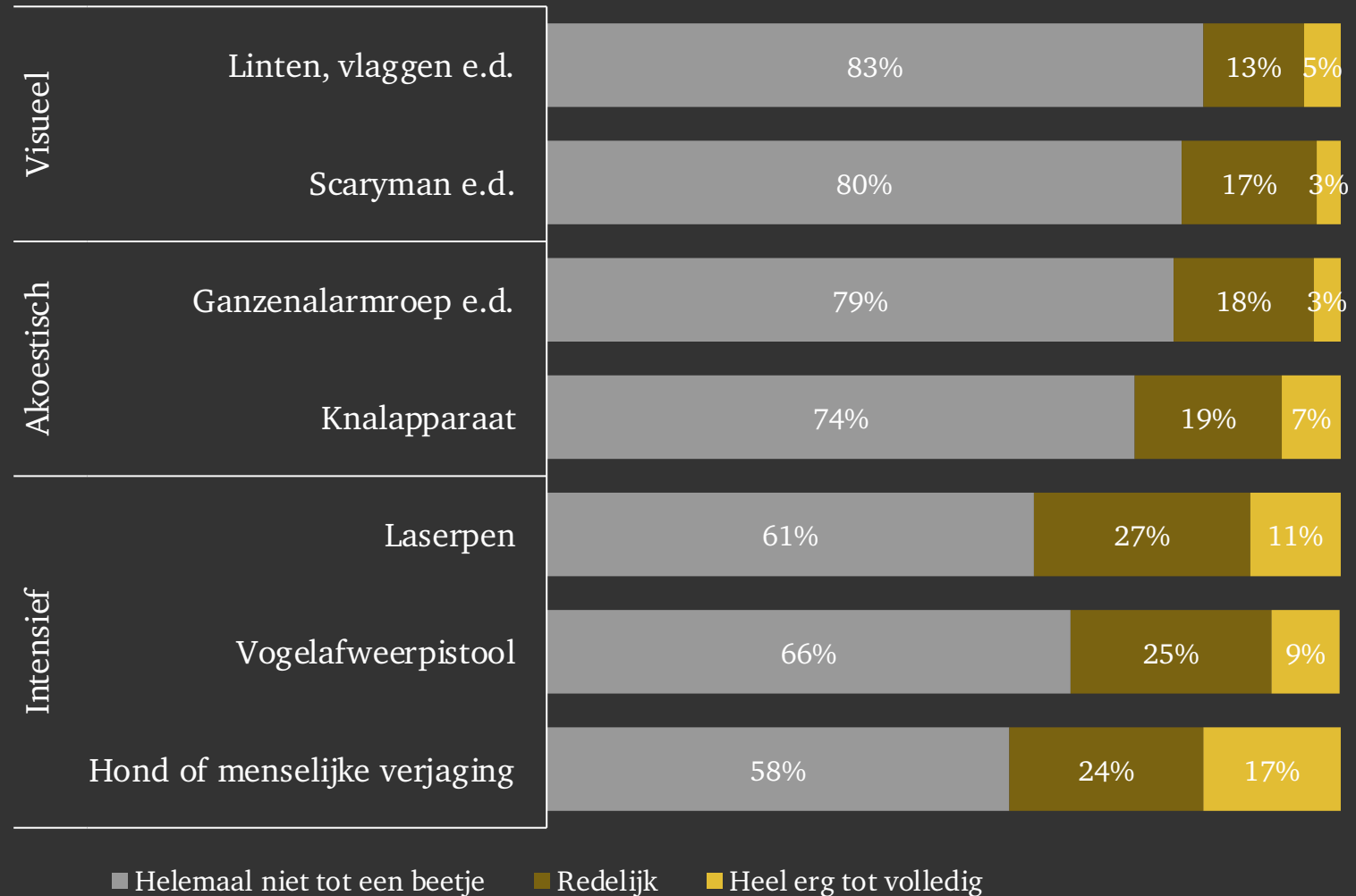
PREVENTIEVE MAATREGELEN: ZELF-EFFECTIVITEIT

Het lukt mij om de preventieve maatregel op de juiste manier in te zetten. (N = 324)

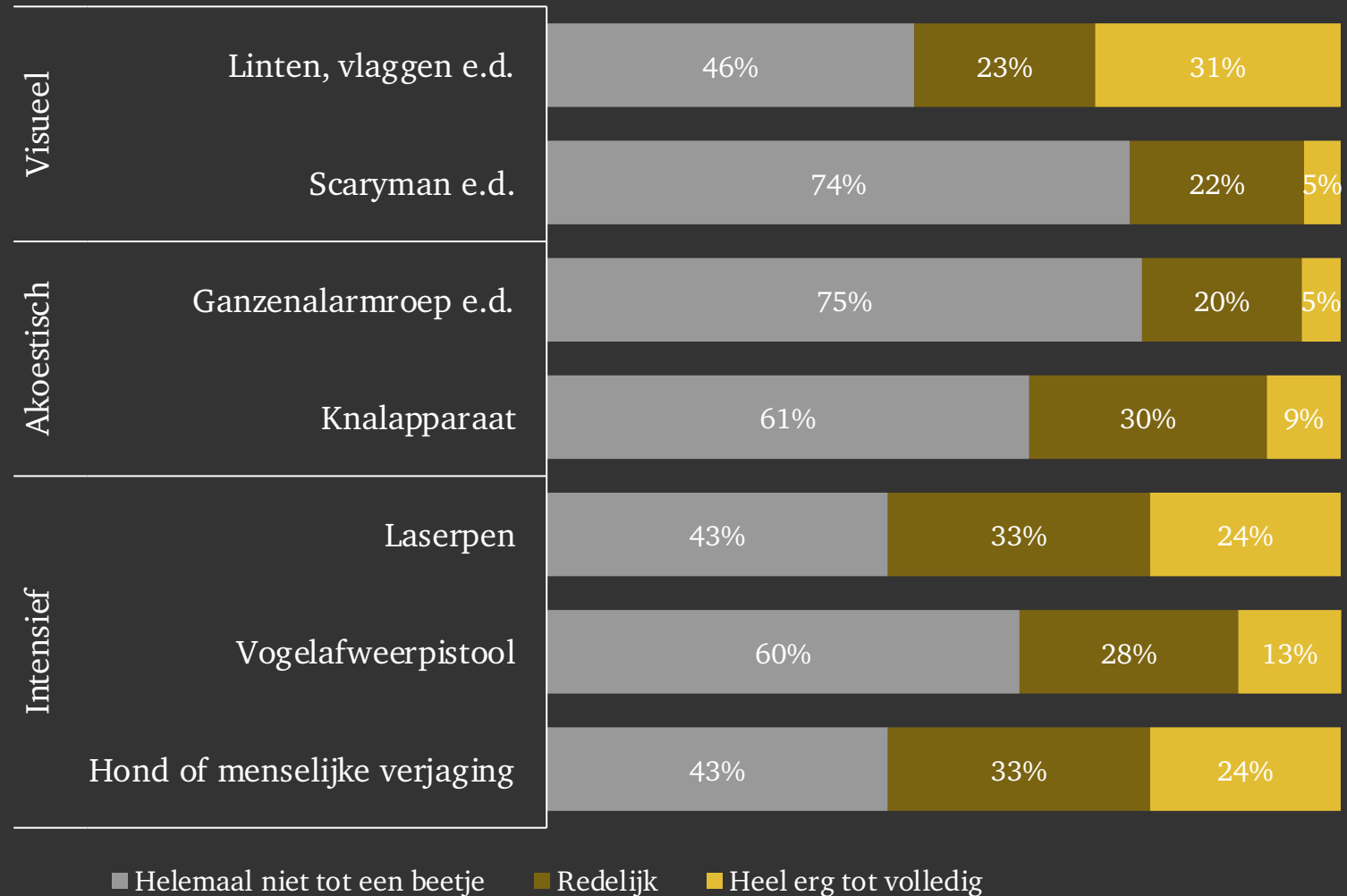
PREVENTIEVE MAATREGELEN: ERVAREN VOORDEEL

Als ik deze preventieve maatregel inzet, zorgt hij ervoor dat ik minder gewasschade door ganzen heb. (N = 324)

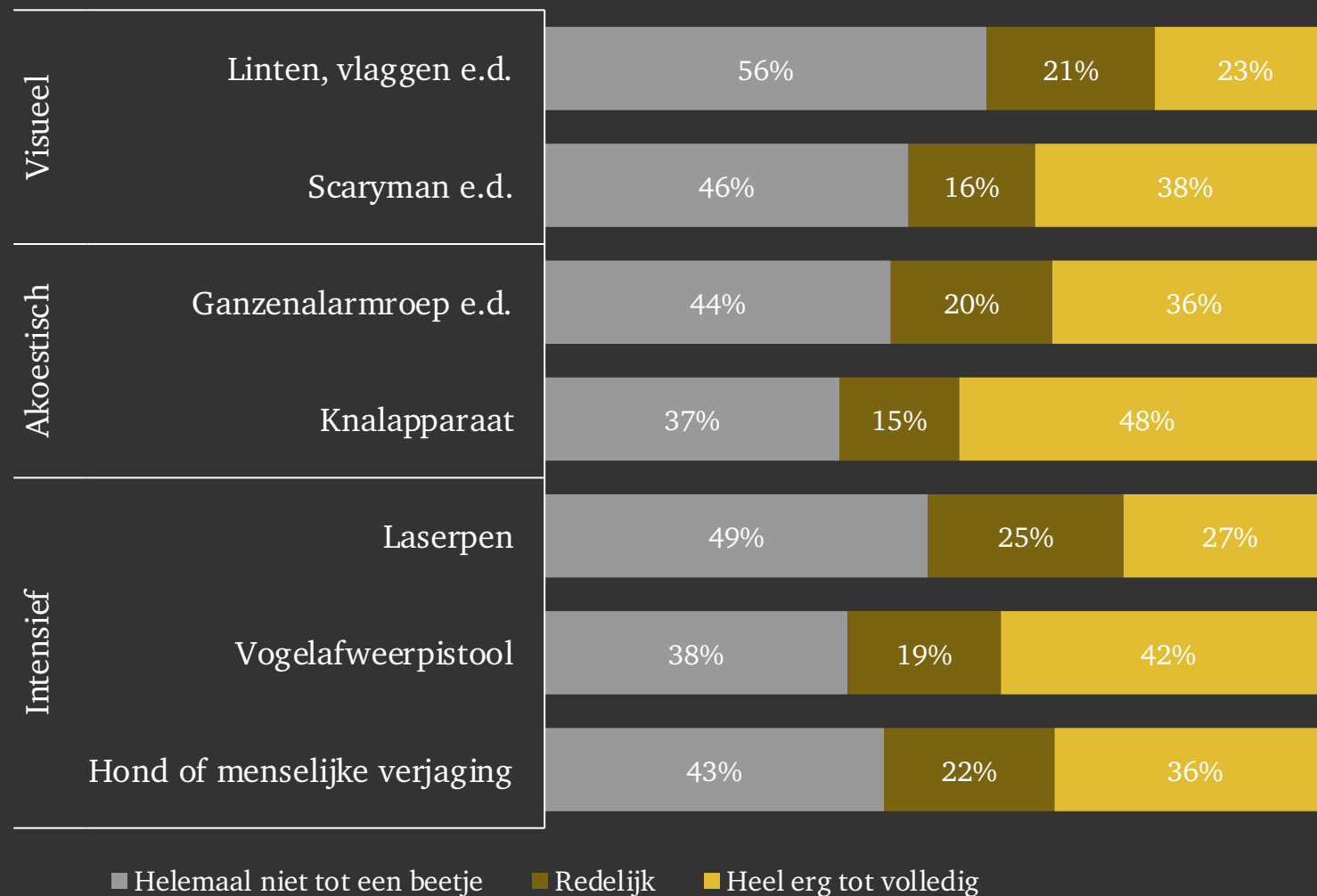
PREVENTIEVE MAATREGELEN: NORM

Andere agrariërs zetten deze maatregel in. (N = 324)

PREVENTIEVE MAATREGELEN: VERJAGING WEIDEVOGELS

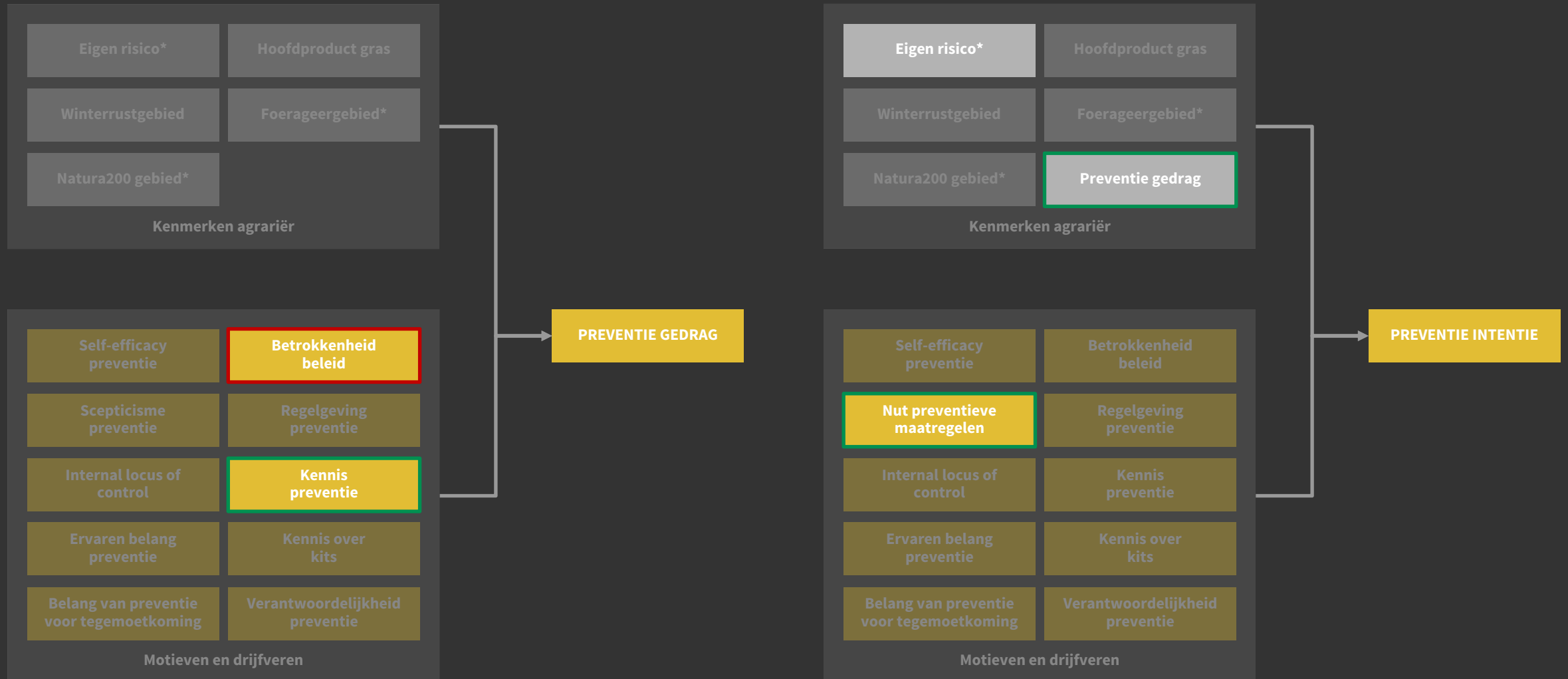
Ik wil deze preventieve maatregel niet inzetten omdat hij andere weidevogels verjaagt (N = 324)

GEDRAGSMODELLEN

GEDRAGSMODEL: PREVENTIEF GEDRAG

TOELICHTING

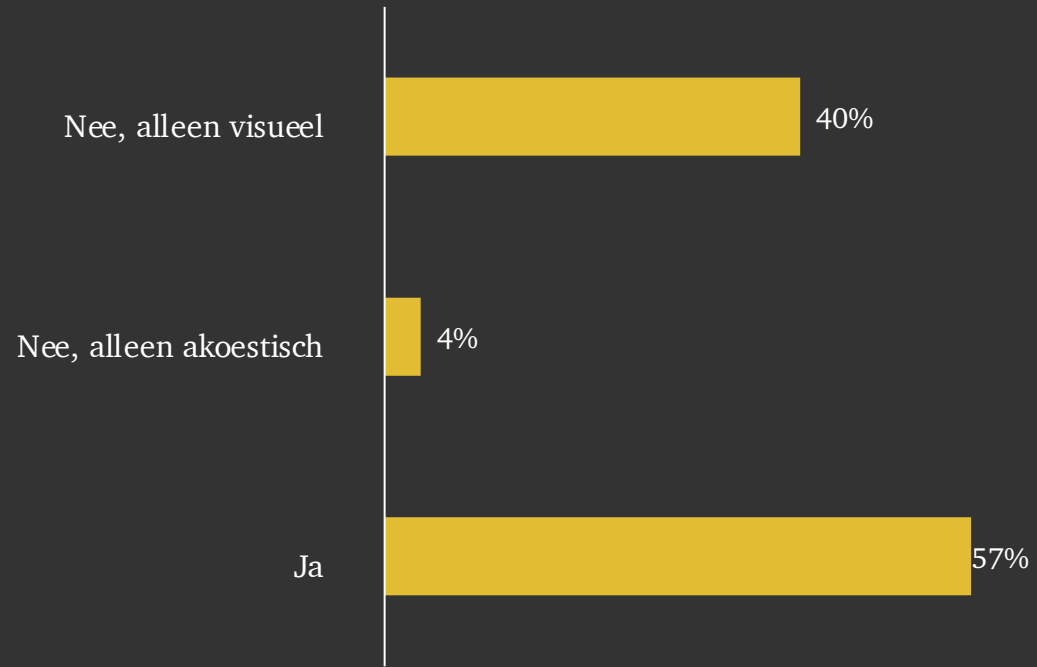
- Hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat ze op de hoogte zijn van welke maatregelen te nemen, hoe groter de kans dat ze maatregelen nemen. Maar: hoe sterker ze het gevoel dat ze betrokken worden bij beleidsbeslissingen, hoe kleiner de kans.
- Huidig gedrag is de belangrijkste voorspeller van intentie om preventieve maatregelen te nemen in de toekomst. Daarnaast is de intentie hoger in Friesland. Hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat het nuttig is om preventieve maatregelen in te zetten, hoe hoger hun intentie dit in de toekomst te doen.

COMBINATIE GEDRAG

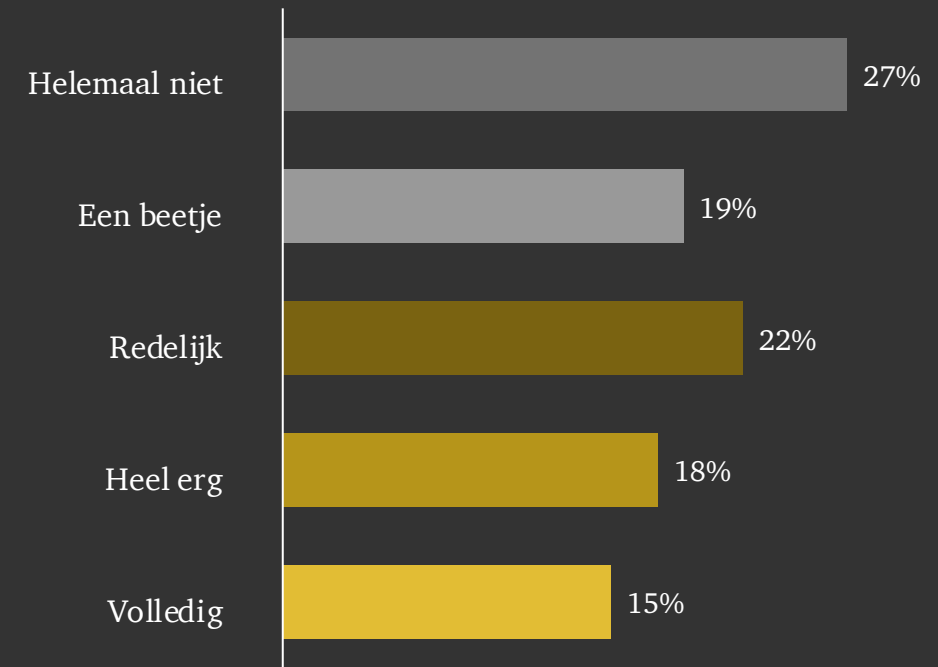
PREVENTIEVE MAATREGELEN: COMBINEREN

N = 324

Combinatie gedrag

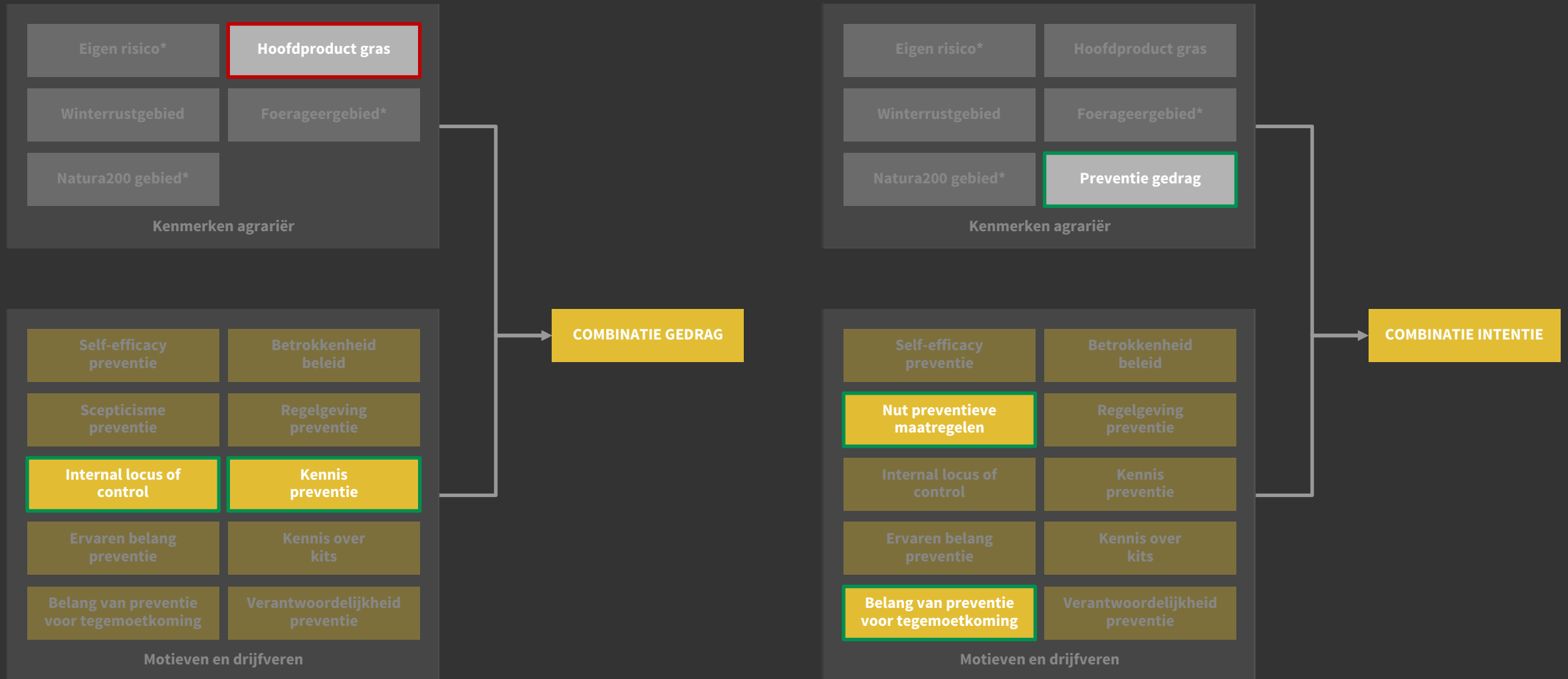
Combineer(de) u verschillende soorten preventieve maatregelen? (n = 310)

Combinatie intentie

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst visuele en akoestische middelen te (blijven) combineren? (N = 324)

GEDRAGSMODEL: COMBINATIE GEDRAG

TOELICHTING

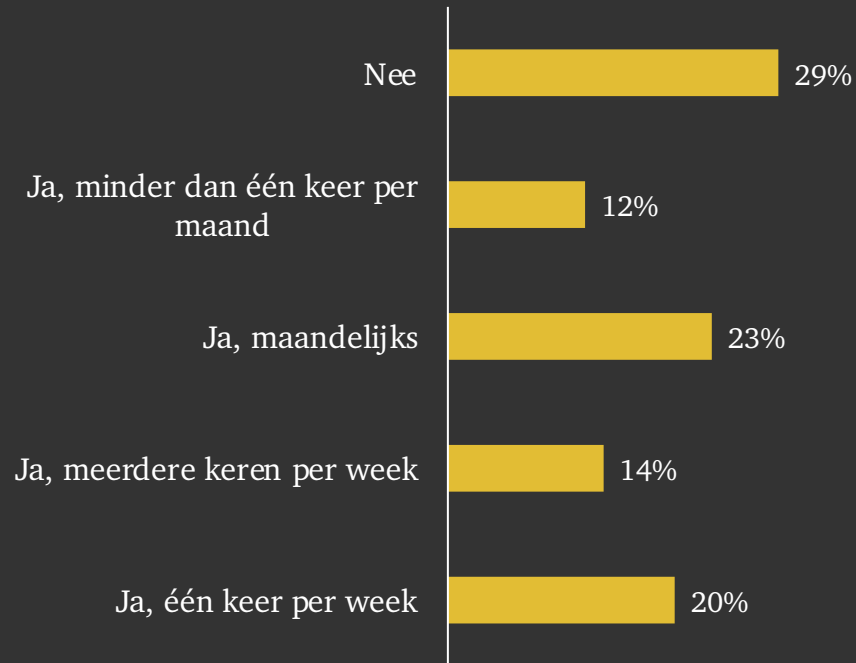
- Voor agrariërs die gras als hoofdproduct hebben is de kans kleiner dat zij preventieve maatregelen combineren. Hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat ze op de hoogte zijn van welke maatregelen te nemen, hoe groter ook weer de kans dat ze maatregelen combineren. En: hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat het geen zin heeft om zelf te proberen gewasschade te voorkomen, hoe kleiner de kans dat zij preventieve maatregelen combineren.
- Huidig gedrag is weer de belangrijkste voorspeller van intentie om preventieve maatregelen te combineren in de toekomst. Hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat het nuttig is om preventieve maatregelen in te zetten, hoe hoger ook weer hun intentie maatregelen in de toekomst te combineren. En: hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat preventieve maatregelen belangrijk zijn om in aanmerking te komen voor tegemoetkoming, hoe sterker hun intentie maatregelen te combineren.

ROULATIE GEDRAG

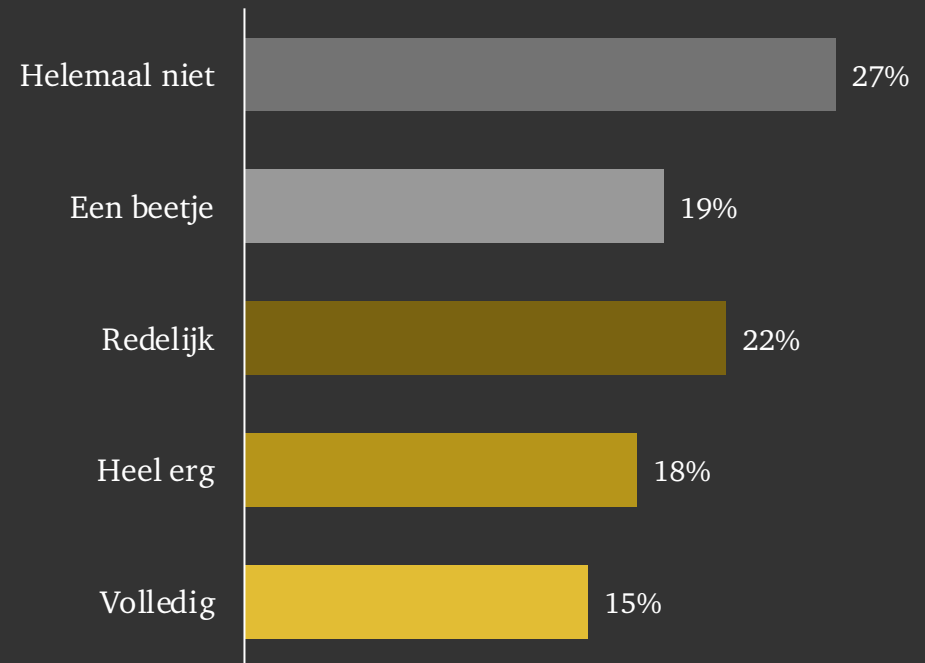
PREVENTIEVE MAATREGELEN: ROULEREN

N = 324

Roulatie gedrag

Rouleer(de) u de preventieve maatregelen weleens? (n = 310)

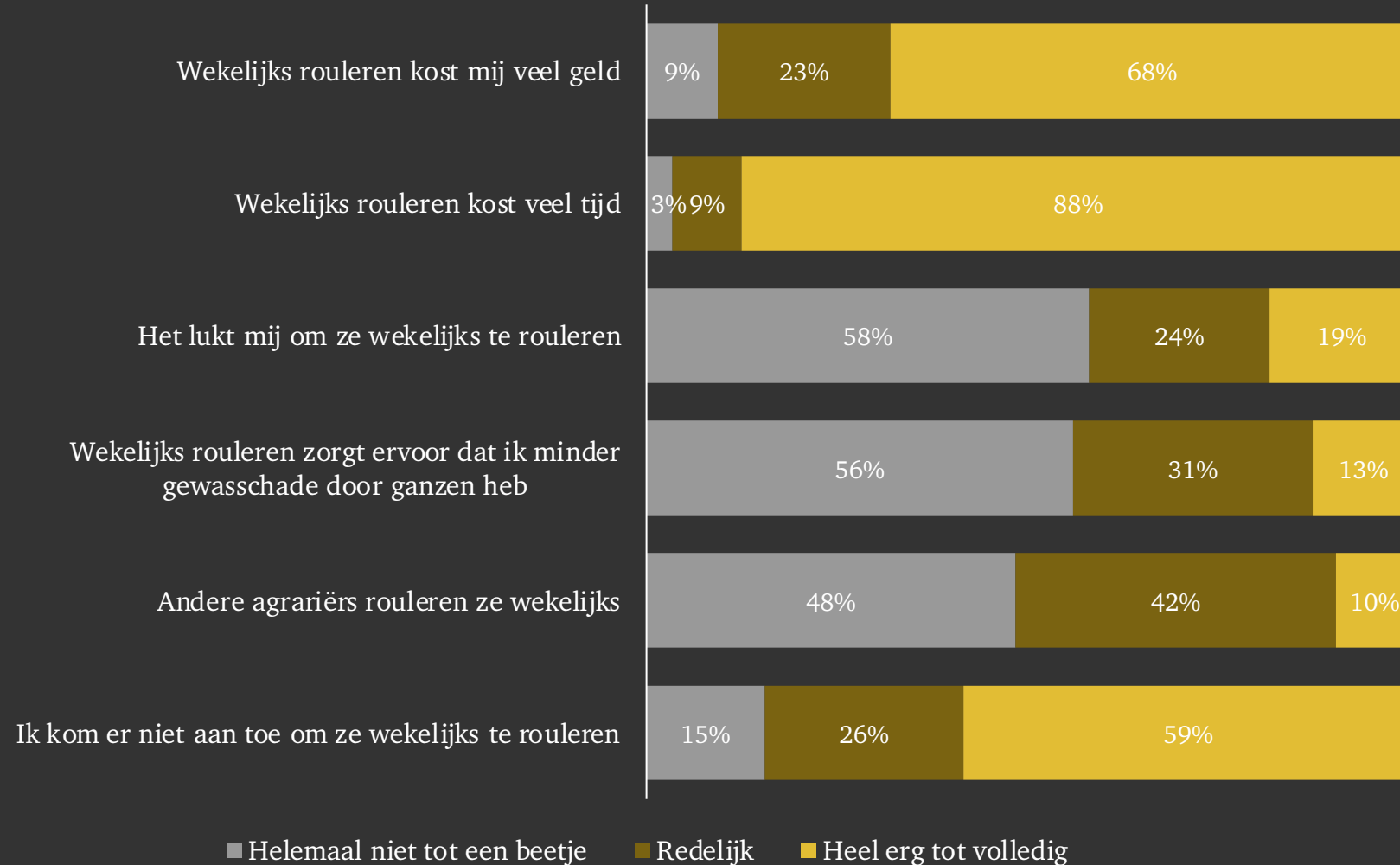

Roulatie intentie

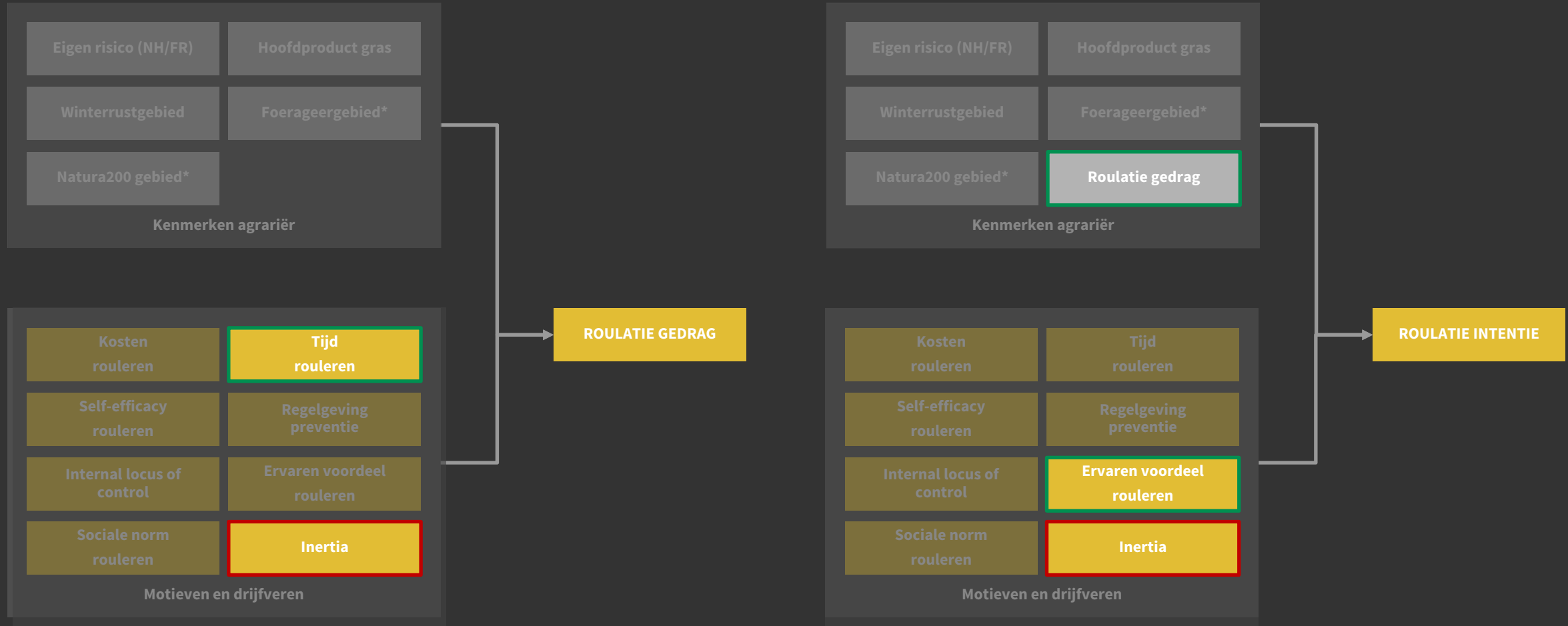
In hoeverre bent u van plan om in de toekomst visuele en akoestische middelen te (blijven) rouleren? (N = 324)

PREVENTIEVE MAATREGELEN: ROULEREN

N = 324

GEDRAGSMODEL: ROULATIE GEDRAG

TOELICHTING

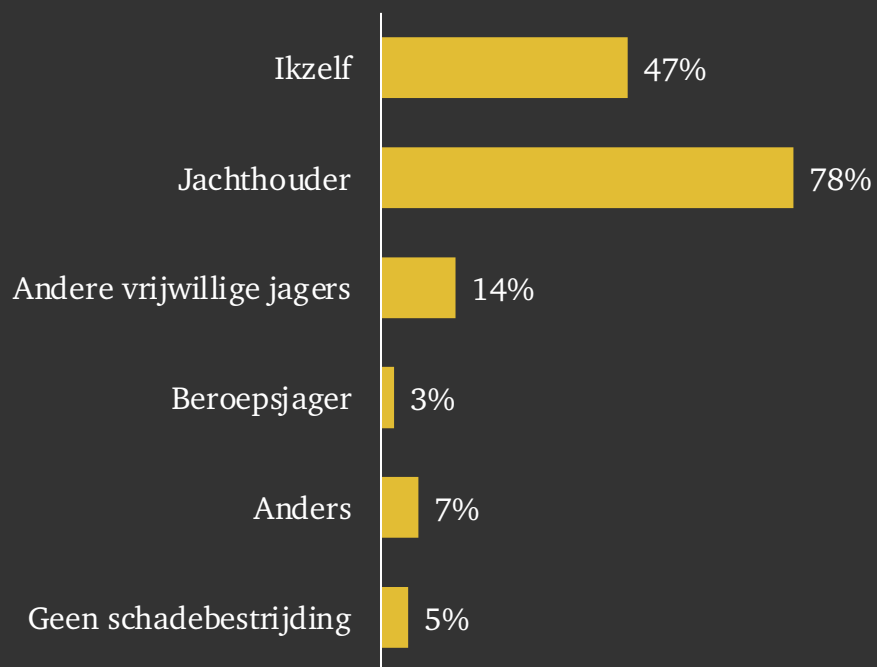
- Hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat wekelijks rouleren veel tijd kost, hoe groter de kans dat ze wekelijks rouleren. (Maar dus ook: hoe vaker ze wekelijks rouleren, hoe sterker ze het gevoel hebben dat dit veel tijd kost.) En: hoe sterker het gevoel dat ze er niet aan toe komen wekelijks te rouleren, hoe kleiner de kans.
- Huidig gedrag is weer de belangrijkste voorspeller van intentie om preventieve maatregelen wekelijks te rouleren in de toekomst. Hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat wekelijks rouleren voor minder gewasschade zorgt, hoe hoger hun intentie maatregelen in de toekomst wekelijks te rouleren. En: hoe sterker agrariërs het gevoel hebben dat ze er niet aan toe komen wekelijks te rouleren, hoe zwakker hun intentie dit in de toekomst te doen.

SCHADEBESTRIJDING

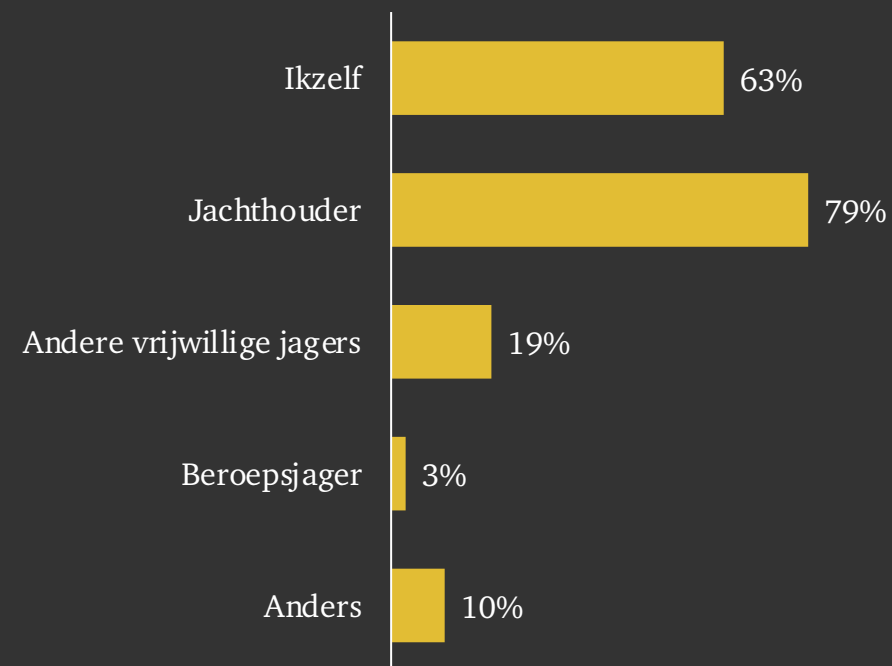
SCHADE BESTRIJDING: VERANTWOORDELIJKHEID & DEELNAME

N = 324

Verantwoordelijkheid

Wie is verantwoordelijk voor schadebestrijding op uw percelen? (N = 324)

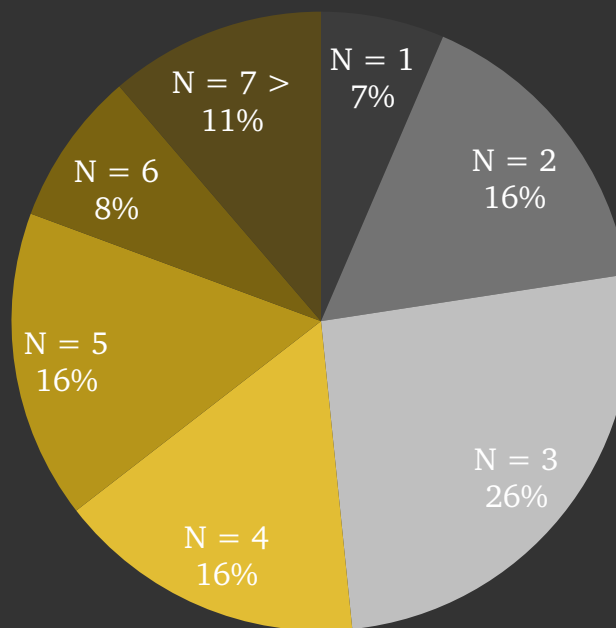
Actieve deelname

Wie nemen actief deel aan schadebestrijding op uw percelen? (n = 307)

SCHADE BESTRIJDING: INZET VRIJWILLIGE JAGERS

N = 62

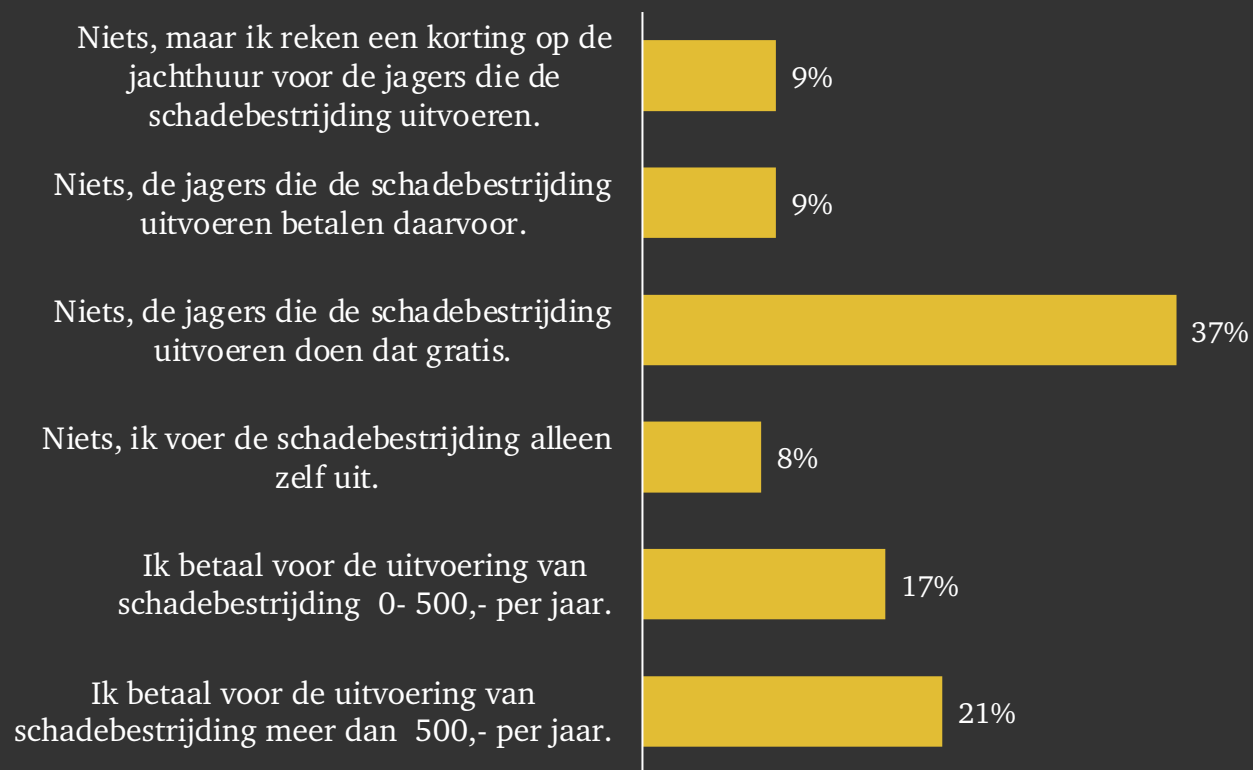
Aantal vrijwillige jagers

Hoeveel verschillende vrijwillige jagers nemen actief deel aan de schadebestrijding op uw percelen?

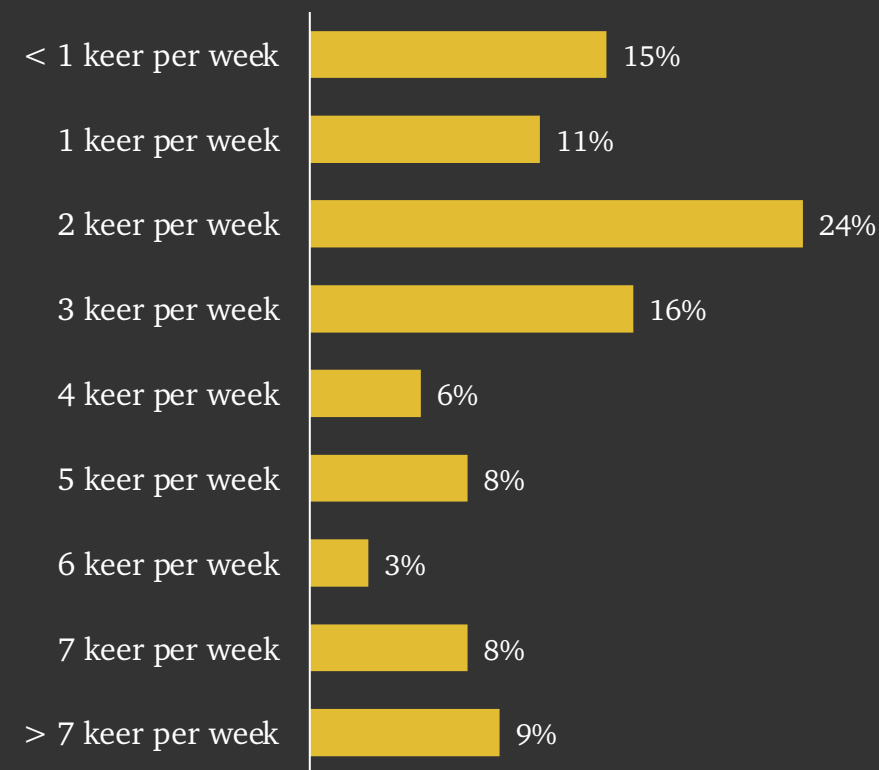
SCHADE BESTRIJDING: KOSTEN & FREQUENTIE

N = 307

Kosten

Hoeveel geld bent u kwijt aan schadebestrijding op uw percelen per jaar?

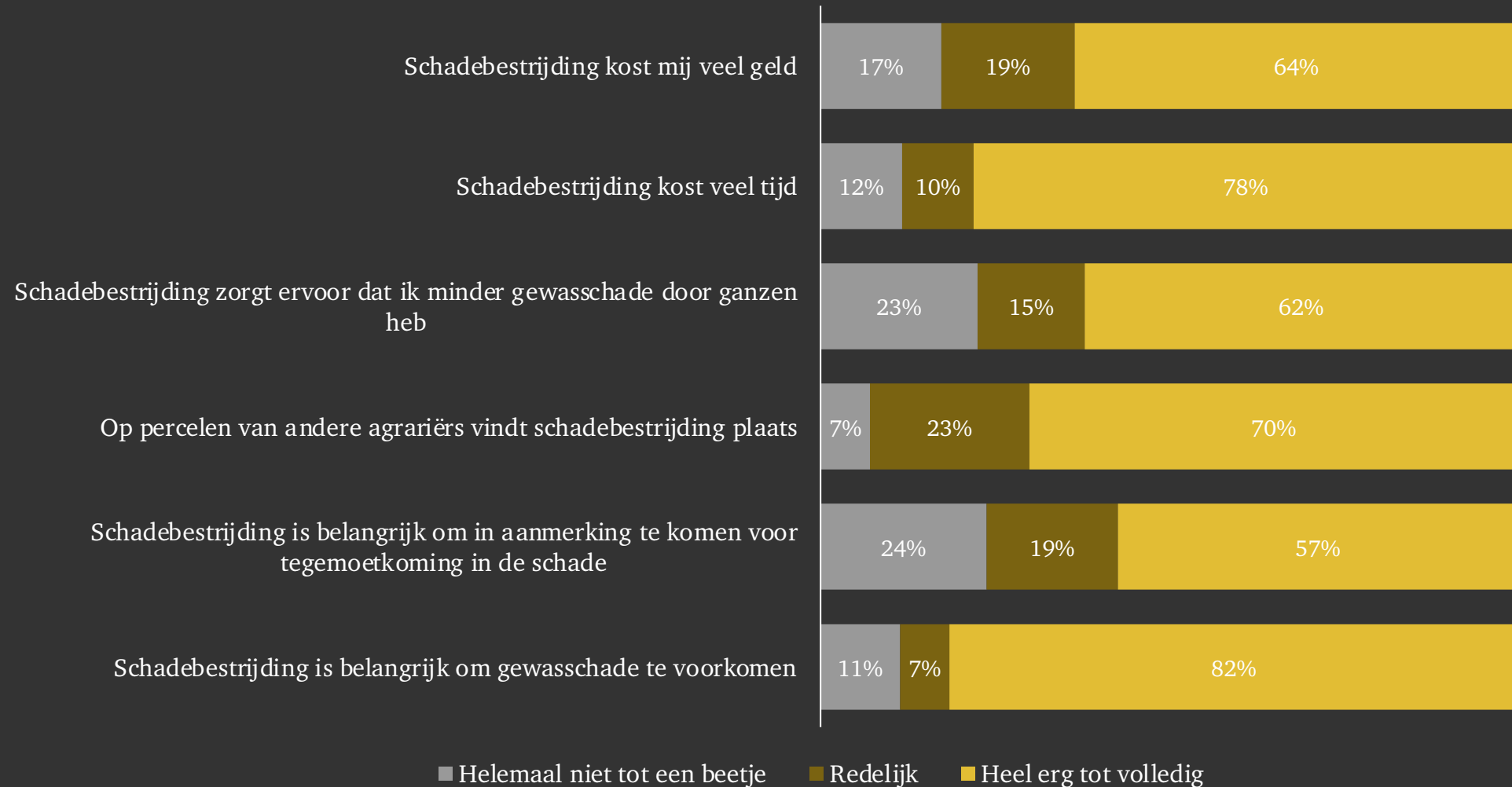

Frequentie

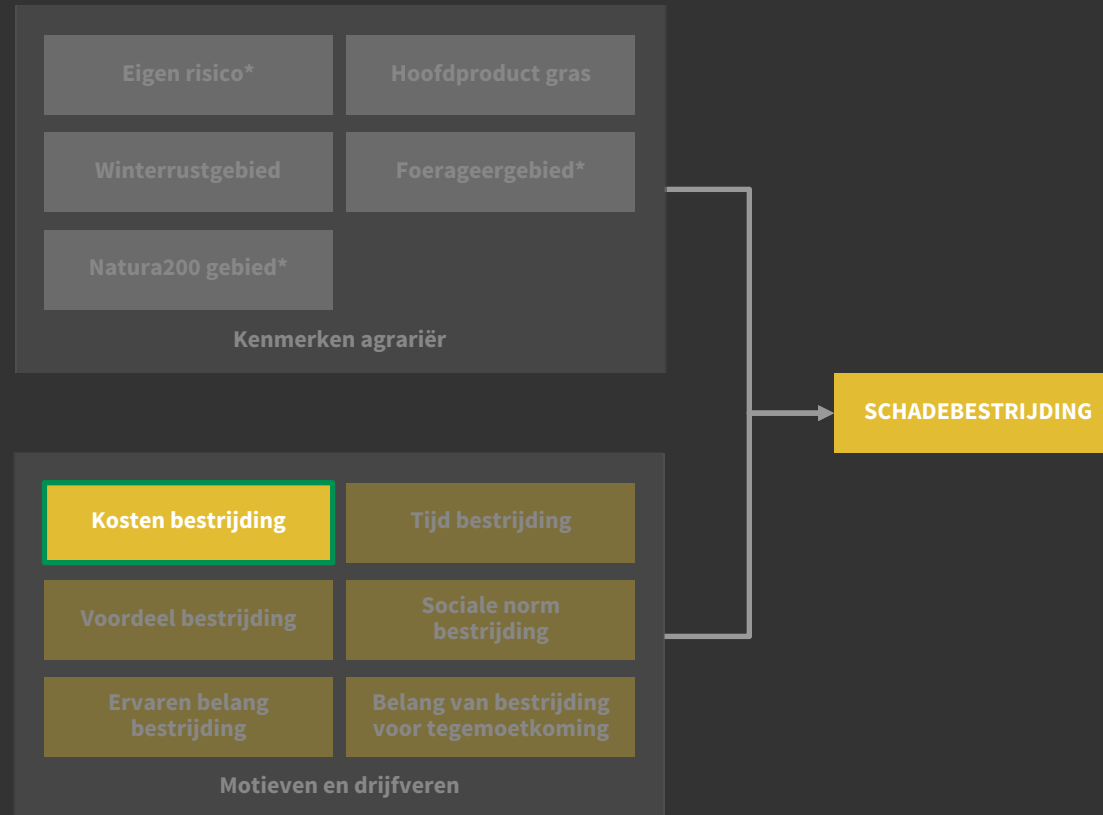
Hoe vaak wordt schadebestrijding ingezet op uw percelen?

SCHADEBESTRIJDING : GEDRAGSFACTOREN

N = 324

GEDRAGSMODEL: SCHADEBESTRIJDING

TOELICHTING

- Hoe sterker ze het gevoel hebben dat schadebestrijding veel geld kost, hoe vaker agrariërs schadebestrijding uitvoeren. (Maar dus ook: hoe vaker ze schadebestrijding uitvoeren, hoe sterker ze het gevoel hebben dat dit veel geld kost.)

OPEN VRAAG

IN DEZE VRAGENLIJST FOCUSSEN WE OP PREVENTIEVE MAATREGELEN. WE SNAPPEN DAT GEWASSCHADE DOOR GANZEN EEN COMPLEX PROBLEEM IS EN HIER VERSCHILLENDE PARTIJEN BIJ BETROKKEN ZIJN.

WAT DENKT U DAT ER VERDER NODIG IS OM GEWASSCHADE DOOR GANZEN TE VOORKOMEN OF VERMINDEREN?

- De agrariërs geven aan dat de populatie te groot is en vragen om het reduceren van de populatie door afschieten, eieren prikken of vergassen.
- Daarbij noemen ze specifiek het uitbreiden van het jachtseizoen of het vergroten van de jachtgebieden.
 - *“Vermindering van gewasschade kan alleen plaatsvinden door vermindering van gewasschadeveroorzakers: dus uitdunnen die ganzenpopulatie!”*
- Slechts een kleine hoeveelheid agrariërs noemt andere oplossingen zoals het effectiever verjagen of elders ruimte voor ganzen creëren.
 - *“1 exoten bestrijden 2 kwelders weer geschikt maken voor ganzen”*

OPEN VRAAG

WAT HEEFT U NODIG VAN ANDERE PARTIJEN, ZOALS DE PROVINCIE OF FAUNABEHEERENHEDEN, OM PREVENTIEVE MAATREGELEN EFFECTIEF FAUNABEHEERENHEDEN IN TE ZETTEN?

- De agrariërs vragen van de provincie en FBE's vooral om het reduceren van de populatie en om een duidelijker beleid, begrip en ondersteuning.
 - *“Beschikbaar stellen van middelen zoals ganzenalarm en andere middelen”*
 - *“Financiële tegemoetkoming voor het uitvoeren van preventieve maatregelen.”*
 - *“Duidelijk site waar ik de spullen gratis kan bestellen. We betalen jaarlijkse meerdere keer 300 euro om onze schade aan te geven hier mogen we best wat van terug zien”*
- Daarnaast uiten veel agrariërs bij de open vragen ook hun emoties over de situatie:
 - *“Alle preventieve maatregelen voor schade in grasland zijn waardeloos!!!!!!!!!!”*
 - *“Alle preventieve maatregelen zijn zinloos op deze manier van bestrijden wordt het alleen maar meer (ganzen)”*

OPEN VRAAG

HEEFT U NOG OPMERKINGEN? DEZE KUNT U HIERONDER ACHTERLATEN.

- Aan het eind van de vragenlijst spraken veel van de respondenten hun frustraties uit. Daarbij wordt de omvang van het probleem herhaaldelijk benoemd.
 - *“Die linten plaatsen helpt totaal niet en wat kost die controle wel niet geef dit aan die boer aub ik ben gemiddeld de laatste 10 jaar 240 uur met ganzenverjaging bezig”*
- Daarnaast werd er gevraagd om ook onderzoek bij jagers uit te voeren.
 - *“Graag dit onderzoek ook bij jagers doen. Zij hebben vanuit hun praktijk veel ervaring met zowel preventieve maatregelen als schadebestrijding”*
 - *“Ik pacht 20 ha. de verpachter heeft de jacht verhuurd. Ik moet de jager met zachte dwang bewegen om afschot te doen. [...]”*

BIJLAGE B. VRAGENLIJSTRESULTATEN JAGERS

INHOUD

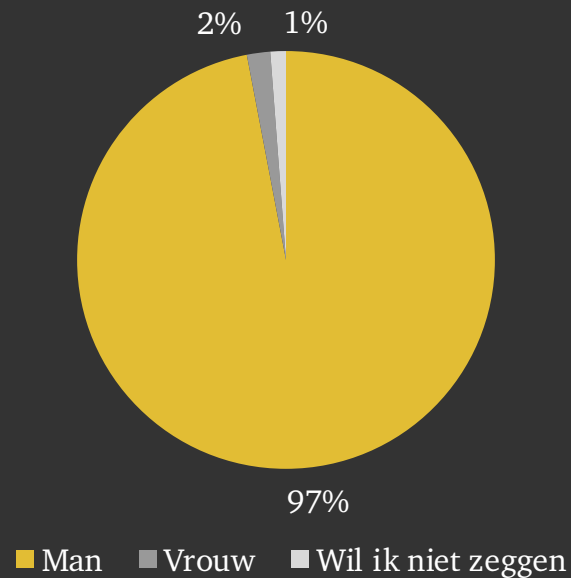
- Informatie over de respondenten
- Schadebestrijding
- Populatiebeheer
- Bejaging bij onvoldoende afzet
- Bejaging tijdens broedperiode
- Samenwerking
- Aanvullende vragen

INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN

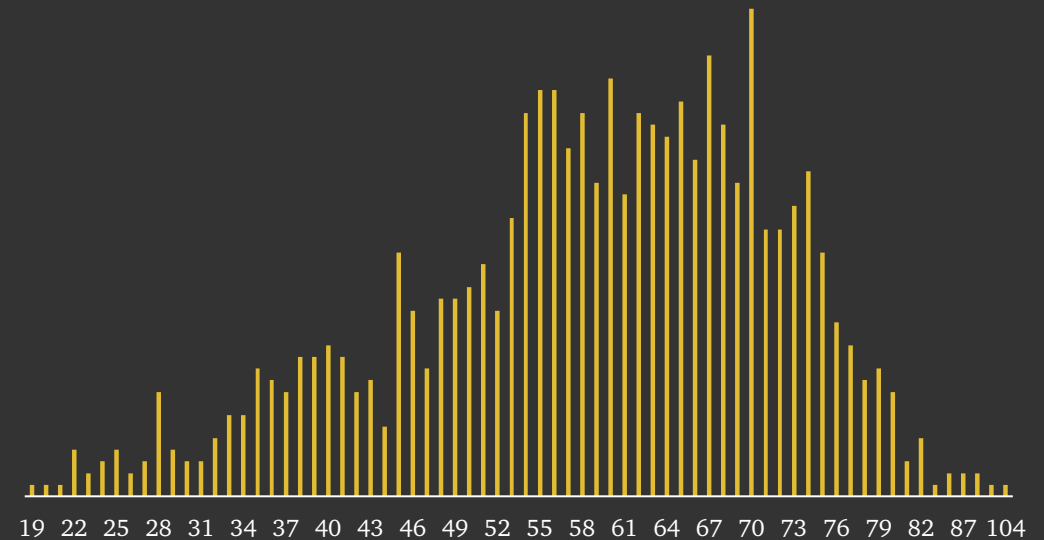
INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN

N = 1071

Geslacht van de respondenten

De grote meerderheid van de respondenten is man.

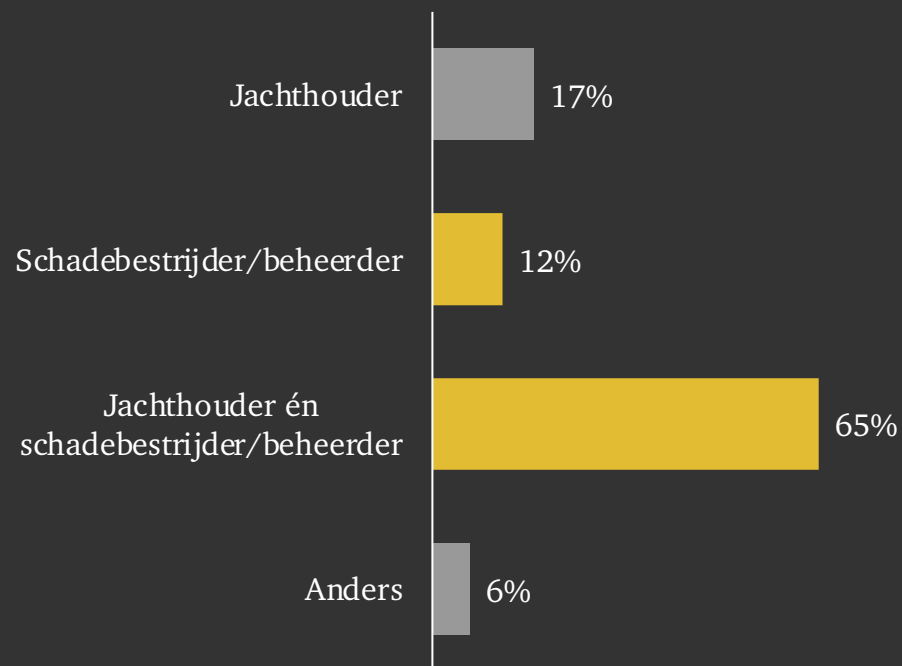

Leeftijd van de respondenten

Er is een brede verdeling in de leeftijd van respondenten.

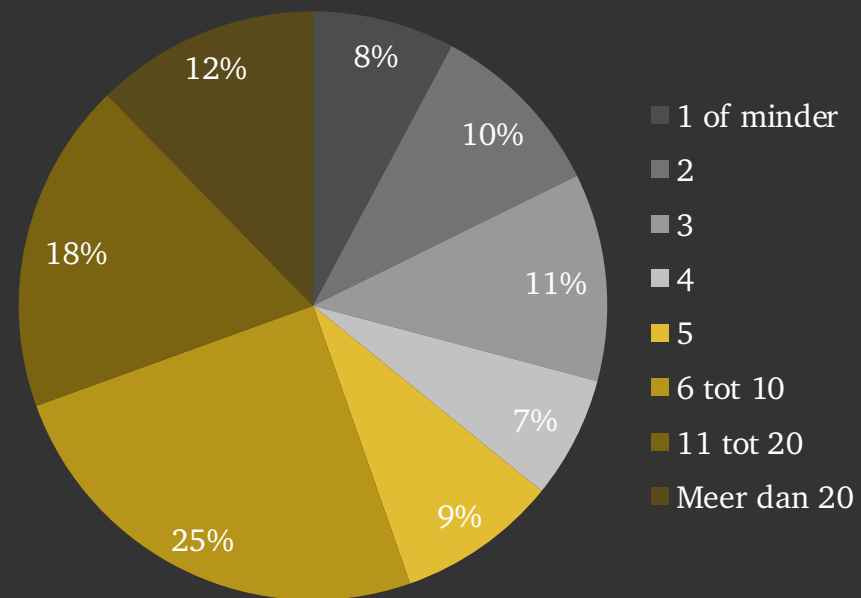
INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN: FUNCTIE

N = 1071

Welke functie heeft u?

De meerderheid van de respondenten is jachthouder én schadebestrijder/beheerder

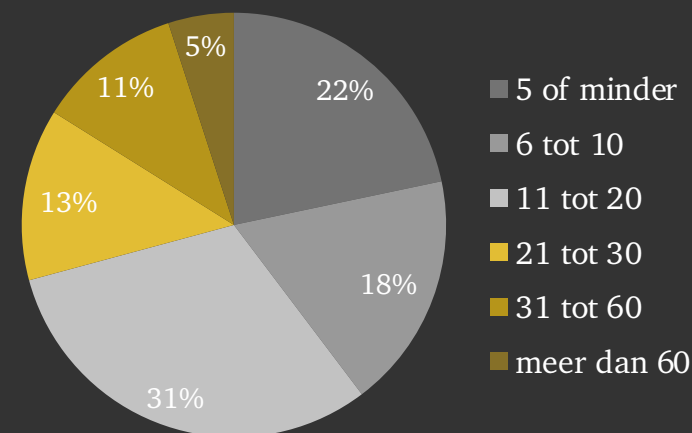
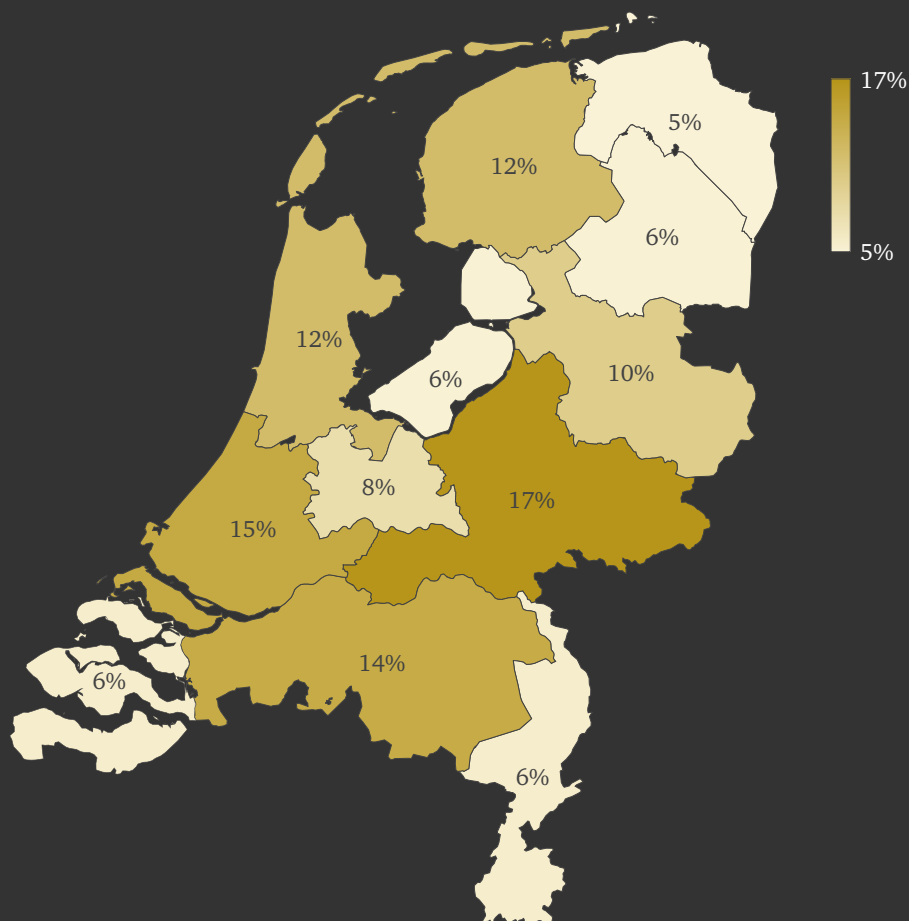

Aantal grondgebruikers

Bij hoeveel verschillende grondgebruikers bent u verantwoordelijk voor de schadebestrijding en/of beheer van ganzen? (N = 821)

INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN: PROVINCIE

N = 821

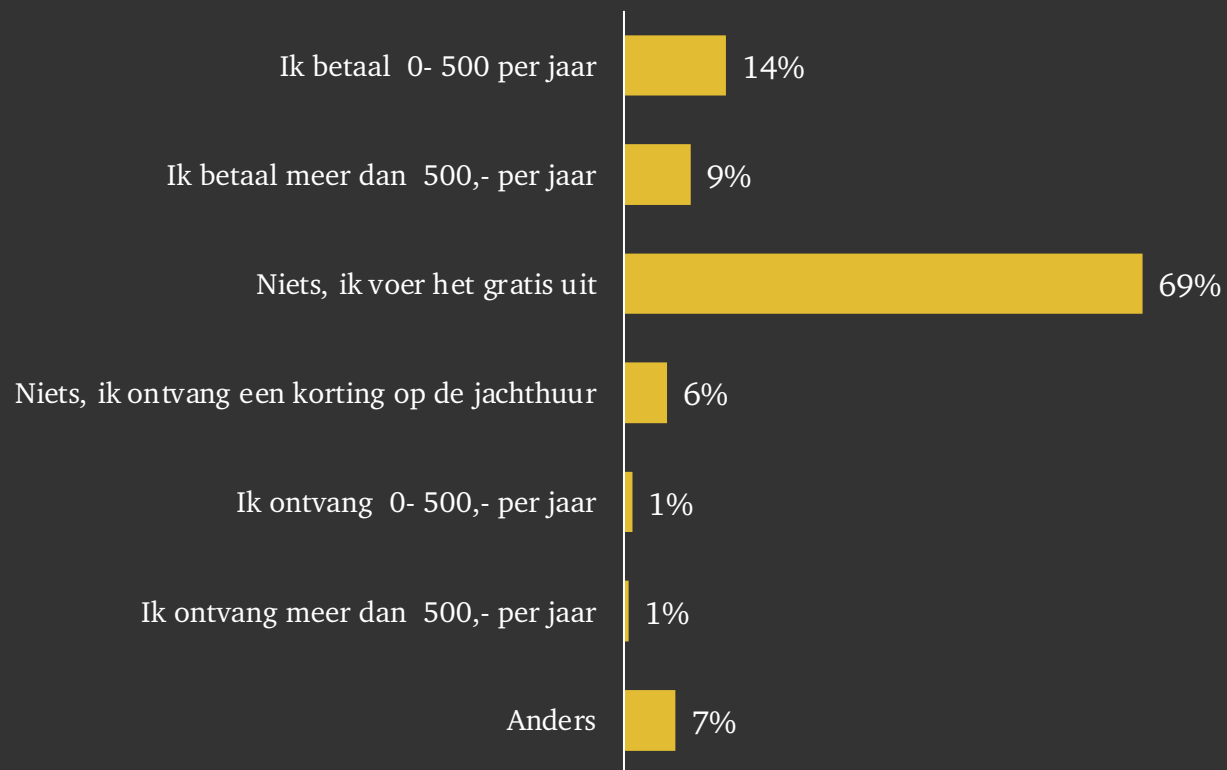

Gemiddelde reistijd (min.)

Wat is uw gemiddelde reistijd naar de velden waar u schadebestrijding en/of beheer van ganzen uitvoert?

INFORMATIE OVER DE RESPONDENTEN: VERGOEDING

N = 821

Vergoeding

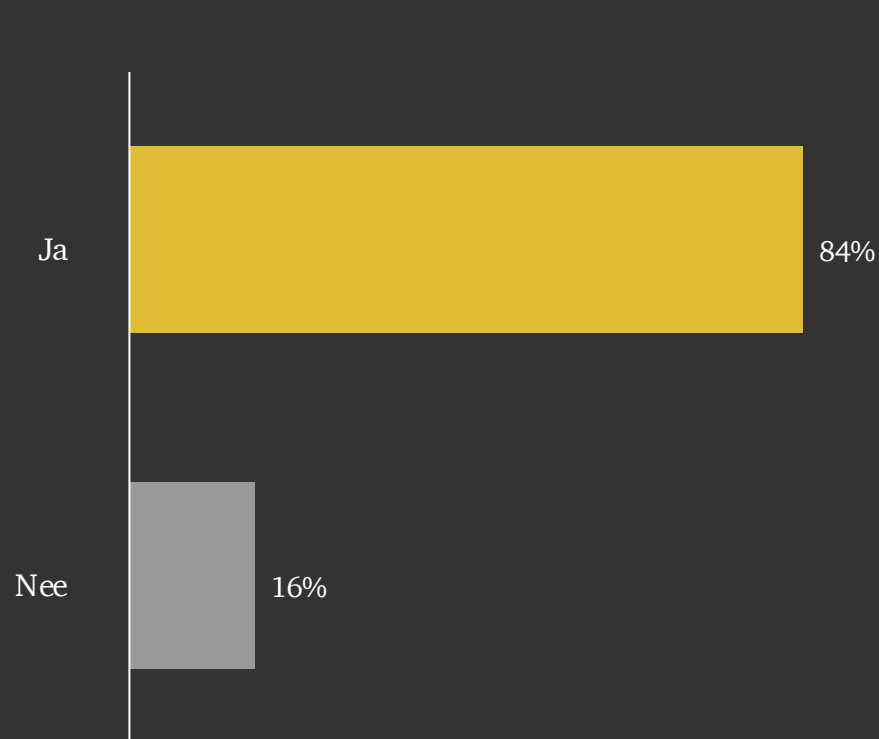
Welke afspraak maakte u over geld voor de uitvoer van schadebestrijding en/of beheer van ganzen?

SCHADEBESTRIJDING

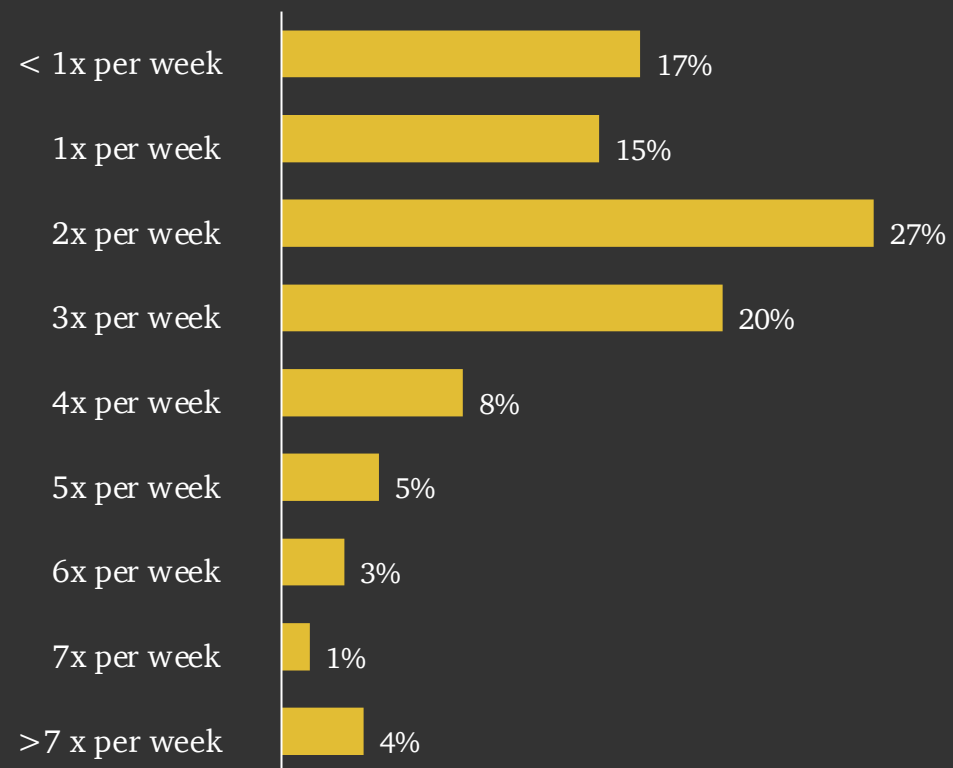
SCHADEBESTRIJDING: GEDRAG

N = 1071

Gedrag

Past u zelf aan verjaging ondersteunend afschot toe om gewasschade door ganzen te voorkomen?

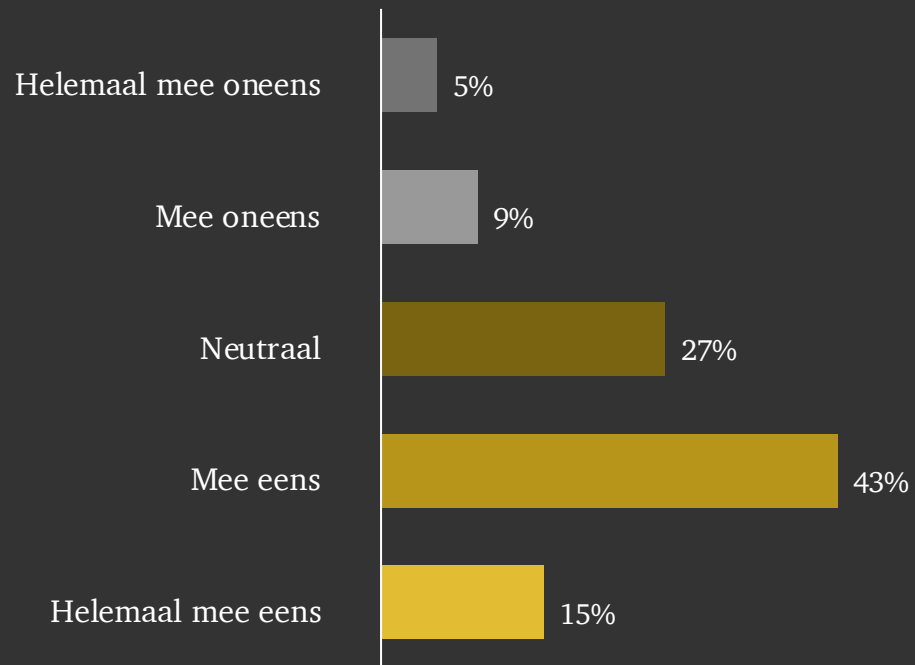

Frequentie

Hoe vaak past u aan verjaging ondersteunend afschot op ganzen toe in de schadeperiode? (N = 903)

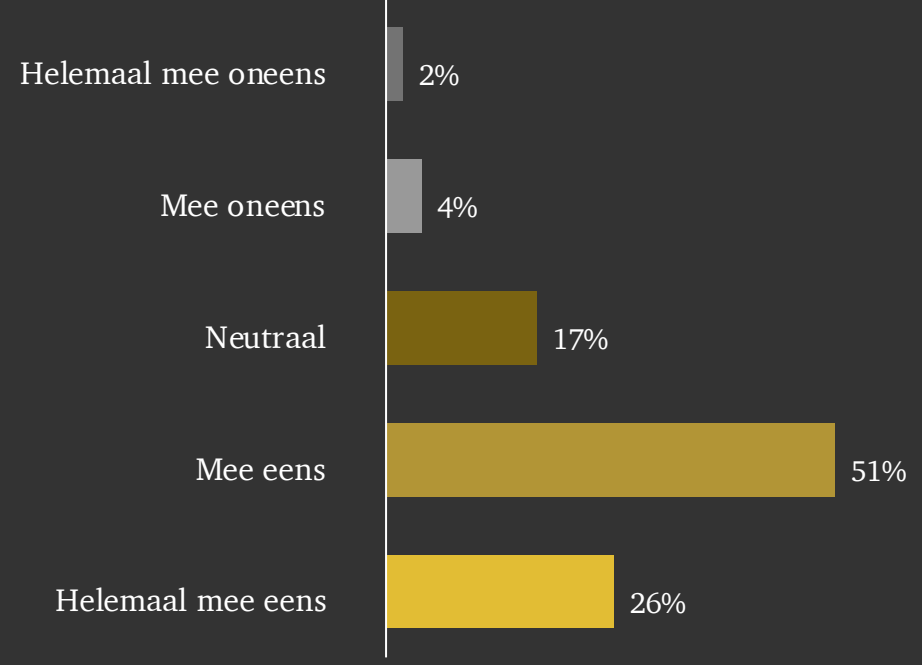
SCHADEBESTRIJDING: INITIATIEF

n = 903

Initiatief grondgebruiker

De grondgebruiker moet contact met mij opnemen voor ondersteunend afschot van ganzen op zijn/haar velden (N = 887)

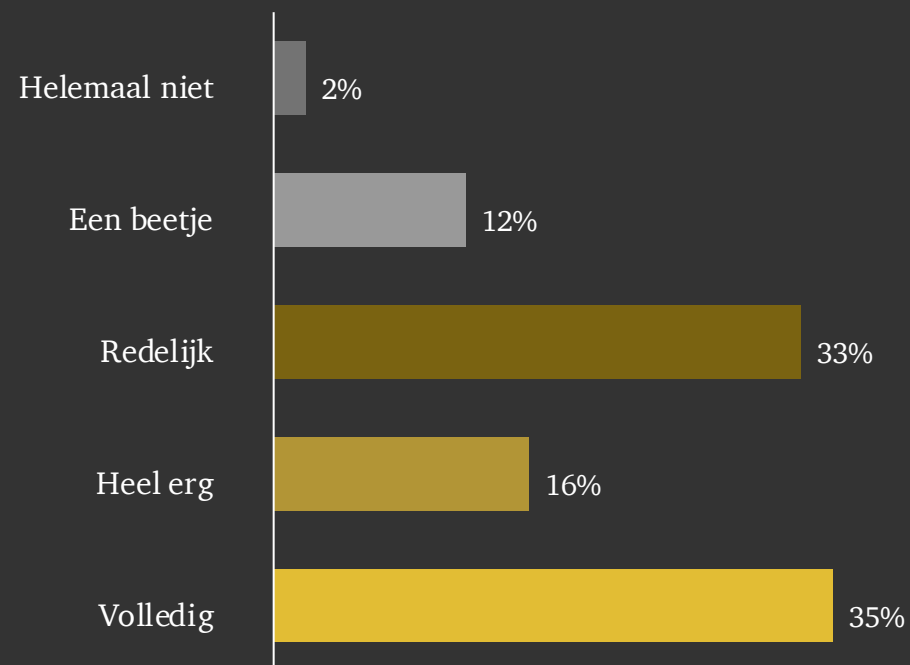

Eigen initiatief

Ik houd zelf in de gaten of het nodig is om in actie te komen op de velden waar ik de schadebestrijding uitvoer (N = 900)

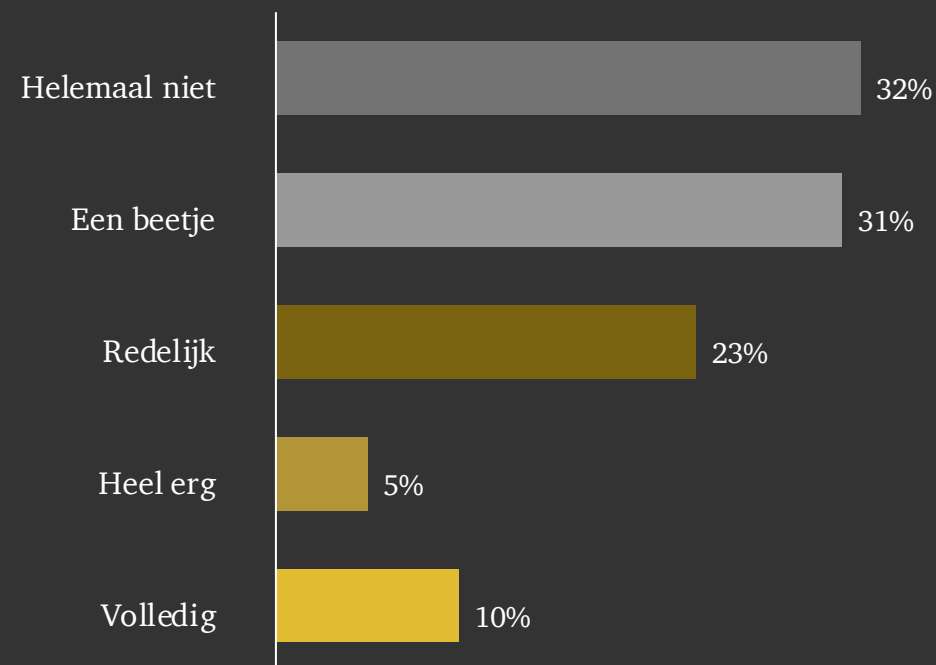
SCHADEBESTRIJDING: INTENTIE

N = 1071

Voeren wel schadebestrijding uit

In hoeverre bent u van plan om aan verjaging ondersteunend afschot in de toekomst toe te (blijven) passen om gewasschade door ganzen te voorkomen?
(N = 903)

Voeren geen schadebestrijding uit

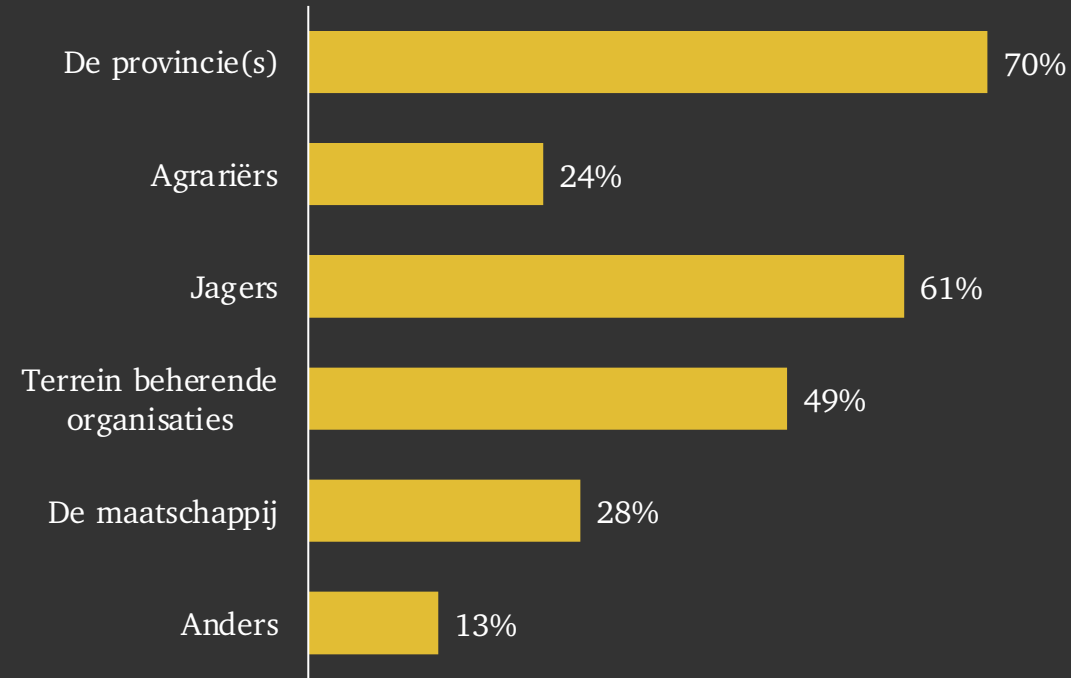
In hoeverre bent u van plan om aan verjaging ondersteunend afschot in de toekomst toe te (blijven) passen om gewasschade door ganzen te voorkomen?
(N = 168)

POPULATIEBEHEER

STREEFSTANDEN: VERANTWOORDELIJK

N = 1071

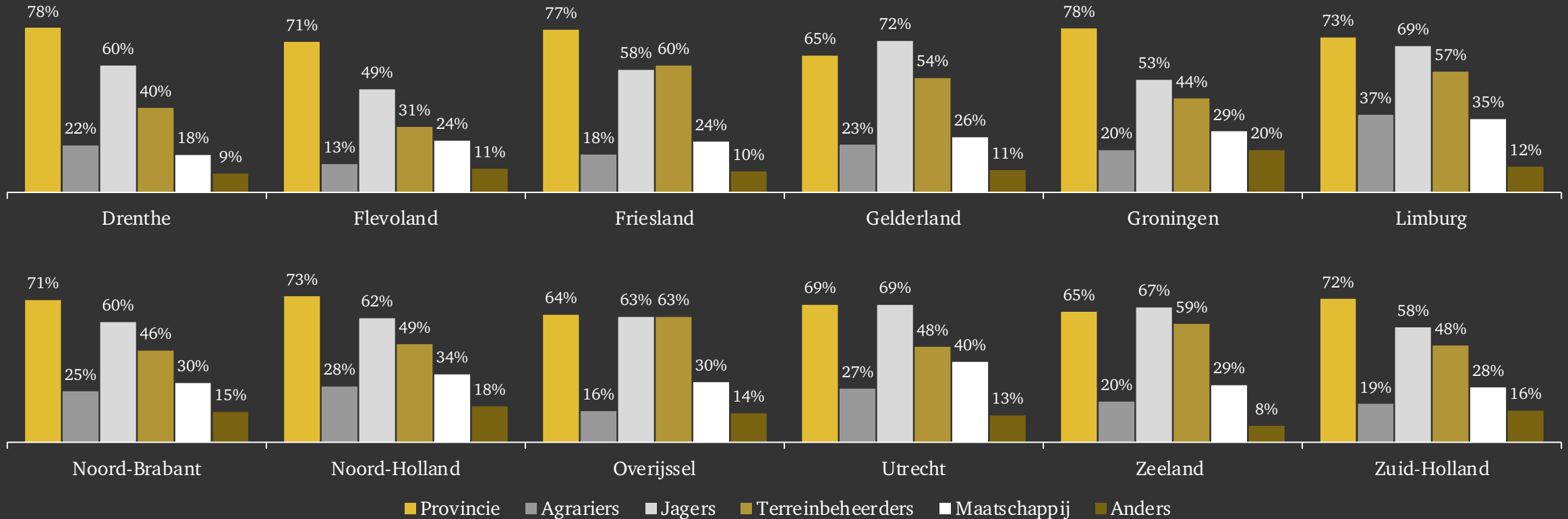

Verantwoordelijkheid streefstanden

Wie is er volgens u verantwoordelijk voor reduceren van de ganzenpopulatie om tot de streefstanden te komen? (meerdere antwoorden mogelijk)

STREEFSTANDEN: VERANTWOORDELIJK

N = 1071

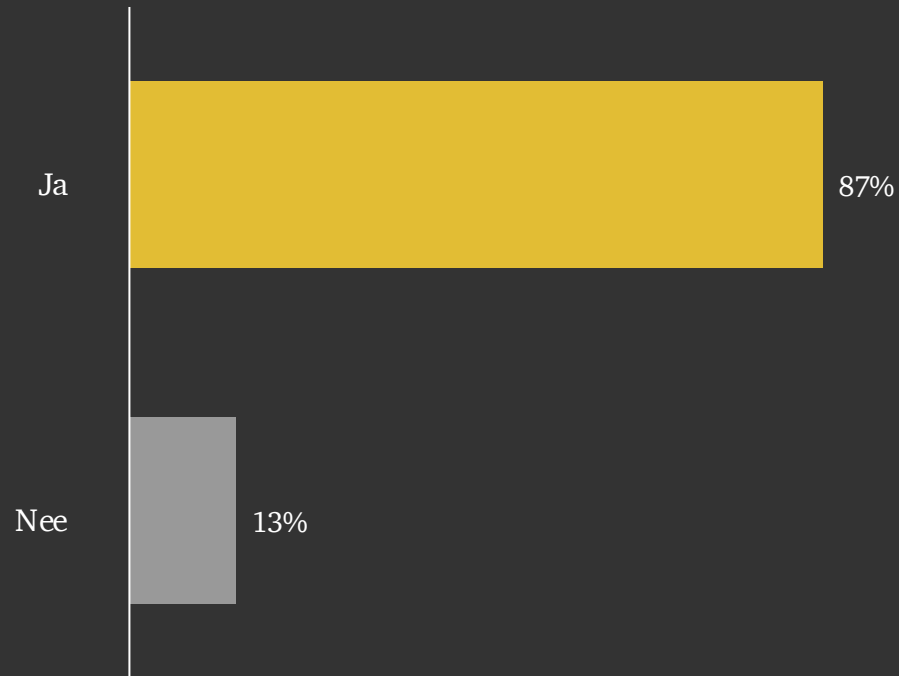

Verantwoordelijkheid streefstanden

Wie is er volgens u verantwoordelijk voor reduceren van de ganzenpopulatie om tot de streefstanden te komen? (meerdere antwoorden mogelijk)

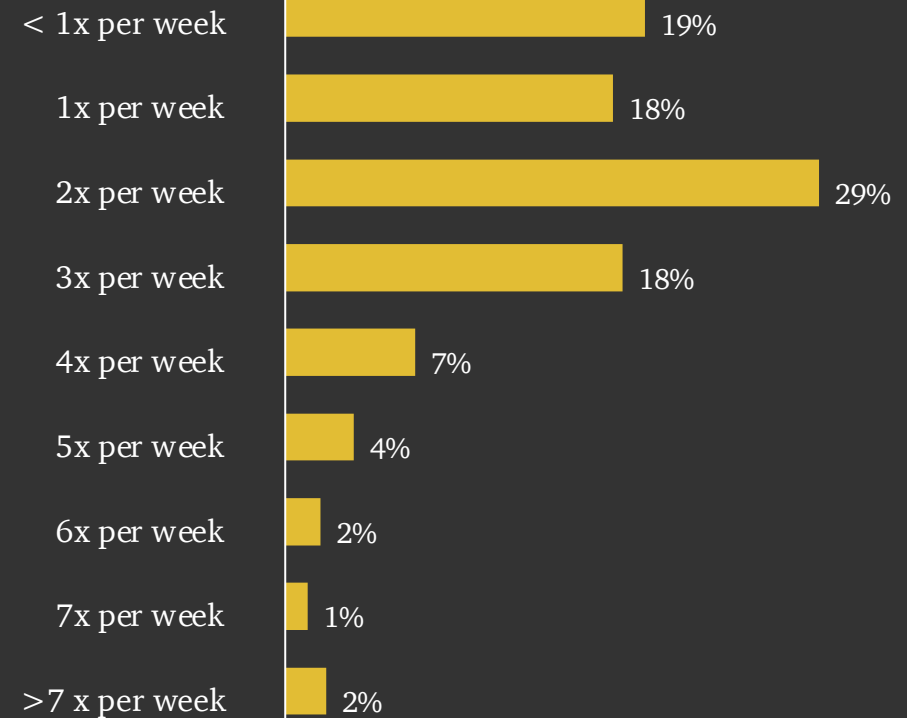
POPULATIEBEHEER: GEDRAG

N = 1071

Gedrag

Voert u zelf beheer uit van de ganzenpopulatie?

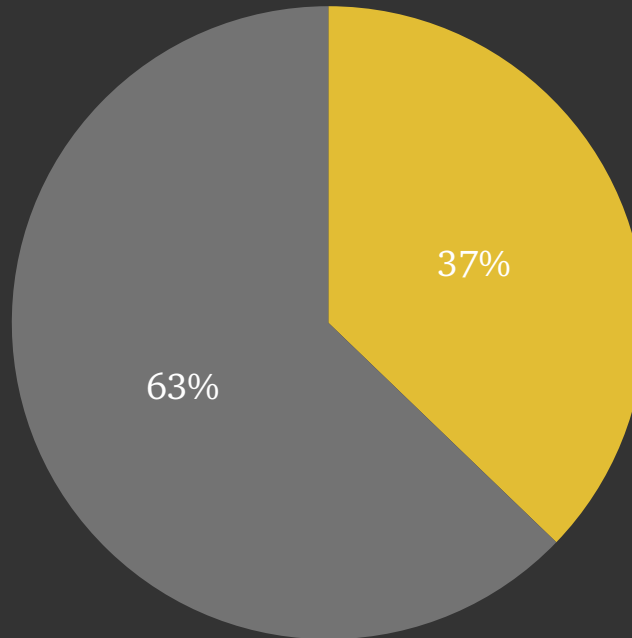

Frequentie

Hoe vaak voert u beheer uit in de periode waarin beheer is toegestaan én er ganzen zijn? (N = 929)

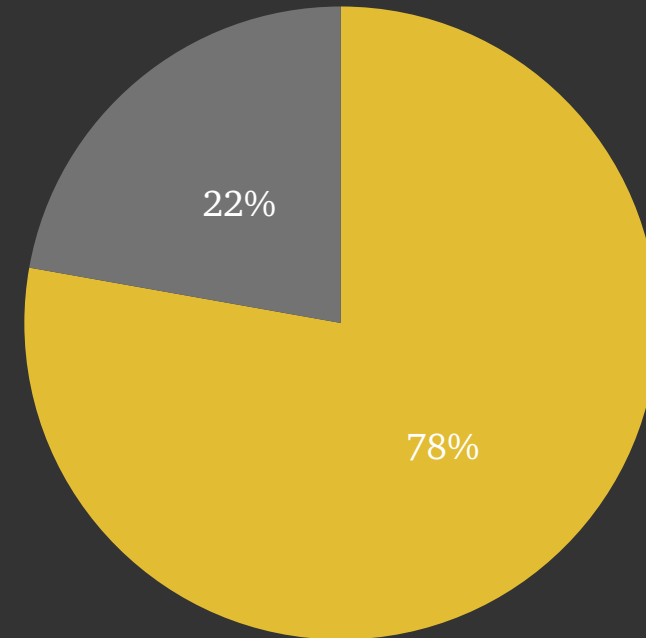
POPULATIEBEHEER: LOKMIDDELEN

N = 929

Elektronische lokmiddelen

Mag u elektronische lokmiddelen inzetten bij beheer van de ganzenpopulatie?

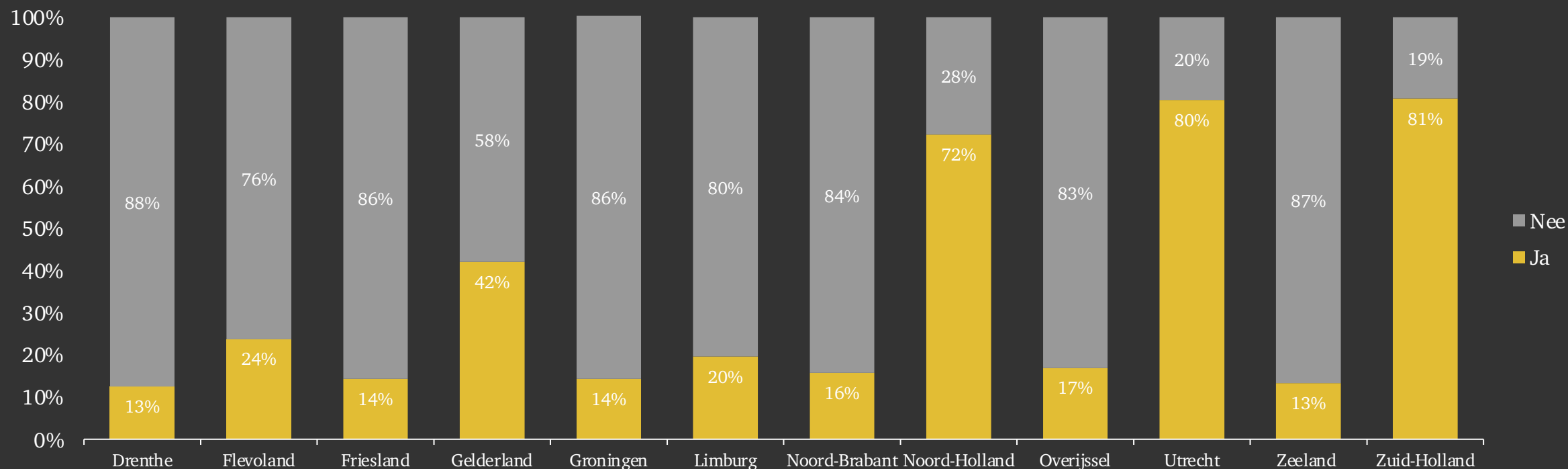

Andere lokmiddelen

Mag u andere lokmiddelen inzetten bij beheer van de ganzenpopulatie?

POPULATIEBEHEER: LOKMIDDELEN PER PROVINCIE

N = 929

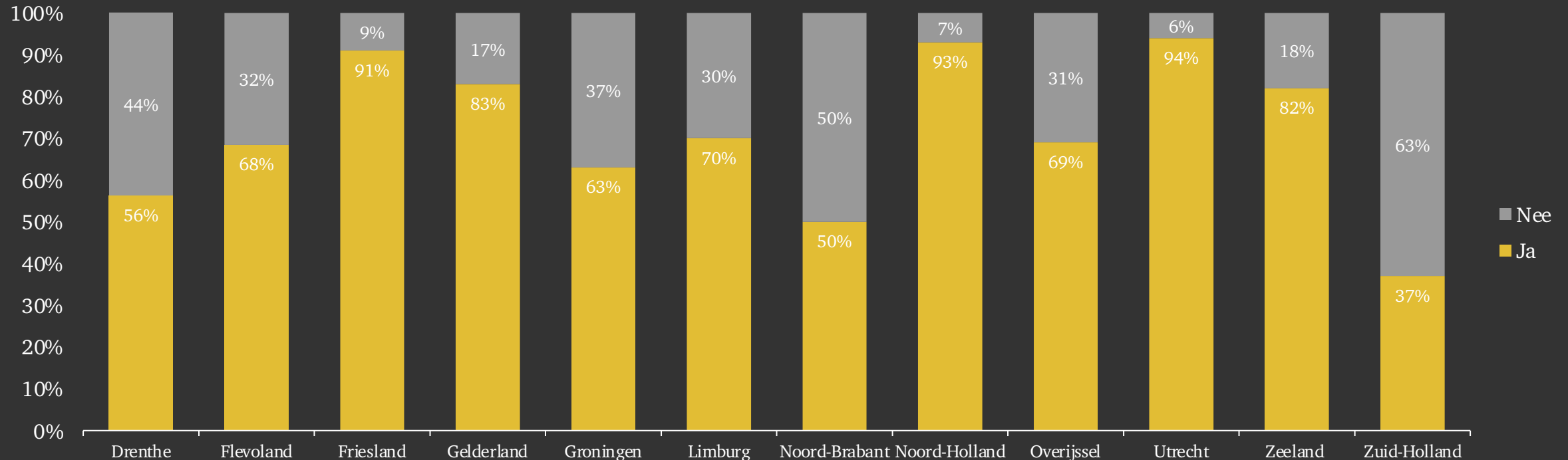

Elektronische lokmiddelen

Mag u elektronische lokmiddelen inzetten bij beheer van de ganzenpopulatie?

POPULATIEBEHEER: LOKMIDDELEN PER PROVINCIE

N = 929

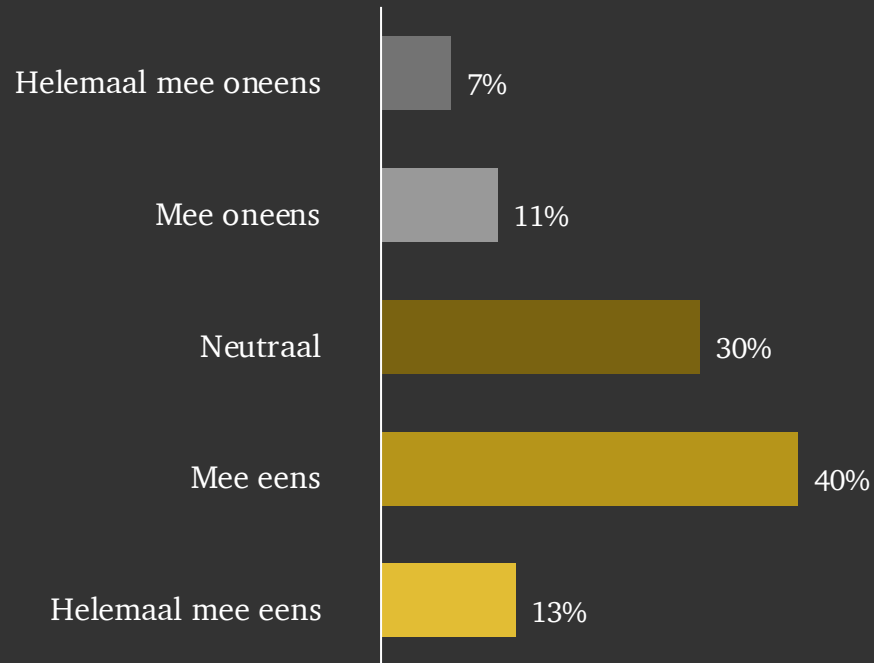

Andere lokmiddelen

Mag u andere lokmiddelen inzetten bij beheer van de ganzenpopulatie?

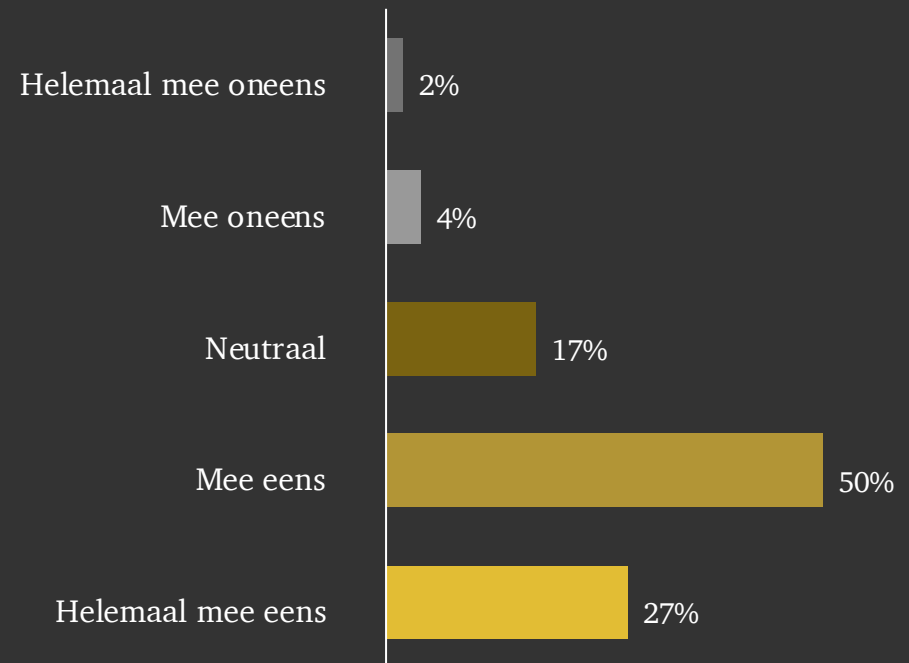
POPULATIEBEHEER: INITIATIEF

N = 929

Initiatief grondgebruiker

De grondgebruiker moet contact met mij opnemen om de ganzenpopulatie op zijn/haar velden te beheren.

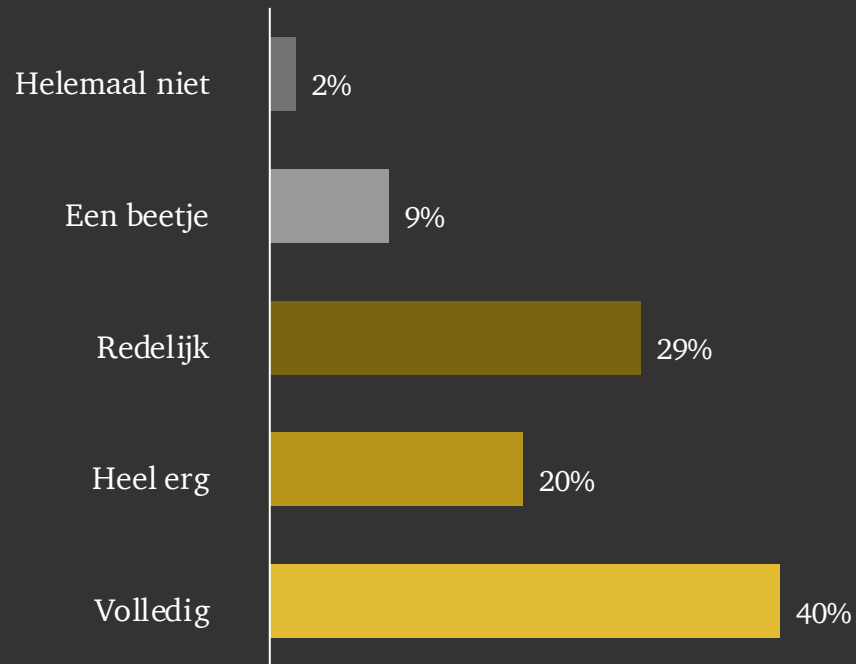

Eigen initiatief

Ik houd zelf in de gaten of het nodig is om in actie te komen op de velden waar ik de ganzenpopulatie beheer.

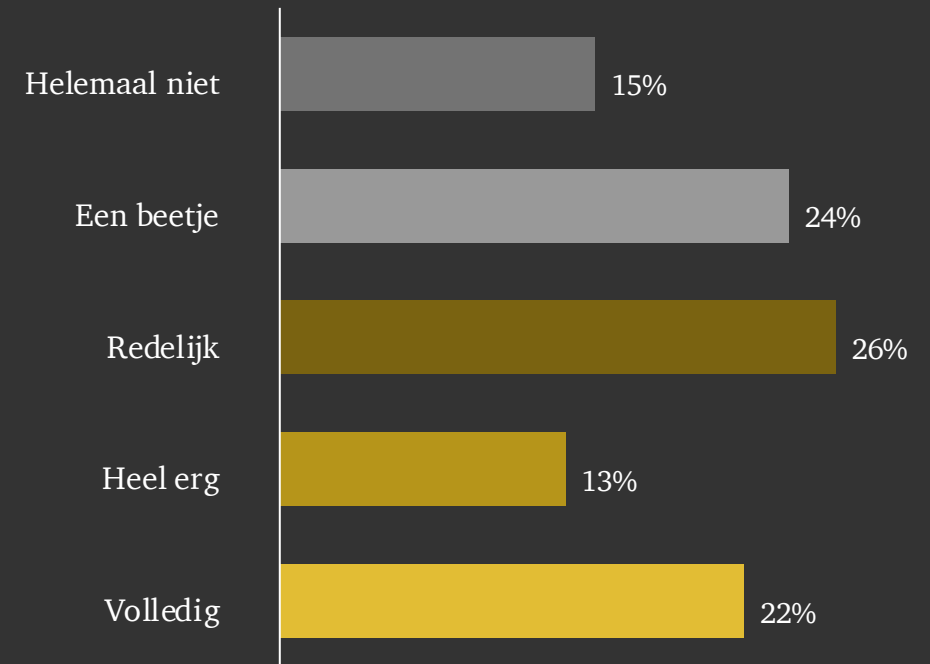
POPULATIEBEHEER: INTENTIE

N = 1071

Voeren nu wel beheer uit

In hoeverre bent u van plan om beheer van de ganzenpopulatie in de toekomst uit te (blijven) voeren? (N = 929)

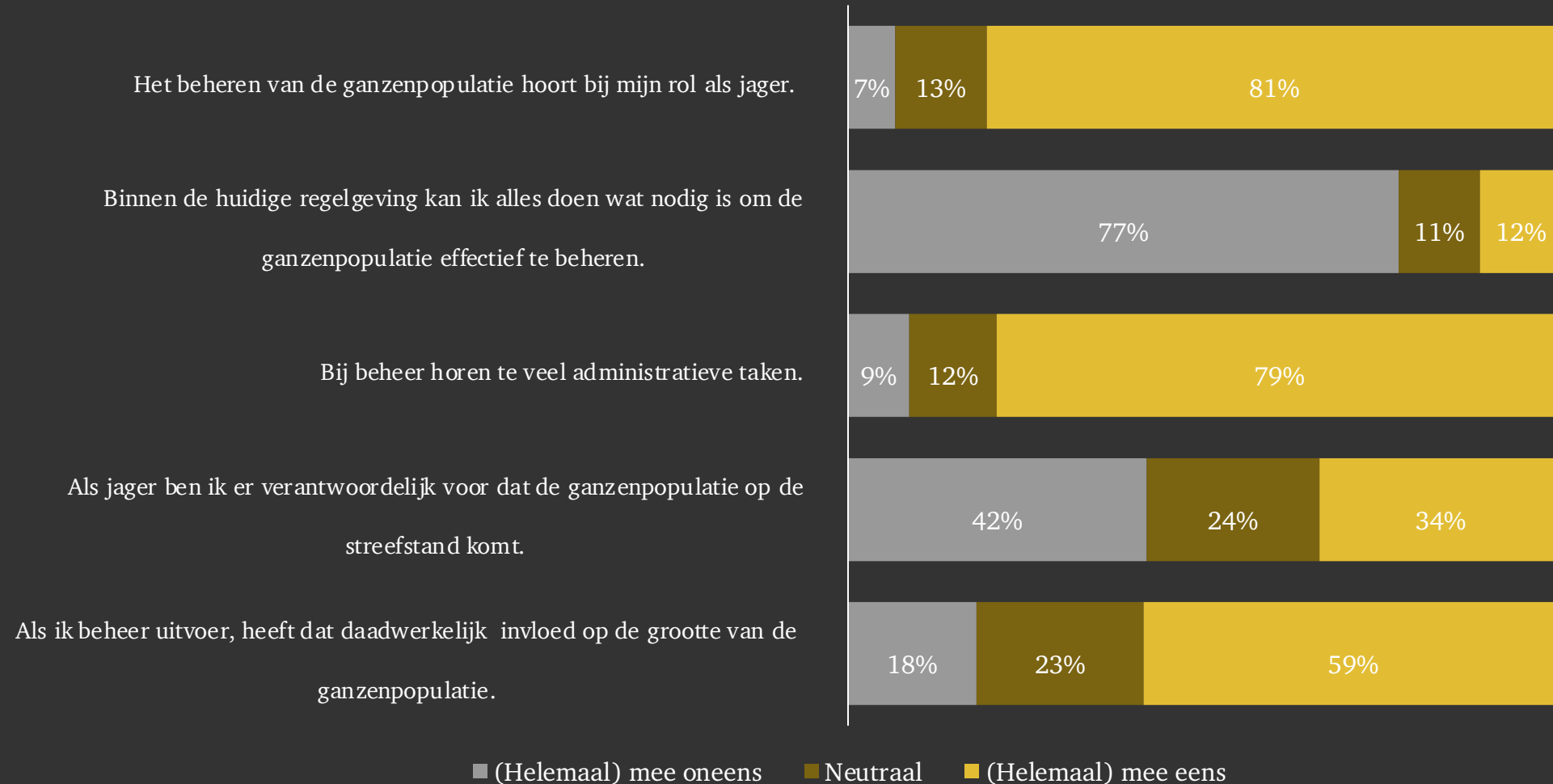

Voeren nu geen beheer uit

In hoeverre bent u van plan om beheer van de ganzenpopulatie in de toekomst uit te (blijven) voeren? (N= 142)

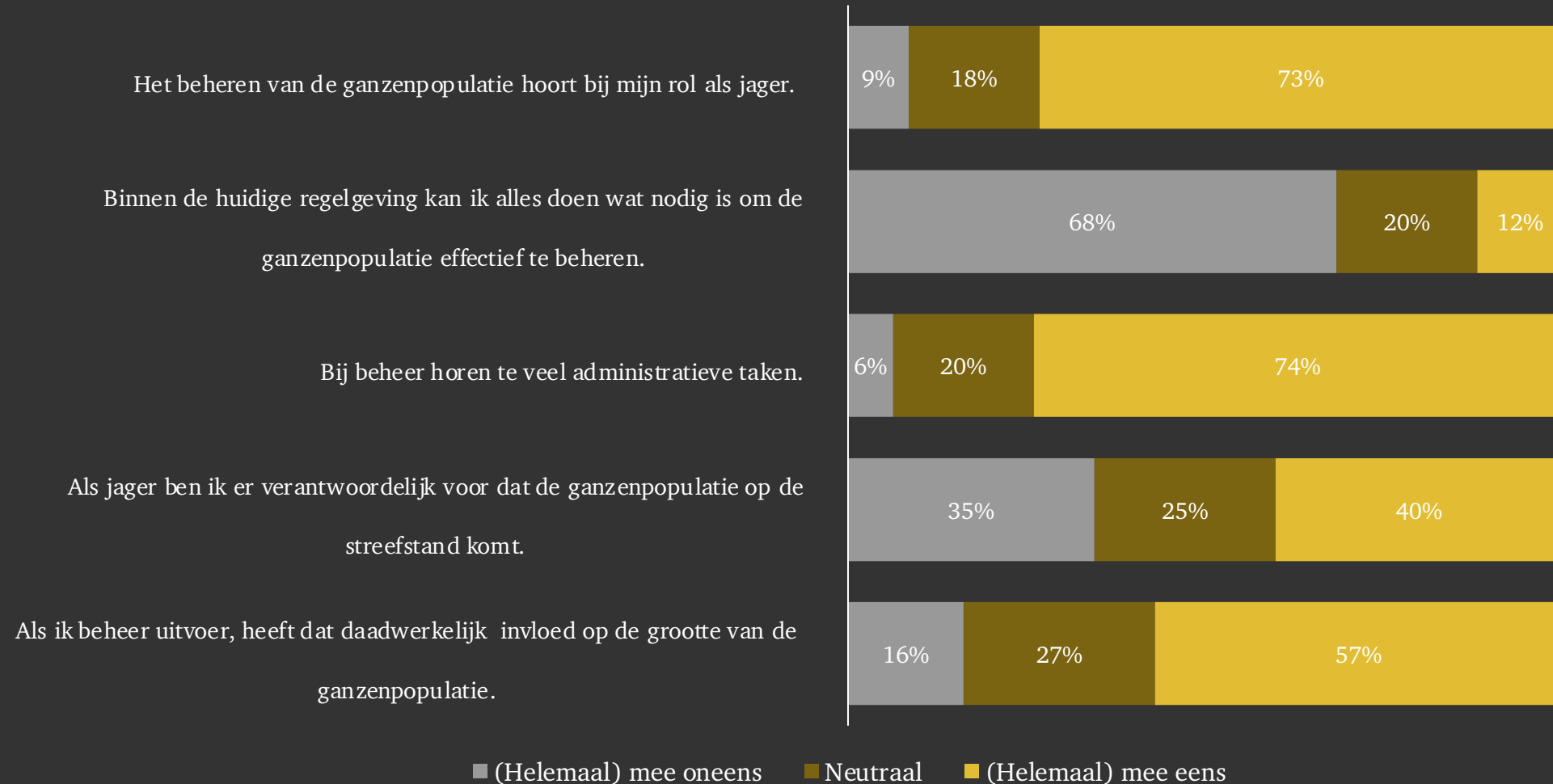
POPULATIEBEHEER: GEDRAGSFACTOREN

Veren wel populatiebeheer uit (N = 929)

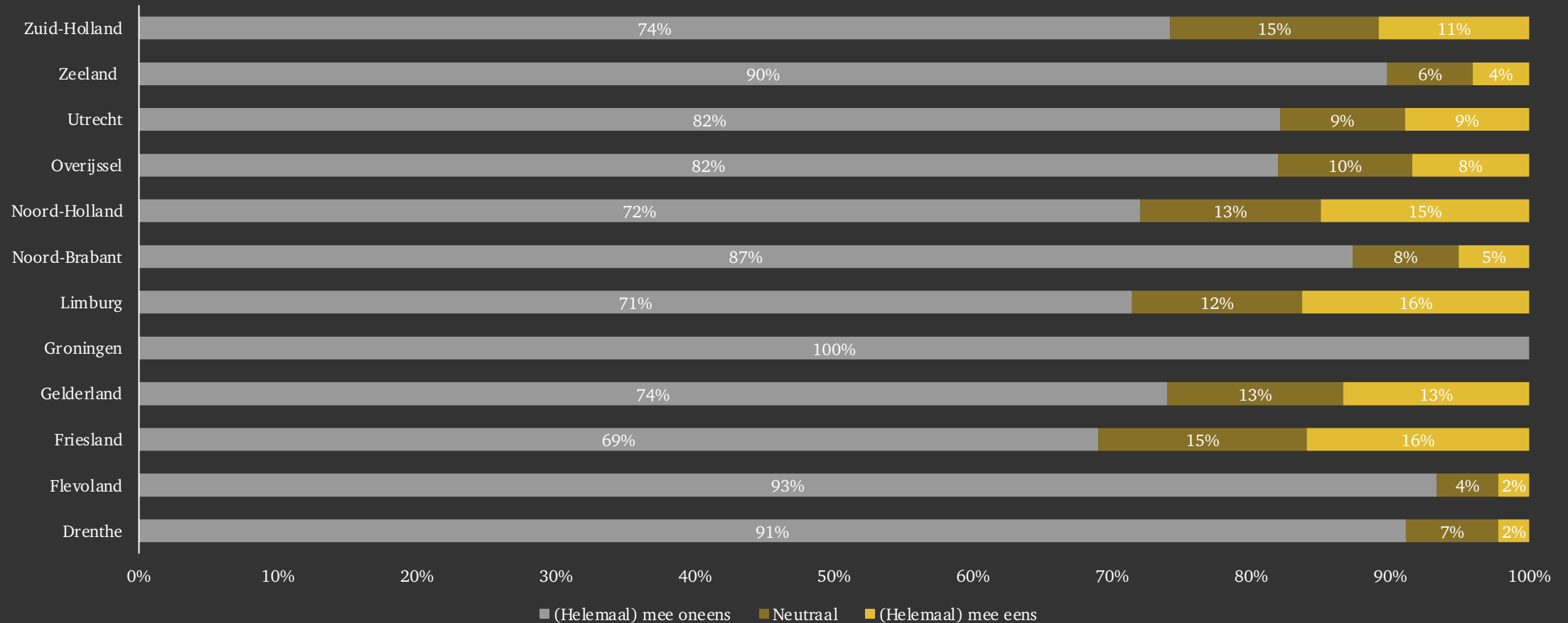
POPULATIEBEHEER: GEDRAGSFACTOREN

Voeren geen populatiebeheer uit (N = 142)

POPULATIEBEHEER: GEDRAGSFACTOREN

Binnen de huidige regelgeving kan ik alles doen wat nodig is om de ganzenpopulatie effectief te beheren (N = 1071)

OPEN VRAAG

WAT HOUDT U TEGEN OM BEHEER VAN DE GANZENPOPULATIE UIT TE (BLIJVEN) VOEREN?

- De jagers geven voornamelijk aan dat het huidige beleid, de regelgeving en de bijkomende administratieve lasten hun tegenhoudt.
 - *“De enorme drempel van regelgeving die beheer onmogelijk maakt”*
 - *“Te veel rompslomp, te veel bureaucratie, te veel administratieve lasten”*
- Daarnaast uiten veel jagers het gevoel dat ze ‘dweilen met de kraan open’.
 - *“Alle beperkingen die in ontheffingen worden opgenomen en het feit dat tbo’s niet meedoen. Daarmee is het voor de jager dweilen met de kraan open.”*
- Maar ook de kosten en gebrek aan afzet worden genoemd.
 - *“Munitie duur brandstof duur en geen afzet van de geschoten ganzen.”*

OPEN VRAAG

WAT MOTIVEERT U OM BEHEER VAN DE GANZENPOPULATIE UIT TE (BLIJVEN) VOEREN?

- (Toekomstige) schade voorkomen, populatiebeheer & realiseren streefstanden
 - *“1. Voorkoming schade 2. Er zijn gewoonweg te veel ganzen - dit zal leiden tot nog meer schade, maar ook juist voor de natuur. Waar ganzen zitten/verblijven wijken andere vogelsoorten weer. Dit speelt ook mee bij de populatie weidevogels! Er is geen gezonde balans meer.”*
- Steunen van en verantwoording naar de grondeigenaar
 - *“Het blijven steunen en helpen van de boeren en het buiten zijn en mede gedrag van de ganzen te observeren en natuurlijk het succesvolle beheer.”*
 - *“Het tevreden stellen van diegenen die mij het jachtrecht hebben verleend.”*
 - *“Natuurbeleving, (ont)spanning, contractuele verplichtingen naar de agrariërs.”*
 - *“Iemand moet het toch oplossen en een jager neemt zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van natuur en de boeren kan van de overheid niet gezegd worden.”*

OPEN VRAAG

WAT HEEFT U NODIG VAN ANDERE PARTIJEN, ZOALS DE PROVINCIE OF FAUNA- EN WILDBEHEEREENHEDEN, OM HET BEHEREN VAN DE GANZENPOPULATIE EFFECTIEF UIT TE VOEREN?

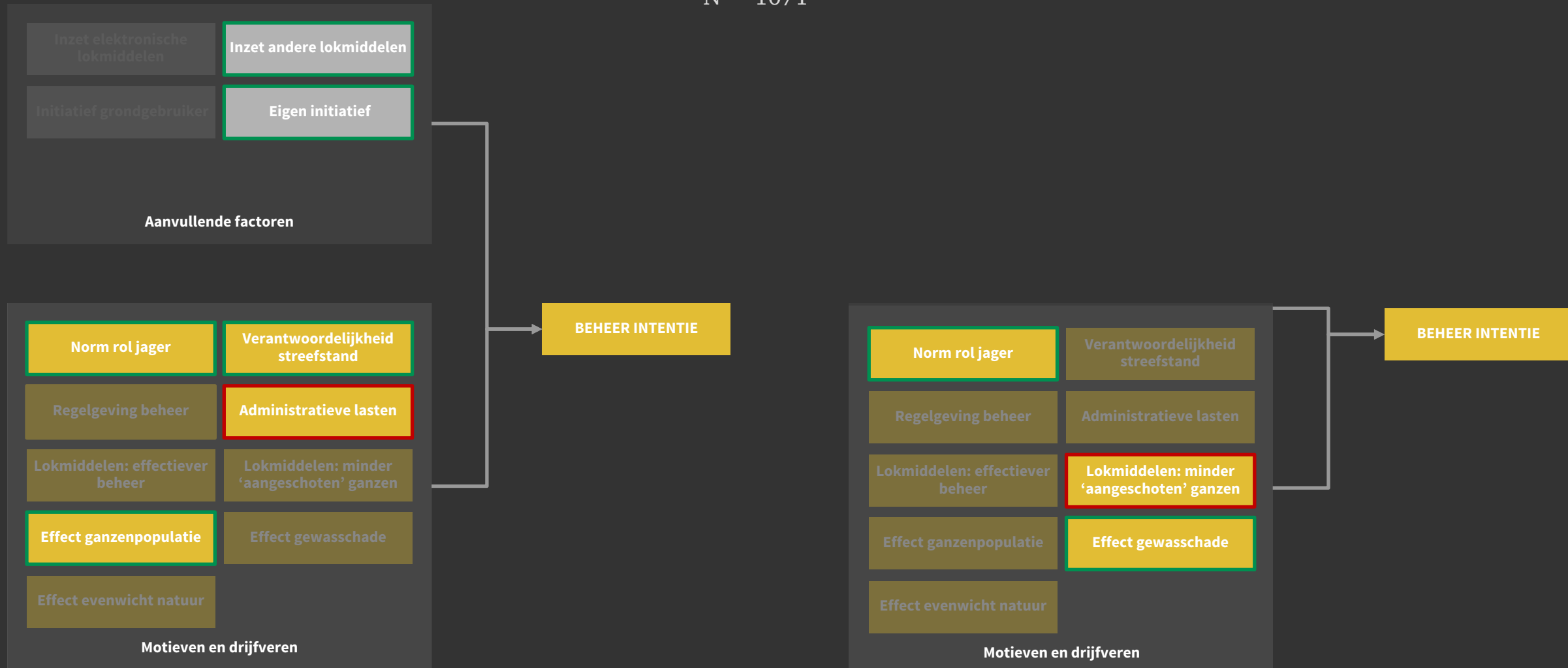
- Centrale regelgeving, minder administratie, vrijstellingen
 - *“Maak de faunawet landelijk, centraliseren dus, en zet de ganzen die het probleem vormen op de wildlijst zodat we van de papierwinkel af zijn”*
 - *“Volledig de vrije hand bij het gebruik van lokmiddelen. Afschot mogelijk maken in de seizoenen waarin dat werkelijk iets oplevert. Dus het jaar rond!”*
- (Verplichte) samenwerking/coöperatie
 - *“De medewerking van alle partijen (TBO's , EU, Rijk provincie) om een totaalplan “ganzenbeheer” uit te voeren. Nu zie dat sommige TBO totaal niet meewerken. Er zou een verplichting tot meewerken moeten komen.”*
- Steun en draagvlak
 - *“Openbare steun, dat het nodig is dat beheerd wordt. Oftewel, een overheid die achter de jager staat.”*

GEDRAGSMODELLEN

GEDRAGSMODEL: POPULATIEBEHEER

N = 1071

TOELICHTING

Voeren nu wel populatiebeheer uit:

- Hoe sterker jagers ervaren dat beheer bij hun rol als jager hoort en hoe pro-actiever ze hier naar handelen, hoe sterker hun intentie om populatiebeheer uit te (blijven) voeren.
- Daarnaast zijn de ervaren verantwoordelijkheid voor het behalen van de streefstanden, de mogelijkheid om andere lokmiddelen in te zetten, en het ervaren effect op ganzenpopulatie, positieve voorspellers. Maar: hoe meer ervaren administratieve lasten, hoe lager hun intentie.

TOELICHTING

Voeren nu geen populatiebeheer uit:

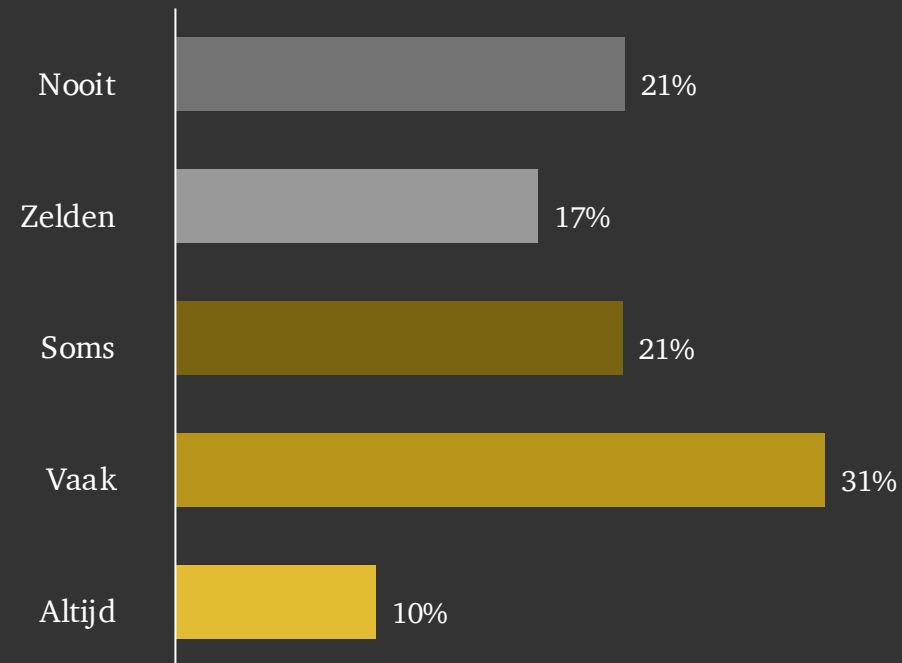
- Hoe sterker jagers ervaren dat beheer bij hun rol als jager hoort en hoe sterker hun verwachting dat beheer effect heeft op de gewasschade, hoe sterker hun intentie om populatiebeheer uit te voeren.
- Maar: hoe sterker jagers verwachten dat er door lokmiddelen minder ganzen worden “aangeschoten”, hoe lager hun intentie.

BEJAGING BIJ ONVOLDOENDE AFZET

ONVOLDOENDE AFZET: VOORKOMEN

N = 821

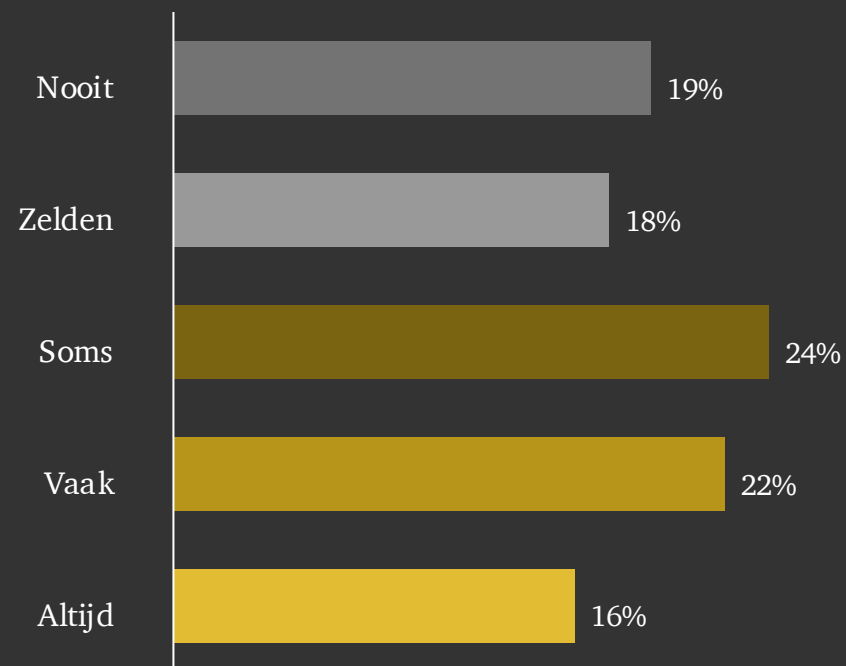

Onvoldoende afzet

Hoe vaak maakt u mee dat er onvoldoende afzet mogelijk is van ganzen?

ONVOLDOENDE AFZET: GEDRAG

N = 821

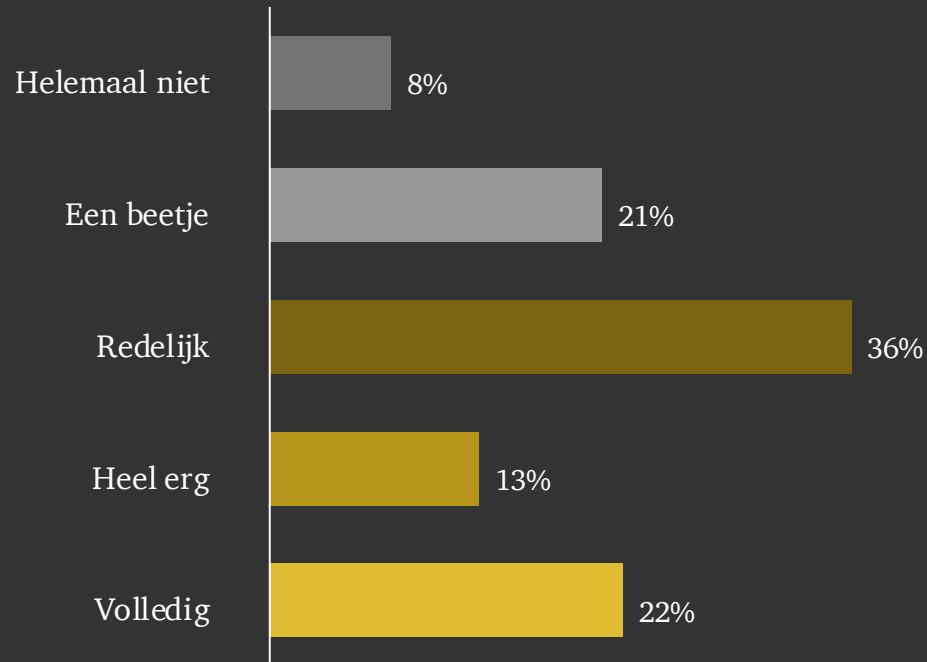

Gedrag

Hoe vaak voert u schadebestrijding en/of beheer uit wanneer er geen afzet mogelijk is van alle ganzen die u schiet?

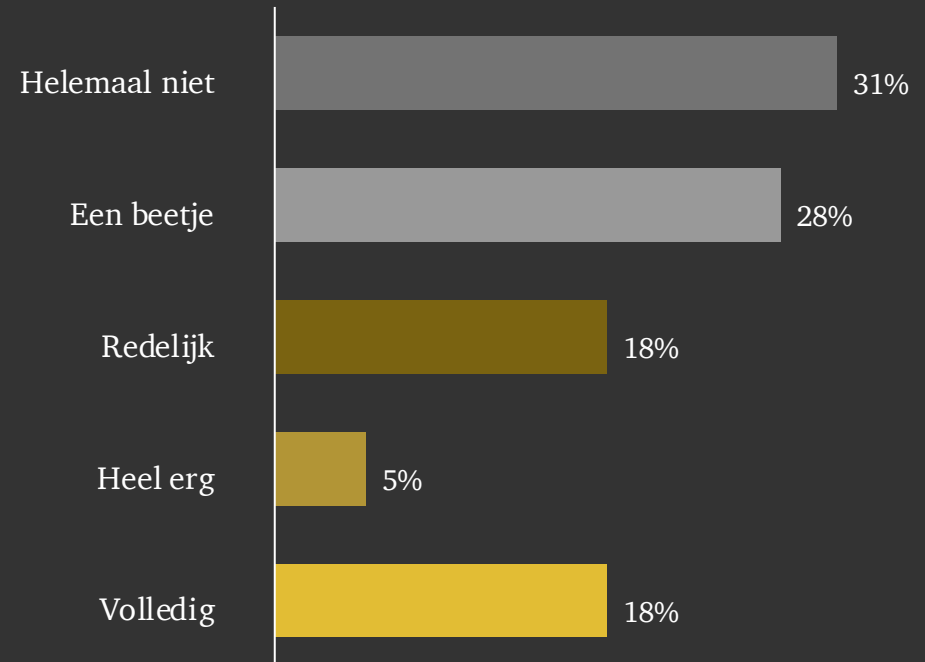
ONVOLDOENDE AFZET: INTENTIE

N = 821

Bejagen wel (eens)

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst schadebestrijding en/of beheer uit te (blijven) voeren wanneer er geen afzet mogelijk is van alle ganzen die u schiet?
(N = 662)

Bejagen niet

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst schadebestrijding en/of beheer uit te (blijven) voeren wanneer er geen afzet mogelijk is van alle ganzen die u schiet?
(N = 159)

ONVOLDOENDE AFZET: BEJAGEN WEL (EENS)

N = 662

Ik voer minder vaak schadebestrijding en/of beheer uit dan ik zou willen omdat ik geen afzetmogelijkheden heb voor de geschoten ganzen.

Het kost mij veel moeite om de ganzen die ik bejaag af te zetten.

Het kost mij veel geld om de ganzen die ik bejaag af te zetten.

De grondgebruiker helpt mij bij de afzet van ganzen.

Ik vind het onethisch om ganzen te bejagen als deze niet opgegeten worden.

Ik hoor de ganzenpopulatie te beheren, ook als er geen afzet mogelijk is.

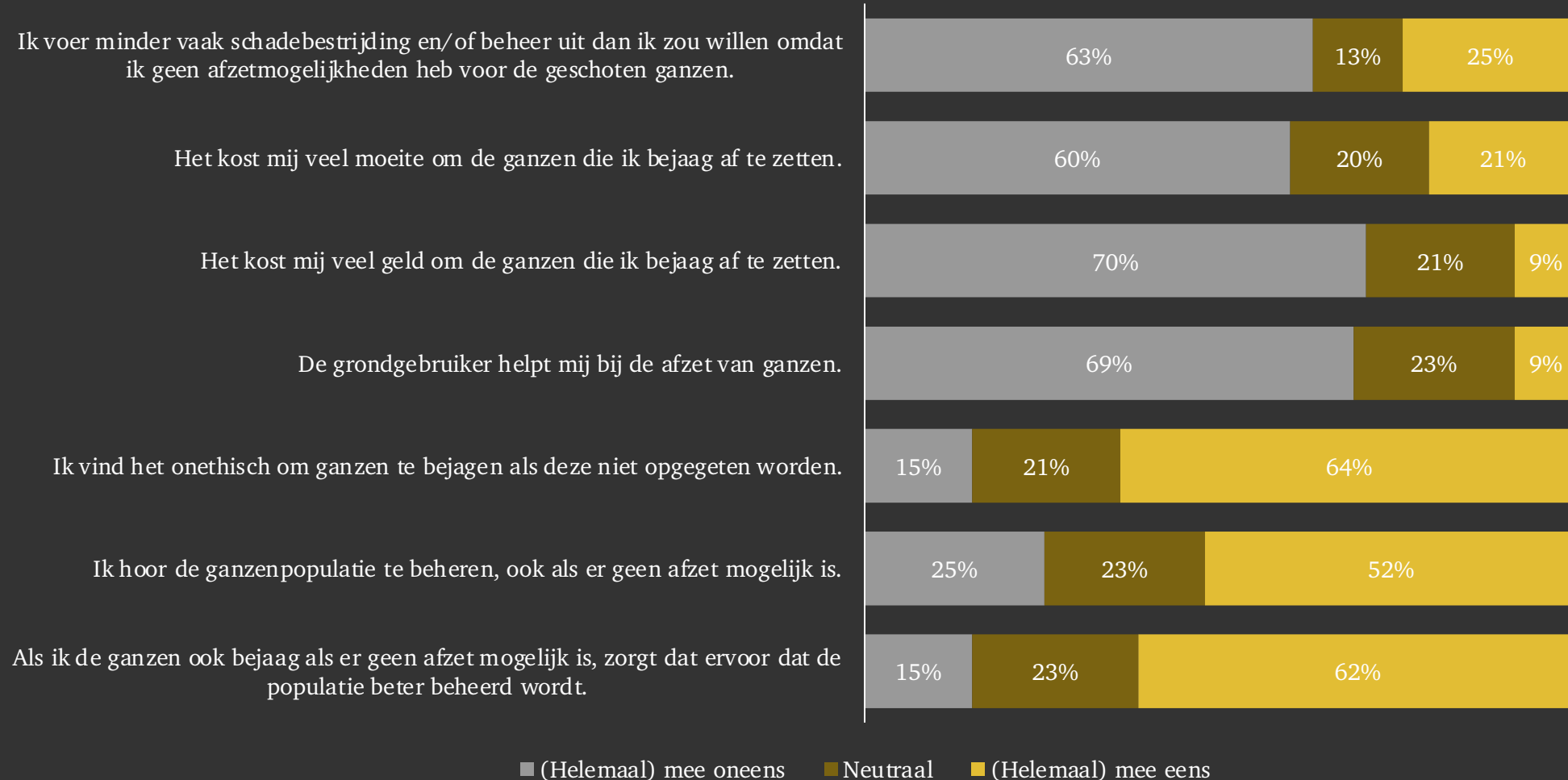
Als ik de ganzen ook bejaag als er geen afzet mogelijk is, zorgt dat ervoor dat de populatie beter beheerd wordt.

■ (Helemaal) mee oneens ■ Neutraal ■ (Helemaal) mee eens

ONVOLDOENDE AFZET: BEJAGEN NIET

N = 159

GEDRAGSMODELLEN

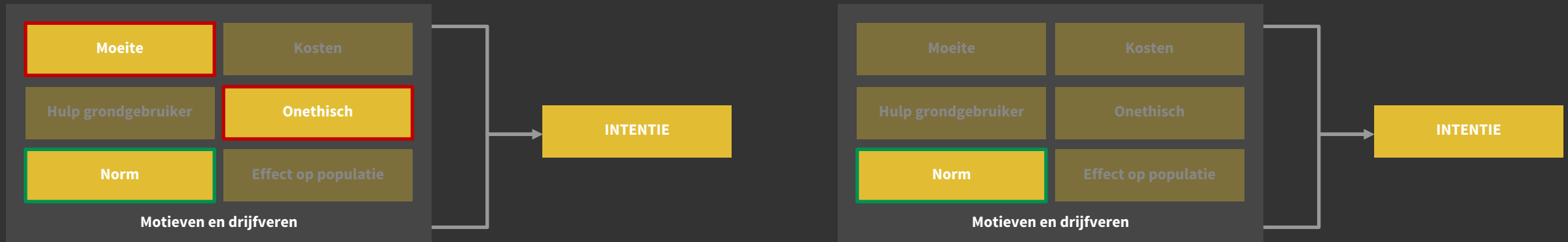
GEDRAGSMODEL: BIJ ONVOLDOENDE AFZET

N = 821

GEDRAGSMODEL: BIJ ONVOLDOENDE AFZET

N = 821

Bejagen wel (eens)
bij onvoldoende afzet (N = 662)

Bejagen niet
bij onvoldoende afzet (N = 159)

TOELICHTING

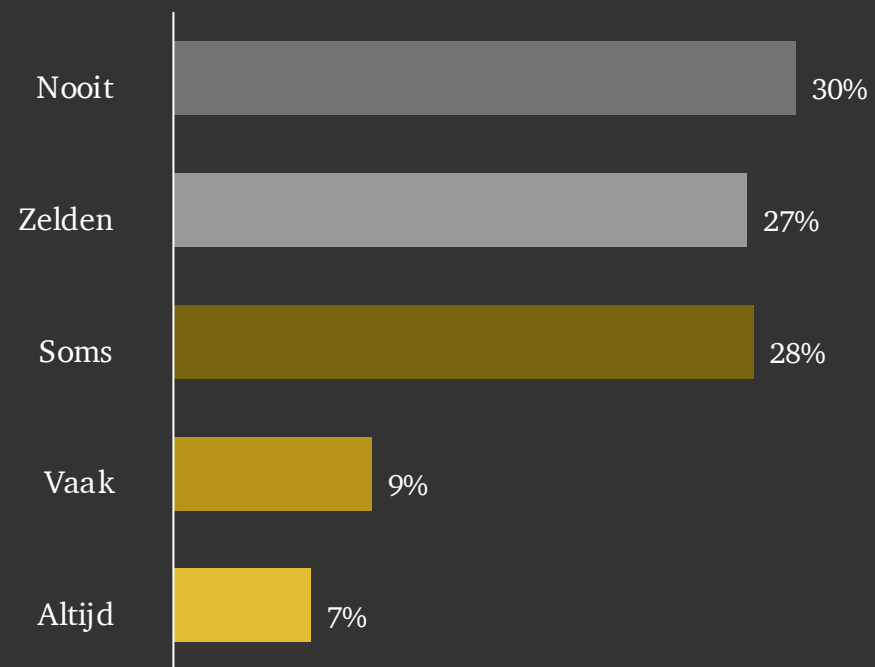
- Hoe sterker jagers het gevoel hebben dat ze ganzen horen te bejagen bij onvoldoende afzet, hoe groter de kans dat ze dit doen. En: meer ervaren moeite en kosten, zijn voorspellend voor hoe vaak ze bejagen bij onvoldoende afzet.
- Bejagen wel (eens) bij onvoldoende afzet:
De ervaren norm is de sterkste voorspeller van de intentie om te blijven bejagen bij onvoldoende afzet. Maar: hoe meer moeite jagers ervaren en hoe meer ze het als onethisch beschouwen, hoe lager hun intentie.
- Bejagen niet bij onvoldoende afzet:
Ook hier is de ervaren norm de voorspeller van de intentie om ganzen te bejagen bij onvoldoende afzet.

BEJAGING TIJDENS DE BROEDPERIODE

BROEDPERIODE: GEDRAG

N = 821

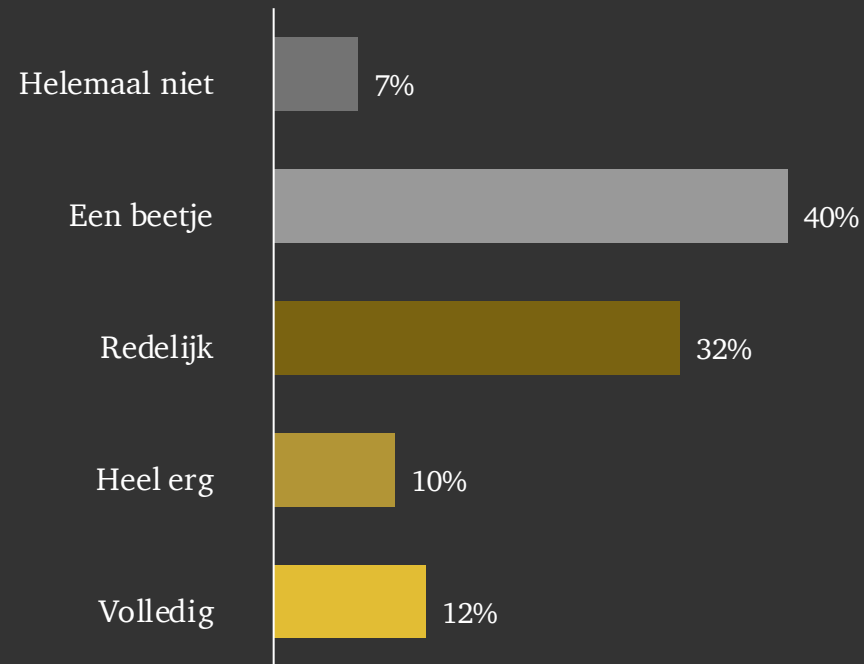

Gedrag

Hoe vaak voert u schadebestrijding en/of beheer uit tijdens de broedperiode van ganzen?

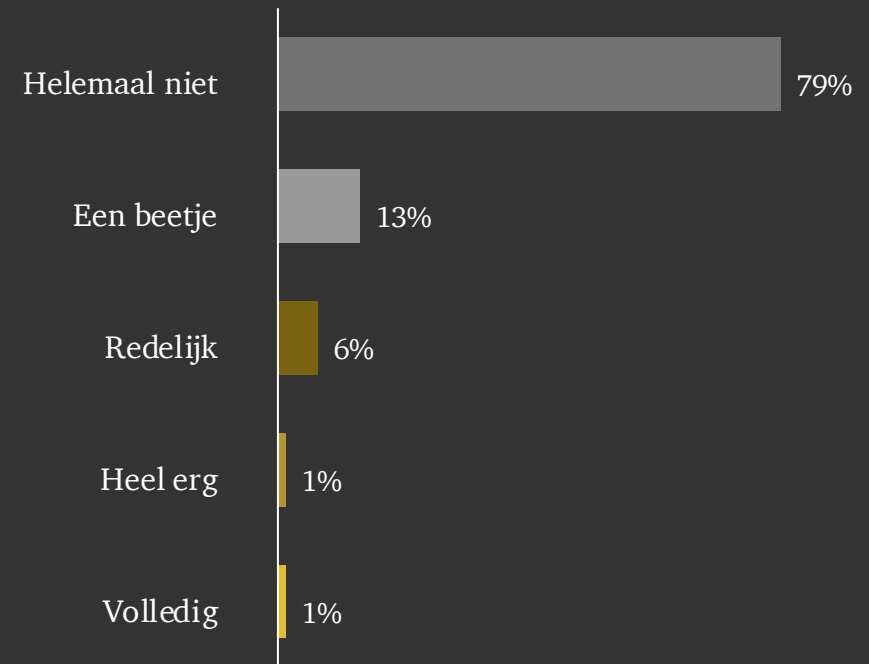
BROEDPERIODE: INTENTIE

N = 821

Bejagen wel (eens)

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst schadebestrijding en/of beheer uit te (blijven) voeren tijdens de broedperiode van ganzen? (N = 579)

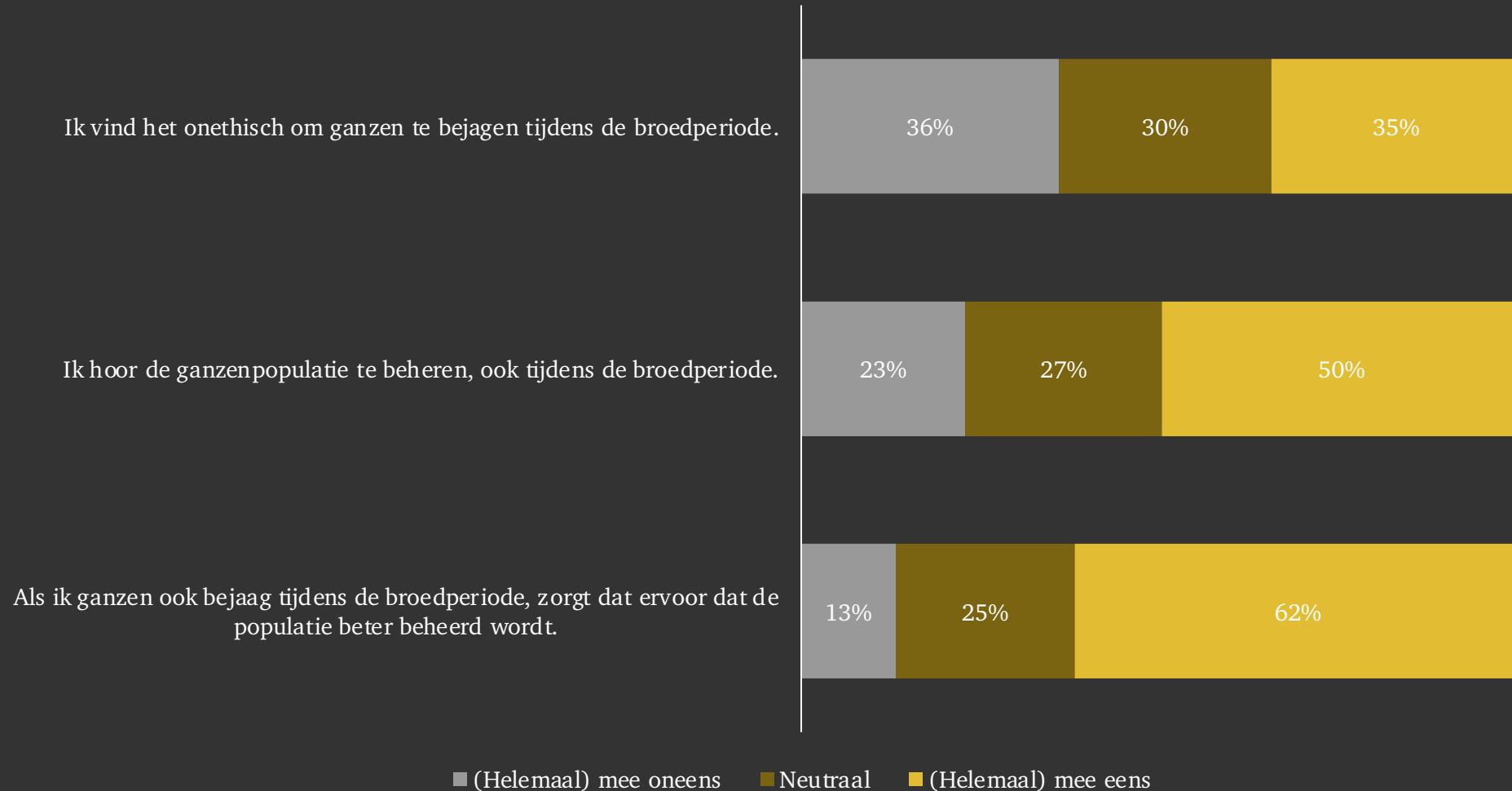

Bejagen niet

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst schadebestrijding en/of beheer uit te (blijven) voeren tijdens de broedperiode van ganzen? (N = 242)

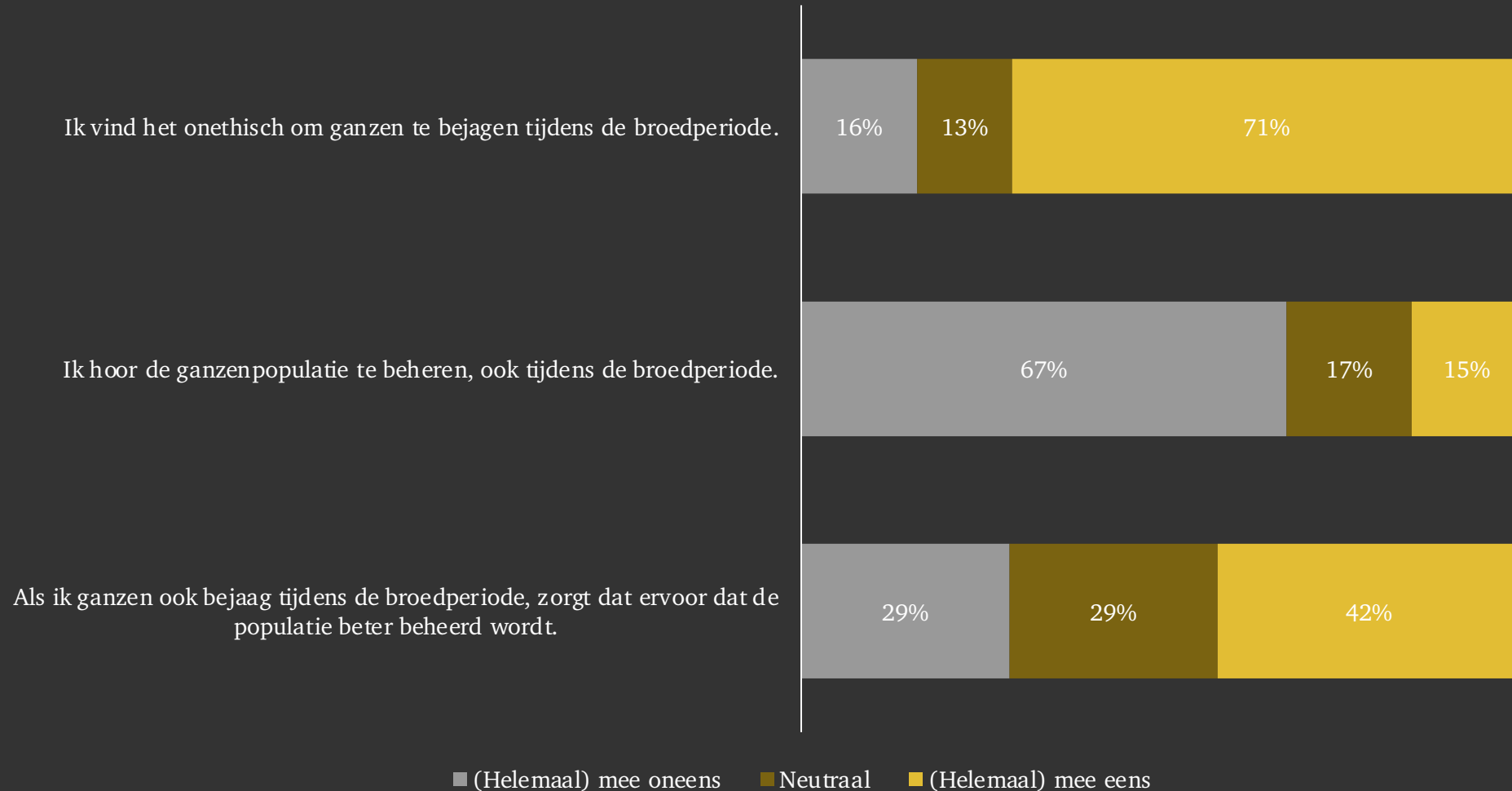
BROEDPERIODE: BEJAGEN WEL (EENS)

N = 579

BROEDPERIODE : BEJAGEN NIET

N = 242

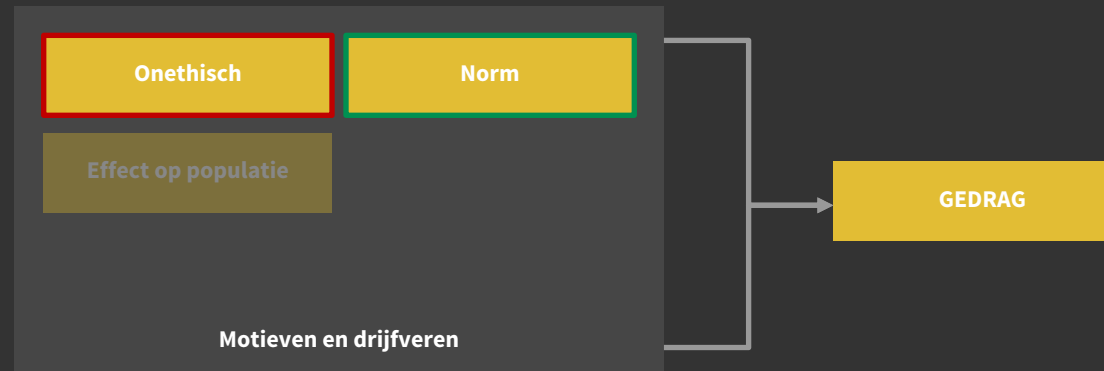

GEDRAGSMODELLEN

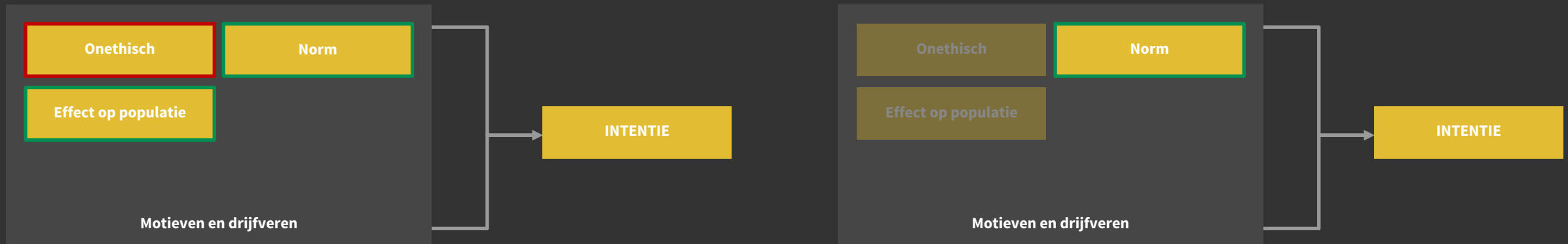
GEDRAGSMODEL: TIJDENS DE BROEDPERIODE

N = 821

GEDRAGSMODEL: TIJDENS DE BROEDPERIODE

N = 821

Bejagen wel (eens)
tijdens de broedperiode (N = 579)

Bejagen niet
tijdens de broedperiode (N = 242)

TOELICHTING

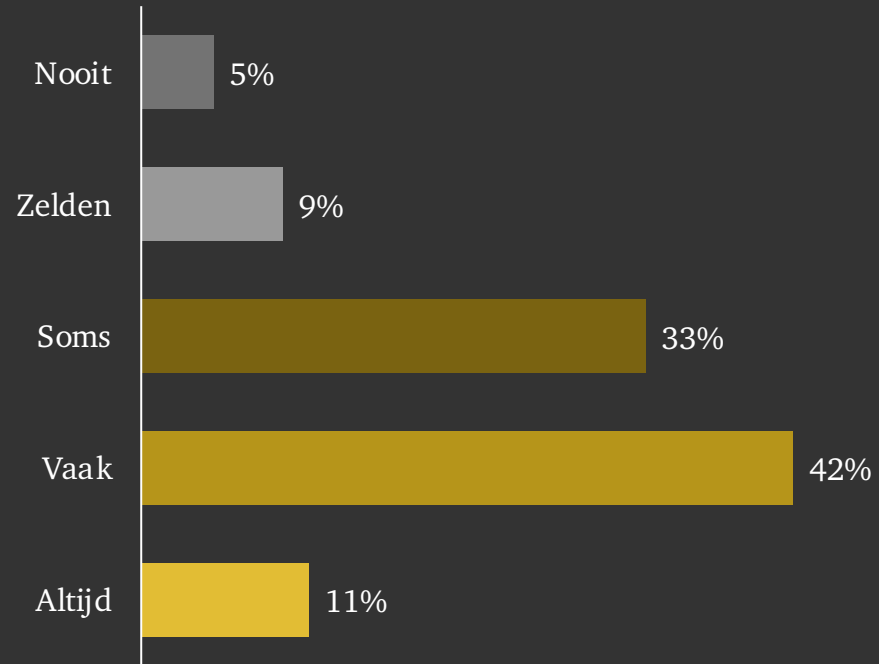
- Hoe sterker jagers het gevoel hebben dat ze ganzen horen te bejagen tijdens de broedperiode, hoe groter de kans dat ze dit doen. Maar: hoe sterker ze het als onethisch beschouwen, hoe kleiner de kans dat ze het doen.
- Bejagen wel (eens) tijdens broedperiode:
De ervaren norm is de sterkste voorspeller van de intentie om te (blijven) bejagen tijdens de broedperiode. En: hoe sterker ze ervaren dat het effect heeft op het goed beheren van de populatie, hoe sterker hun intentie. Maar: hoe meer ze het als onethisch beschouwen, hoe lager hun intentie.
- Bejagen niet tijdens broedperiode:
Ook hier is de ervaren norm de voorspeller van de intentie om ganzen te bejagen tijdens broedperiode

SAMENWERKING

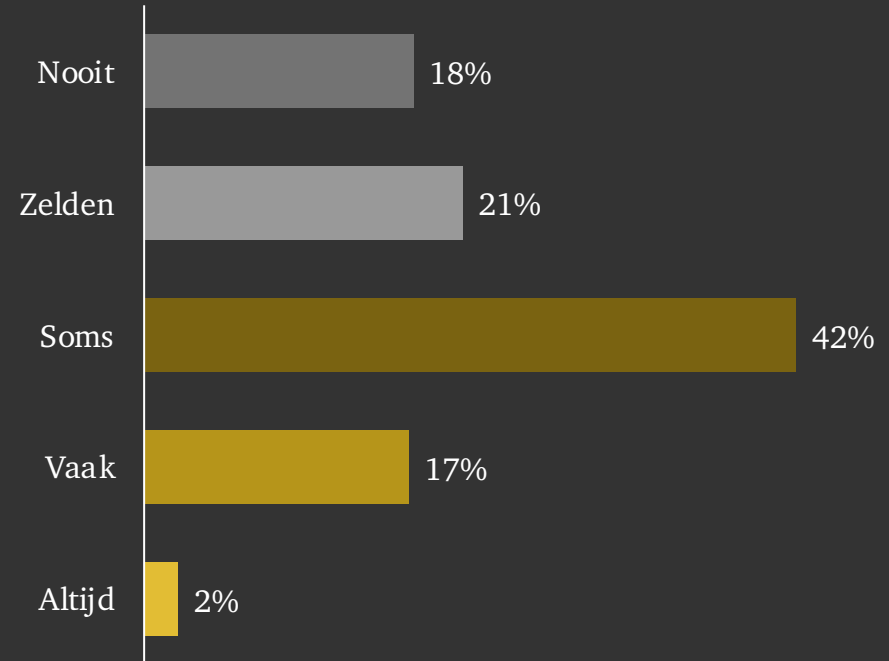
SAMENWERKING: GEDRAG

N = 743

Samenwerking

Hoe vaak voert u ganzenbeheer op uw velden uit met andere jagers?

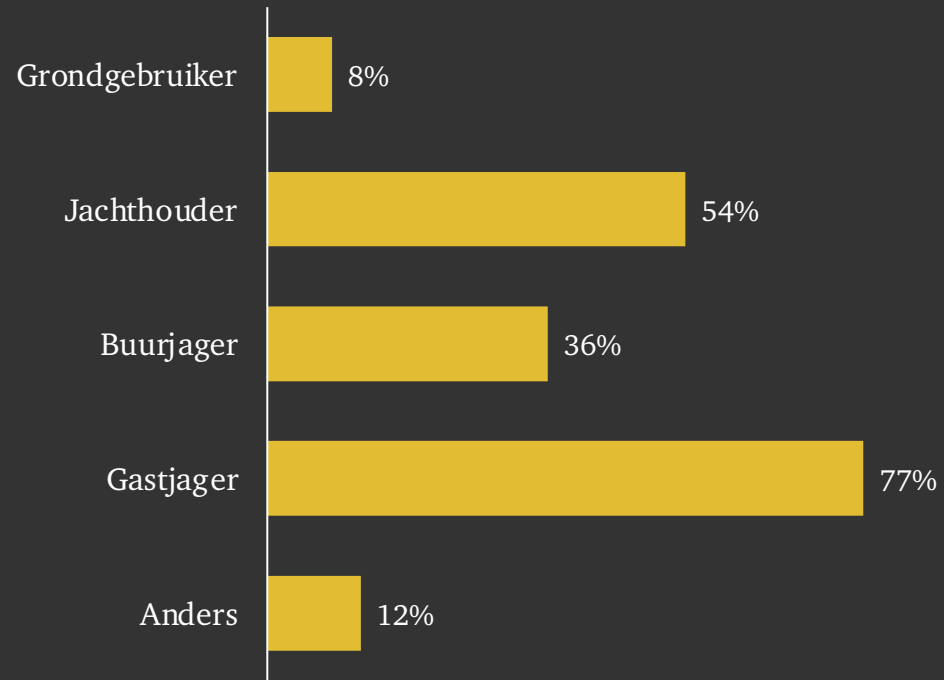

Coördinatie

Hoe vaak coördineert of werkt u samen met jagers op aangrenzende velden als u ganzenbeheer uitvoert op uw velden?

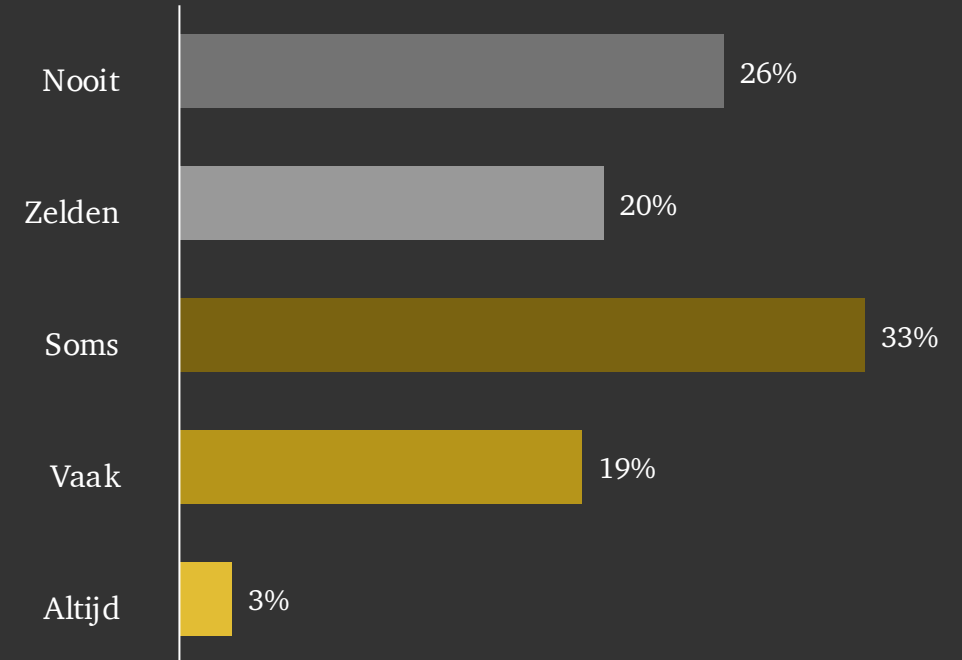
SAMENWERKING: PARTIJEN

N = 708

Samenwerking

Wie jagen mee als u ganzenbeheer op uw velden uitvoert?

Uitvoering in afwezigheid

Hoe vaak voeren andere jagers ganzenbeheer uit op uw velden als u er zelf niet bij bent?

SAMENWERKING: PARTIJEN

N = 708

